При поддержке:

Одесский национальный морской университет
Московский государственный университет путей сообщения (МИИТ)
Украинская государственная академия железнодорожного транспорта
Научно-исследовательский проектно-конструкторский институт морского флота
Институт морехозяйства и предпринимательства
Луганский государственный медицинский университет
Харьковская медицинская академия последипломного образования
Бельцкий Государственный Университет «Алеку Руссо»
Институт водных проблем и мелиорации Национальной академии аграрных наук

Входит в международную наукометрическую базу
РИНЦ SCIENCE INDEX

Международное периодическое научное издание

International periodic scientific journal

SW Научные труды
Scientific papers
World

Выпуск №3 (40), 2015
Issue №3 (40), 2015

Том 11
Сельское хозяйство
Туризм и рекреация
Менеджмент и маркетинг

Иваново
«Научный мир»
2015

ISSN 2224-0187 (Print)
ISSN 2410-6720 (Online)

УДК 08
ББК 94
Н 347

Главный редактор: ***Гончарук Сергей Миронович,*** доктор технических наук, профессор, Академик

Редактор: ***Маркова Александра Дмитриевна***

Председатель Редакционного совета: ***Шибаев Александр Григорьевич,*** доктор технических наук, профессор, Академик

Научный секретарь Редакционного совета: ***Куприенко Сергей Васильевич,*** кандидат технических наук

Редакционный совет:

Вожегова Раиса Анатольевна, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Украина

Денисов Сергей Александрович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Россия

Жовтоног Ольга Игоревна*, доктор сельскохозяйственных наук, Украина*

Костенко Василий Иванович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Украина

Котляров Владимир Владиславович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Россия

Морозов Алексей Владимирович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Украина

Патыка Николай Владимирович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Украина

Ребезов Максим Борисович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Россия

Тарарико Юрий Александрович*,* доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Украина

Бухарина Ирина Леонидовна, доктор биологических наук, профессор, Россия

Гребнева Надежда Николаевна, доктор биологических наук, профессор, Россия

Гриценко Светлана Анатольевна, доктор биологических наук, доцент, Россия

Каленик Татьяна Кузьминична, доктор биологических наук, профессор, Россия

Князева Ольга Александровна, доктор биологических наук, доцент, Россия

Кухар Елена Владимировна, доктор биологических наук, доцент, Казахстан

Моисейкина Людмила Гучаевна, доктор биологических наук, профессор, Россия

Нефедьева Елена Эдуардовна, доктор биологических наук, доцент, Россия

Сентябрев Николай Николаевич, доктор биологических наук, профессор, Академик, Россия

Тестов Борис Викторович, доктор биологических наук, профессор, Россия

Тунгушбаева Зина Байбагусовна, доктор биологических наук, Казахстан

Фатеева Надежда Михайловна, доктор биологических наук, профессор, Россия

Коваленко Петр Иванович, доктор технических наук, профессор, Академик, Украина

Ромащенко Михаил Иванович, доктор технических наук, профессор, Академик, Украина

Рокочинский Анатолий Николаевич, доктор технических наук, профессор, Украина

Орлов Николай Михайлович, доктор наук государственного управления, доцент, Украина

Безденежных Татьяна Ивановна, доктор экономических наук, профессор, Россия

Грановская Людмила Николаевна, доктор экономических наук, профессор, Украина ***Дорохина Елена Юрьевна,*** доктор экономических наук, доцент, Россия

Климова Наталья Владимировна, доктор экономических наук, профессор, Россия

Кочинев Юрий Юрьевич, доктор экономических наук, доцент, Россия

Курмаев Петр Юрьевич, доктор экономических наук, профессор, Украина

Лапкина Инна Александровна, доктор экономических наук, профессор, Академик, Украина

Пахомова Елена Анатольевна, доктор экономических наук, доцент, Россия

Резников Андрей Валентинович, доктор экономических наук, доцент, Россия

Савельева Нелли Александровна, доктор экономических наук, профессор, Россия

Соколова Надежда Геннадьевна, доктор экономических наук, доцент, Россия

Стрельцова Елена Дмитриевна, доктор экономических наук, доцент, Россия

Н 347 **Научные** труды SWorld. – Выпуск 3(40). Том 11. – Иваново: Научный мир, 2015 – 113 с.

Журнал предназначается для научных работников, аспирантов, студентов старших курсов, преподавателей, предпринимателей. Выходит 4 раза в год.
The journal is intended for researchers, graduate students, senior students, teachers and entrepreneurs. Published quarterly.

УДК 08
ББК 94

© Коллектив авторов, 2015

Информация для Авторов

Международный научный периодический журнал "Научные труды SWorld" издается с 2005 г. и успел получить большое признание среди отечественных и зарубежных интеллектуалов. Сегодня в журнале публикуются авторы из России, Украины, Молдовы, Казахстана, Беларуси, Чехии, Болгарии, Литвы Польши и других государств.

Основными целями журнала "Научные труды SWorld" являются:

- возрождение интеллектуального и нравственного потенциала;
- помощь молодым ученым в информировании научной общественности об их научных достижениях;
- содействие объединению профессиональных научных сил и формирование нового поколения ученых-специалистов в разных сферах.

Журнал целенаправленно знакомит читателя с оригинальными исследованиями авторов в различных областях науки, лучшими образцами научной публицистики.

Публикации журнала "Научные труды SWorld" предназначены для широкой читательской аудитории – всех тех, кто любит науку. Материалы, публикуемые в журнале, отражают актуальные проблемы и затрагивают интересы всей общественности.

Каждая статья журнала включает обобщающую информацию на английском языке.

Журнал зарегистрирован в РИНЦ SCIENCE INDEX.

Требования к статьям:

1. Статьи должны соответствовать тематическому профилю журнала, отвечать международным стандартам научных публикаций и быть оформленными в соответствии с установленными правилами. Они также должны представлять собой изложение результатов оригинального авторского научного исследования, быть вписанными в контекст отечественных и зарубежных исследований по этой тематике, отражать умение автора свободно ориентироваться в существующем библиографическом контексте по затрагиваемым проблемам и адекватно применять общепринятую методологию постановки и решения научных задач.

2. Все тексты должны быть написаны литературным языком, отредактированы и соответствовать научному стилю речи. Некорректность подбора и недостоверность приводимых авторами фактов, цитат, статистических и социологических данных, имен собственных, географических названий и прочих сведений может стать причиной отклонения присланного материала (в том числе – на этапе регистрации).

3. Все таблицы и рисунки в статье должны быть пронумерованы, иметь заголовки и ссылки в тексте. Если данные заимствованы из другого источника, на него должна быть дана библиографическая ссылка в виде примечания.

4. Название статьи, ФИО авторов, учебные заведения (кроме основного языка текста) должны быть представлены и на английском языке.

5. Статьи должны сопровождаться аннотацией и ключевыми словами на языке основного текста и обязательно на английском языке. Аннотация должна быть выполнена в форме краткого текста, который раскрывает цель и задачи работы, ее структуру и основные полученные выводы. Аннотация представляет собой самостоятельный аналитический текст и должна давать адекватное представление о проведенном исследовании без необходимости обращения к статье. Аннотация на английском (Abstract) должна быть написана грамотным академическим языком.

6. Приветствуется наличие УДК, ББК, а также (для статей по Экономике) код JEL (https://www.aeaweb.org/jel/guide/jel.php)

7. Принятие материала к рассмотрению не является гарантией его публикации. Зарегистрированные статьи рассматриваются редакцией и при формальном и содержательном соответствии требованиям журнала направляются на экспертное рецензирование, в том числе через открытое обсуждение с помощью веб-ресурса www.sworld.education.

8. В журнале могут быть размещены только ранее неопубликованные материалы.

Положение об этике публикации научных данных и ее нарушениях

Редакция журнала осознает тот факт, что в академическом сообществе достаточно широко распространены случаи нарушения этики публикации научных исследований. В качестве наиболее заметных и вопиющих можно выделить плагиат, направление в журнал ранее опубликованных материалов, незаконное присвоение результатов чужих научных исследований, а также фальсификацию данных. Мы выступаем против подобных практик.

Редакция убеждена в том, что нарушения авторских прав и моральных норм не только неприемлемы с этической точки зрения, но и служат преградой на пути развития научного знания. Потому мы полагаем, что борьба с этими явлениями должна стать целью и результатом совместных усилий наших авторов, редакторов, рецензентов, читателей и всего академического сообщества. Мы призываем всех заинтересованных лиц сотрудничать и участвовать в обмене информацией в целях борьбы с нарушением этики публикации научных исследований.

Со своей стороны редакция готова приложить все усилия к выявлению и пресечению подобных неприемлемых практик. Мы обещаем принимать соответствующие меры, а также обращать пристальное внимание на любую предоставленную нам информацию, которая будет свидетельствовать о неэтичном поведении того или иного автора.

Обнаружение нарушений этики влечет за собой отказ в публикации. Если будет выявлено, что статья содержит откровенную клевету, нарушает законодательство или нормы авторского права, то редакция считает себя обязанной удалить ее с веб-ресурса и из баз цитирования. Подобные крайние меры могут быть применены исключительно при соблюдении максимальной открытости и публичности.

ЦИТ: 315-026
УДК 631.4+526(075)

Стародубцев В.М., Анискевич Л.В., Урбан Б.В.

К ОЦЕНКЕ ПРОСТРАНСТВЕННОЙ НЕОДНОРОДНОСТИ ПОЧВЕННОГО ПОКРОВА РАВНИННОЙ ЛЕСОСТЕПИ

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Київ, Героїв Оборони 15

Starodubtsev V.M., Aniskevich L.V., Urban B.V.

ON ESTIMATION OF SOIL COVER SPATIAL HETEROGEINITY IN PLAINS OF FOREST-STEPPE ZONE

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Heroiv Oborony st., 15

Аннотация. Оценена пространственная неоднородность почвенного покрова равнинных территорий с типичными черноземами в Правобережной Лесостепи Украины. Для ее обоснования использованы полевые определения глубины залегания карбонатного горизонта в профиле почв с позиционированием пунктов исследования GPS-приемником. Для картографического отражения полученных результатов использована программа Surfer, интерполяция значений осуществлена методом кригинга. Для практического использования оценки пространственной неоднородности почвенного покрова рекомендовано понятие «индекс неоднородности» (In) и предложен его расчет. Практическое использование «индекса неоднородности» почвенного покрова будет особенно эффективным при внедрении систем точного земледелия, при организации многолетних агрономических исследований, а также при корректировке детальных почвенных карт.

Ключевые слова: почвенный покров, неоднородность, микропонижения, карбонатность, геостатистика, Лесостепь, типичные черноземы.

Annotation. Soil cover spatial heterogeneity of plain lands with the typical chernozems (black earth) in the Right Bank Forest-Steppe of Ukraine was estimated. Results of the field research of the carbonate horizon depth in the soil profile were used for its study. The location of research points was identified with GPS-receiver. For cartographic representation of these results the software Surfer was used, interpolation of values was produced by kriging. The concept of "heterogeneity index» (In) and a method of its calculation were provided for practical use of soil cover heterogeneity estimation. Practical use of "index of heterogeneity" of soil cover will be especially effective in precision farming, long-term agronomic researches, as well as for detailed soil maps update.

Key words: soils cover, heterogeneity, microdepressions, carbonate, geostatistics, forest-steppe, typical chernozem.

Введение (состояние проблемы). В Лесостепной зоне с преобладающим равнинным рельефом уникальную роль в формировании ландшафтов и почвенного покрова играют микропонижения различной глубины. Их природа

и особенности функционирования до сих пор недостаточно исследованы [1], а значение в формировании почвенного покрова и его сельскохозяйственном использовании недооценено [6-10]. Особенно важно учитывать роль микропонижений на полях, где проводятся многолетние агрономические, агрохимические и почвенные исследования.

Рис. 1. Расположение опытного участка на схеме агропочвенного районирования Украины

В почвоведении преимущественное внимание уделяют хорошо видимым в рельефе микропонижениям («блюдцам») глубиной от десятков сантиметров до 1-2 метров. В них исследуют перераспределение влаги атмосферных осадков, разное увлажнение самих понижений и окружающей равнинной территории, фильтрацию в грунтовые воды. Изучают также усложнение сельскохозяйственного производства на таких полях из-за длительного переувлажнения дна и склонов таких понижений, а также из-за различных свойств почв на их морфоэлементах [6-8]. Такие микропонижения широко распространены в левобережной Лесостепи Украины, образуя сложный почвенный покров из комплексов гидроморфных, солонцеватых, осолоделых и засоленных почв, уже достаточно хорошо исследованный [2,5]. Однако наши исследования показывают, что микропонижения широко распространены и в Правобережной Лесостепи Украины, в том числе в научно-исследовательских хозяйствах НУБиП Украины [6]. Причем здесь почвы микропонижений формируются в основном под влиянием переувлажнения перераспределяющимися по рельефу атмосферными осадками при участии элювиально-иллювиального процесса [4]. Размеры таких микропонижений обычно составляют от нескольких десятков и сотен квадратных метров до 1-2

гектаров. Весной в средние по водности и в многоводные годы они затоплены талыми и дождевыми водами, а на протяжении вегетационного периода грунтовые воды опускаются до глубины 3-5 м. То есть, почвы таких понижений формируются в условиях промывного водного режима, что влияет на их свойства, морфологические признаки и плодородие [6-8].

Но и почвы равнинных территорий без четко видимых микропонижений, показанные на «классических» почвенных картах как типичные черноземы, оказались совершенно неоднородными по водному режиму и, соответственно, по их свойствам. Наши рекогносцировочные исследования показали, что на равнинных участках Лесостепи даже нанорельеф существенно преображает водный режим почв, вследствие чего в таких микропонижениях и микроповышениях формируются различные почвы на классификационном уровне вида, рода и даже иногда - подтипа и типа [9, 11]. А это заставляет по-иному оценивать существующие детальные почвенные карты равнинных территорий лесостепной зоны и возможности их использования в земледелии, а особенно – в стационарных агрономических исследованиях.

Входные данные. Для исследований выбрано поле без выраженного микрорельефа, на котором длительное время проводились агрономические и почвенные опыты в научно-исследовательском хозяйстве «Великоснитынское» НУБиП Украины в Фастовском районе Киевской области (рис.1 и 2-А).

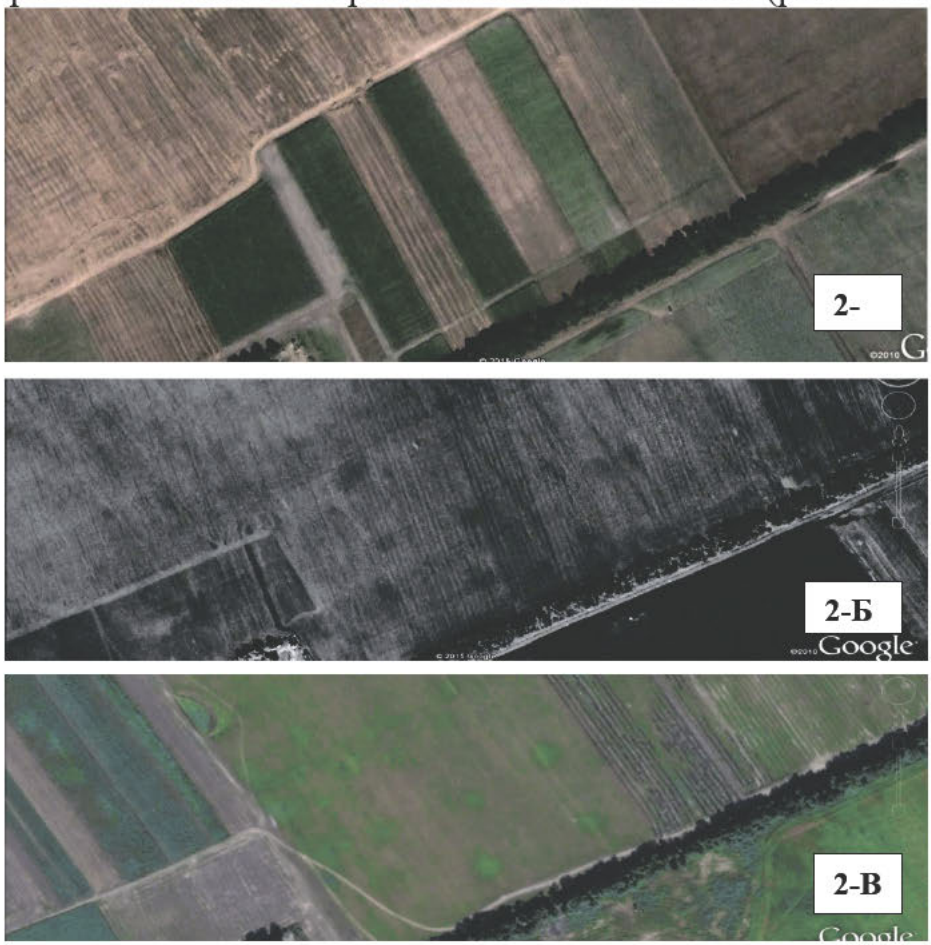

Рис.2. Космический снимок опытного поля в вегетационный период (2-А), в предпосевной период (2-Б) и после уборки урожая (2-В). Использован картографический сервис Google Earth.

Для исследования неоднородности почвенного покрова, определенного на детальной почвенной карте хозяйства как «черноземы типичные», мы использовали определение глубины залегания карбонатов как одной из важнейших диагностических характеристик при картографировании почв Лесостепи, влияющей на многие свойства почв, в том числе и на их вариабельность [9]. Кроме того, глубина залегания карбонатного горизонта несомненно является интегральным показателем водного режима почв в многолетнем аспекте. Пункты исследования размещены на поле площадью 17 га в виде сетки (рис.3-А) с расстояниями между пунктами в среднем 50 м. Географические координаты этих пунктов определялись с помощью GPS-приемника. Образцы почвы отбирались ручным буром с каждых 10 см до глубины 200 см, наличие в почве карбонатов определялось по вскипанию почвы от 10-%-ной соляной кислоты. Картографический анализ результатов исследования осуществлялся на ПК с использованием программы Surfer, что позволило нам объективнее отразить неоднородность почвенного покрова по сравнению с предыдущей публикацией [9, 11].

Результаты. Обсуждение и анализ. Типичные черноземы, выделенные на существующей почвенной карте исследуемой территории, характеризуются обычно глубиной залегания карбонатного горизонта 40-60 см. Однако на опытном участке определенная нами глубина залегания карбонатов колебалась в интервале от 35 до 200 см, а в двух точках они не были обнаружены и глубже 200 см (наши предшествующие исследования показали, что в неглубоких, но хорошо выраженных микропонижениях карбонаты могут вымываться даже до глубин 3-5 м и более [8]). При этом важно иметь в виду, что на данной территории превышения высот отдельных элементов нанорельефа находились в пределах 20-30 см, хотя можно предположить, что при подготовке поля к проведению агрономических и агрохимических многолетних опытов выполнено определенное выравнивание его поверхности.

С использованием компьютерной программы **Surfer** полученные результаты отображены в виде плана с изолиниями глубины залегания карбонатного горизонта (рис.3-А) в почвах, а также в виде трехмерного изображения с выделением почв согласно приведенной легенде (рис.3-Б). В таком виде результаты дают четкое представление о пространственной неоднородности почвенного покрова как по этому показателю, так и – по комплексу свойств, характерных для этих почв. Последнее предположение требует уточнений, однако имеющийся у нас материал свидетельствует о надежности такой диагностики.

Отдельного внимания требует объяснение замены применявшегося нами ранее метода графического отражения результатов в виде пространственных картограмм с помощью программы Q-GIS [9, 11]. Задание пространственной интерполяции – получить (с минимально возможной погрешностью) значения пространственной переменной (в данном случае – глубины залегания карбонатов в почвенном профиле) в произвольных точках площади поля на основе обработки и анализа значений, измеренных в ограниченном числе отобранных точек. Для оценки значения переменной в точке, где она не

измерена, применяют разные методы пространственной интерполяции. Принято различать два основных подхода к интерполяции: детерминированный и геостатистический. Методы детерминированной интерполяции аппроксимируют неизвестную переменную параметрической функцией, форма которой задается явно (например, полиномом), или неявно (условие минимальной кривизны). Параметры выбираются таким образом, чтобы оптимизировать какой-то критерий наилучшего приближения в точках выборки (например, наименьшие квадраты). Геостатистические методы (кригинг) используют статистические свойства измеренных данных, оценивая пространственную автокорреляцию и учитывая ее при интерполяции.

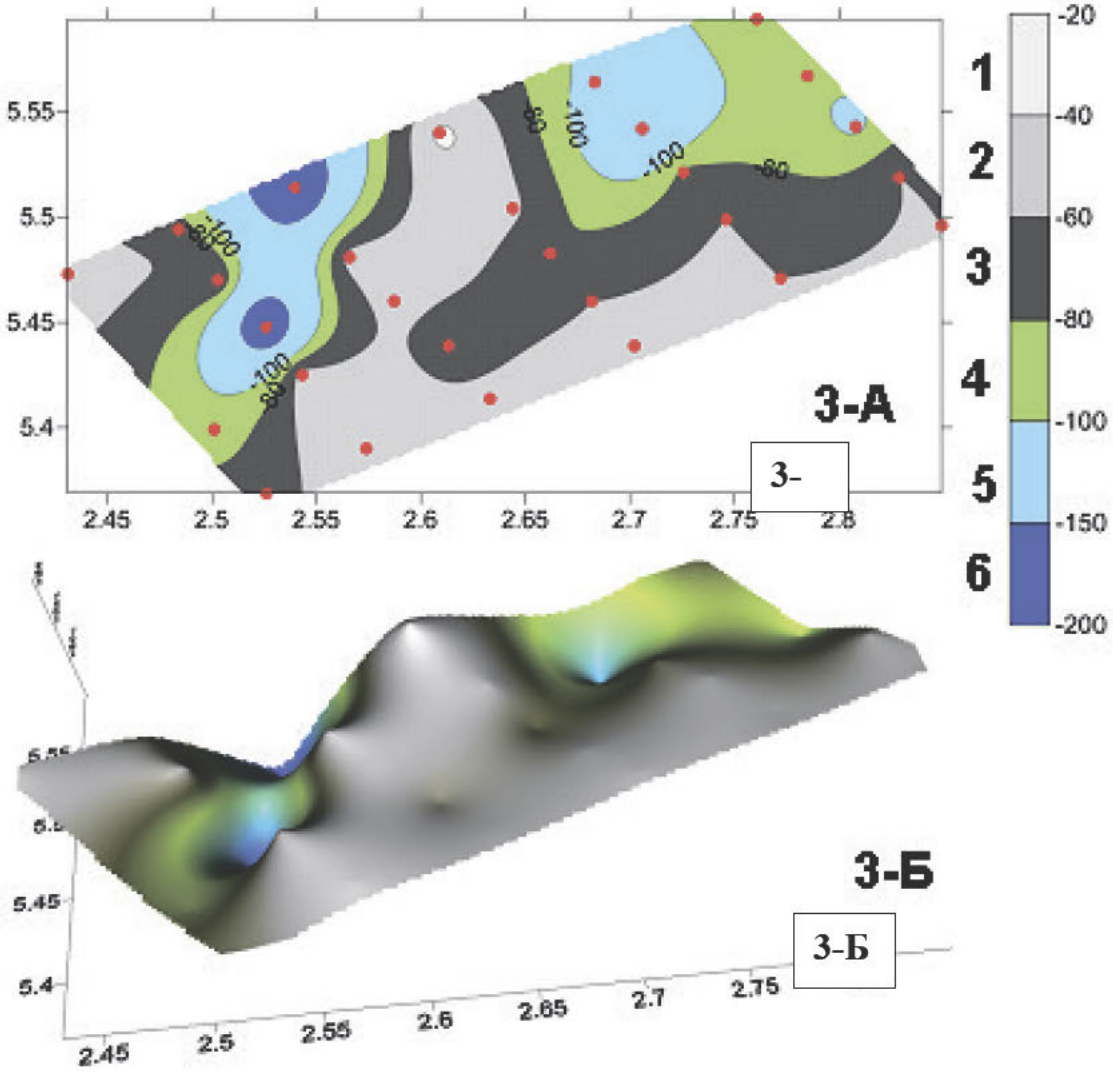

Рис.3. Почвенный покров исследованного участка, диагностированный по глубине залегания карбонатного горизонта: 3-А – двухмерное изображение, 3-Б – трехмерное изображение. Почвы: 1 – черноземы типичные высоковскипающие, 2 – черноземы типичные (модальные или эталонные), 3 – черноземы глубоковскипающие, 4 – черноземы выщелоченные, 5 – лугово-черноземные почвы, 6 – лугово-черноземные почвы на бескарбонатных лессах.

Детерминированные методы интерполяции не вполне подходят для построения

картограмм агробиологических свойств почвы на основе полевых данных ограниченного числа точек отбора образцов. Например, метод «обратных расстояний» в режиме точного интерполятора часто дает эффект так называемых «бычьих глаз» - картограмм с концентрическими контурными линиями вокруг точек выборки.

В нашем случае при выборе метода интерполяции исполнялась так называемая «перекрестная проверка», суть которой состоит в том, что с начального набора данных случайным образом удаляется одно наблюдение, а затем, используя оставшиеся данные и выбранный алгоритм интерполяции, рассчитывают аналитическое значение выборки и невязку в точке этого наблюдения. Этот процесс повторяется заданное число раз и генерирует заданное количество ошибок интерполяции. На основе анализа этих ошибок можно сделать выводы о точности интерполяции. Перекрестную проверку можно считать объективным способом оценки качества методов интерполяции, а также использовать для сравнения качества выбранных методов.

Для построения картограмм глубины залегания карбонатного горизонта в нашем случае использован именно геостатистический метод – кригинг. На рис. 3-А показана такая картограмма с отражением почвенного покрова участка, диагностируемого по глубине залегания карбонатов (в соответствии с приведенной легендой), а также местоположение точек отбора проб почвы. На рис.3-Б показано трехмерное изображение этой картограммы.

Почвы с глубиной залегания карбонатного горизонта более 100 см диагностированы на основании наших предыдущих исследований микропонижений этого хозяйства [6-8] как лугово-черноземные, хотя это требует дальнейшего уточнения по водному режиму, морфологическим признакам и физико-химическим свойствам. Важно отметить, что черноземы типичные (эталонные) занимают лишь около 14% общей площади поля (рис. 4), то есть существующая крупномасштабная почвенная карта не отражает реальный почвенный покров территории.

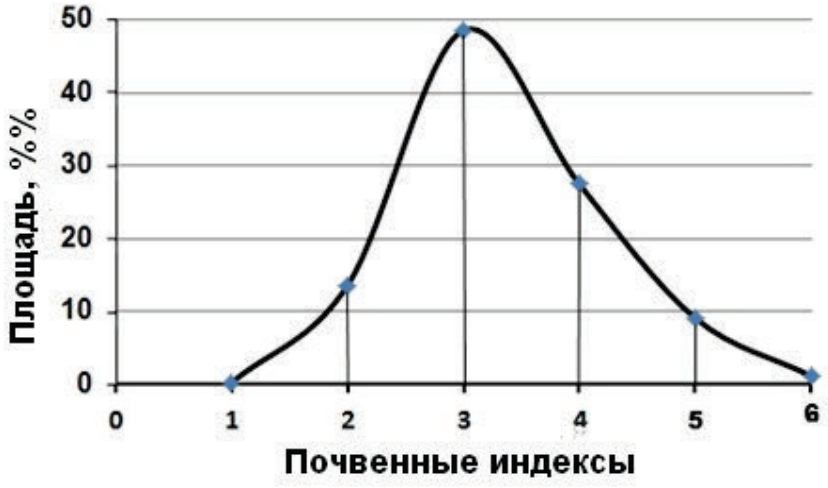

Рис.4. Распределение площадей почв опытного участка в процентах (индексы почв указаны в рис.3).

Полученные на этом опытном участке результаты о пространственной

неоднородности почвенного покрова, детальные исследования на производственных полях в других хозяйствах (опубликованных еще лишь частично) в разных районах Киевской и Черкасской областей , а также анализ детальных космических снимков этих полей в разные фазы вегетационного периода позволяет нам сделать вывод, что пространственная неоднородность почвенного покрова является неотъемлемой чертой его формирования и функционирования в равнинной Лесостепи правобережной Украины. А существующие крупномасштабные почвенные карты лишь схематически отражают преобладающий почвообразовательный процесс на конкретном поле.

Такой вывод является существенным для сельскохозяйственного использования земель этого региона, особенно для систем точного земледелия. В то же время он чрезвычайно важен для уточнения методик организации и проведения многолетних стационарных агрономических исследований. Игнорирование такой пространственной неоднородности почвенного покрова приведет к существенному снижению достоверности стационарных исследований. В связи с этим мы предлагаем ввести понятие «индекс неоднородности почвенного покрова» (In) и определять его по отношению площади доминирующей почвы к площади всего оцениваемого участка. В простейшем случае (когда на участке выделяются лишь две почвы) он будет варьировать в интервале от 0,99 до 0,51. В более сложных вариантах, когда на участке выделяется несколько почвенных разностей, этот индекс может быть и значительно ниже. Но математически корректный метод его расчета для таких ситуаций еще предстоит найти.

Выводы и рекомендации. Исследования показывают, что почвенный покров равнинной Лесостепи неоднородный не только из-за наличия хорошо выраженных в рельефе микропонижений с полугидроморфными и даже гидроморфными почвами, но также из-за большой пестроты покрова на равнинных участках, обусловленной нанорельефом. Перераспределение атмосферной влаги по поверхности территорий с таким рельефом приводит к концентрации влаги в малозаметных нанопонижениях, ее фильтрации вглубь почвенного профиля, вымыванию карбонатов и других продуктов почвообразования на заметную глубину. В итоге на относительно ровных территориях формируется очень сложный почвенный покров, представленный не только типичными черноземами с различной глубиной залегания карбонатного горизонта, но и выщелоченными черноземами, и даже лугово-черноземными почвами.

Для характеристики выявленной неоднородности почвенного покрова мы предлагаем ввести понятие «индекс неоднородности - In», который определяется отношением площади доминирующей на участке почвенной разности к общей площади исследованного элементарного участка. В простейшем случае (наличии на участке двух почвенных разностей) такой индекс будет изменяться в интервале от 0,99 до 0,51. При более сложном почвенном покрове величина «In» может быть существенно меньше, но математически корректный метод его расчета для таких ситуаций еще предстоит найти.

В связи с выявленной неоднородностью почвенного покрова возникает необходимость уточнения существующих крупномасштабных и детальных почвенных карт, особенно для территорий, где выращиваются ценные сельскохозяйственные культуры или внедряется система «точного земледелия». Большое значение эта проблема имеет и при проведении многолетних стационарных агрономических исследований, где достоверность полученных результатов будет существенно зависеть от учета пространственной неоднородности почвенного покрова опытного участка.

Литература:

1. Азімов О.Т., Бублясь В.М., Бублясь М.В. Геодинамічні процеси та їх відображення у ландшафтах / Сучасні напрямки української геологічної науки. Збірник праць УГН НАН України. – Київ. – 2006. – С.13-20.
2. Гедройц К.К. Избранные сочинения. Т. 1-3. Москва: Сельхозгиз, 1955. – 600 с.
3. Картографія ґрунтів/За ред. Д.Г.Тихоненко.-Харків: Урожай, 2001. – 321с.
4. Кауричев И.С. Почвоведение. Москва: Агропромиздат. – 1989. – 719 с.
5. Полевой определитель почв /Под ред.. Полупана Н.И., Носко Б.С., Кузьмичева В.П. – К.: Урожай, 1981. – 320 с.
6. Стародубцев В.М., Яценко С.В., Павлюк С.Д., Іллєнко В.В. Вплив водного режиму мікрозападин Лісостепу на неоднорідність ґрунтового покриву та його використання / ІІ-й Всеукраїнський з'їзд екологів з міжнародною участю. – Вінниця: ФОП Данилюк, 2009. – С.176-179.
7. Стародубцев В.М., Розстальний В.Є., Яценко С.В., Бордусь О.О. Водний режим мікрозападин як фактор неоднорідності ґрунтового покриву правобережного Лісостепу // Науковий вісник НУБіП, №149. Серія «Агрономія». - 2010. – с.117-121.
8. Стародубцев В.М. Ладика М.М., Чернявська Г.К. Підтоплені грунти мікрозападин Лісостепу, їх особливості та агроекологічна роль / IV Всеукраїнський з'їзд екологів з міжнародною участю (Екологія-2013). Збірник наукових статей. Вінниця: ВНТУ. – 2013. - С.420-422.
9. Стародубцев В.М., Богданець В.А. Новий погляд на картування й оцінку неоднорідності ґрунтового покриву рівнинного Лісостепу // Международное научное издание (International Scientific Journal), Сборник научных трудов SWorld, Выпуск №1(38), 2015. С.89-94.
10. Цуркан О.І. Просторова неоднорідність агрохімічних властивостей ґрунтів в межах території Нижньодністровської зрошувальної системи / О.І. Цуркан // Вісник Одеського національного університету. Сер. географічні та геологічні науки. – 2012. – Т. 17. – Вип. 2 (15). – С. 79-83.
11. Starodubtsev V.M., Bogdanets V.A. New vision for mapping and estimation of soil cover heterogeneity in plain Forest-Steppe zone // SWorld Journal. Agriculture. - Volume J11509. - May 2015. - P.30-36.

ЦИТ: 315-032
УДК 636.32/38

Улюмджиева Д.Д.

ОТГОННОЕ ЖИВОТНОВОДСТВО В СИНЬЦЗЯН-УЙГУРСКОМ АВТОНОМНОМ РАЙОНЕ КИТАЯ

Калмыцкий государственный университет
Элиста, Пушкина 11, 358000

Ulymdgieva D.D.

PASTURE BREEDING IN XINJIANG UYGUR AUTONOMOUS REGION OF CHINA

Kalmyk state university
Elista, Pushkin's 11 street, 358000

Аннотация. В статье представлены краткое описание географического положения Синьцзян-уйгурского района Китая.

Приведено описание отгонного животноводства, практикуемого в Синьцзян-уйгурском районе Китая, указаны преимущества и недостатки этого вида животноводства.

Ключевые слова: овцы, отгонное животноводство, Синьцзян-уйгурский район Китая, перегон животных.

Abstract. The article presents a brief description of the geographical position of the Xinjiang Uygur region of China.

The description of transhumance practiced in the Xinjiang Uygur region of China, outlines the advantages and disadvantages of this type of livestock.

Keywords: sheep, pasture breeding, Xinjiang Uygur region of China, the span of animals.

Вступление.

Синьцзян-Уйгурский Автономный Район (СУАР) расположен на северо-западе Китая, занимает площадь свыше 1,6 млн. км^2, что составляет 1/6 часть территории страны и является самым большим по площади среди всех провинций и автономных районов Китая. СУАР имеет обширную границу с Казахстаном, Киргизстаном, Таджикистаном, Монголией, Афганистаном, Пакистаном и Индией общей протяженностью 5400 км.

СУАР расположен в глубине азиатского материка в окружении гигантских горных цепей. На севере района проходят Алтайские горы, на юге - система высочайших хребтов мира - Памир-Каракурум, Кунь-Лунь и Алтынтаг, а в середине с запада на восток - Восточный Тянь-Шань протяженностью 1300 км, который разделяет СУАР на две природные части: северную и южную. На территории СУАР размещаются самые большие из внутриконтинентальных впадин - Таримская на юге и Джунгарская на севере, куда приурочены крупнейшие пустыни - Такла-Макан на юге и Джунгарская на севере.

Климат засушливый, резко континентальный, крайне изменчивый во времени и в пространстве, с обильным солнечным сиянием и незначительным количеством осадков (150 мм в год).

Синьцзян - основной сельскохозяйственный регион, имеет 11,3 млн. га

целинных земель, пашню - 3,2 млн. га, а естественные пастбища 50,6 млн. га. Синьцзян является одним из 5 - ти основных животноводческих баз Китая. Здесь в основном развито овцеводство, молочное скотоводство и коневодство, здесь в настоящее время насчитывается более 33 млн. голов скота, из которых 1/3 составляют овцы. По данным Академии животноводства СУАР имеющиеся пастбища могут прокормить 60 млн. голов скота [1].

Разведение такого огромного количества животных возможно при использовании огромных горных пастбищ, т.е. отгонного животноводства.

Обзор литературы.

Отгонное животноводство — форма организации животноводства в пустынных, полупустынных, а также в некоторых степных и горных областях, заключающееся в содержании животных на пастбищах, отдаленных от жилищно-производственных центров хозяйства. К отгонному содержанию приспособлены овцы, лошади, верблюды и яки. Отгонное животноводство это система пастбищного содержания животных на разносезонных естественных пастбищах (преимущественно в бывших районах кочевого хозяйства). Отгонное животноводство представляет собой форму пастбищного содержания животных с перегоном их с одних сезонных пастбищ на другие (летние, весенне-осенние, зимние), благодаря чему животные постоянно пользуются подножным пастбищным кормом. В пастбищном корме содержатся все питательные вещества, необходимые для животного организма. На пастбищах, при постоянном свободном движении на чистом воздухе и солнечном свете, укрепляется организм животного, повышается его сопротивляемость к различным простудным и др. заболеваниям. Животные, выросшие в пастбищных условиях, имеют крепкую конституцию с гармонично развитыми частями тела и отличаются хорошим телосложением. Отгонное животноводство позволяет использовать малопригодные, труднодоступные пастбища [2]. Основным видом сельскохозяйственных животных, наиболее приспособленным к отгонно-пастбищному содержанию, являются овцы. Многие хозяйства, наряду с овцами, на отгонных пастбищах содержат и др. виды скота, а именно лошадей, верблюдов и нагульные стада крупного рогатого скота. Наибольшее развитие отгонное животноводство получило в Синьцзян-Уйгурском автономном районе. Благодаря отгонно-пастбищному содержанию скота растущее животноводство приближается к источникам "даровых кормов", резко снижаются затраты труда по заготовке кормов (больше чем на 1/3) и на обслуживание поголовья скота (до 40%), повышается продуктивность (увеличивается выход мяса, шерсти, молока, сала, смушков и др.) и тем самым повышается доходность. С организацией отгонно-пастбищного содержания скота экономия затрат труда и капиталовложений на общественное животноводство позволяет решительнее развивать другие, более интенсивные отрасли (свиноводство, садоводство, посевы технических, зерновых и др. культур); благодаря этому обеспечивается более высокий уровень расширенного воспроизводства общественного хозяйства.

Основной текст.

Отличительные особенности отгонного животноводства. Система отгонно-

пастбищного содержания животных коренным образом отличается от системы содержания в бывшем кочевом хозяйстве. Кочевники не знали оседлого образа жизни и не занимались земледелием; скот их целиком зависел от случайностей стихии. В условиях же производства организация отгона скота на летние и зимние пастбища является одной из форм рационального сочетания отраслей сельского хозяйства. Организация общественного животноводства, с применением отгона скота на отдалённые пастбища, обеспечивает возможность не только улучшения животных, но и выведения новых пород скота.

В целях наиболее полного освоения разных пастбищ необходимым условием является дальнейшее изучение каждого пастбищного массива и разработка конкретных мероприятий по их обводнению и улучшению. При вертикальной зональности, расстояния от зимних пастбищ до летних и с летних на зимние достигают 15 - 100 км, радиус перегона ограничен лишь десятками километров. При горизонтальной зональности расстояния неизбежно увеличиваются и достигают 200 км.

Мероприятия по улучшению отгонного животноводства. При отгонно-пастбищном содержании скота важное значение имеет организация пастбищной территории: 1) закрепление пастбищ за фермами и гуртами с учётом вида скота, типа и состояния пастбищ; 2) обеспечение каждого пастбищного участка водопоем; 3) установление нормальной нагрузки (ёмкость) в соответствии с состоянием травостоя; 4) установление сроков и продолжительности стравливания пастбищ в зависимости от сезона; 5) введение правильной системы (загонной) и техники пастьбы [4]. Система правильного использования отгонных пастбищ включает и противопожарные меры. Вот как описывает СМИ перегон животных на летние пастбища [3].

Результаты.

Синьцзянские чабаны весной выгнали десятки тысяч овец на скоростные шоссе для кочевки на весенние пастбища. Так, власти Или-Казахской автономной области СУАР КНР предоставили местным пастухам скоростную автостраду, связывающую озеро Сайрам и долину Гоцзыгоу для перегона домашнего скота. По 23-километровому отрезку этого шоссе более 200 тысяч овец и 1200 «кочевых» семейств Синьцзяна перекочуют с зимовок на весенние пастбища в течение двух недель. Во время перегона, пастухи проходят десятки, а то и сотни километров. В среднем шесть часов занимает перегон отар овец по этому отрезку скоростного автобана, а затем им еще предстоит трехдневная кочевка на весенние пастбища. Для синьцзянских чабанов овцеводство не просто заработок, но и смысл жизни.

Заключение и выводы.

По сообщениям местных СМИ, весенняя кочевка овец экономит около 13 тыс. долларов расходов каждой «кочевой» семьи на корма для домашнего скота. По данным на 2011 год, чистый доход на душу сельского населения СУАРа составил около 900 долларов [3].

СУАР по-прежнему является вторым крупным скотоводческим регионом Китая. По итогам 2011 года производство мяса в Синьцзяне составило 2,3 млн. тонн, с ростом на 9,5% по сравнению с аналогичным периодом прошлого года.

Литература:

1. Синьцзян-Уйгурский автономный район.- [Электронный ресурс].- Режим доступа: http://uighur.narod.ru/vatan/suar.html

2. Отгонное животноводство.- [Электронный ресурс].- Режим доступа: http://translate.academic.ru/Отгонное%20животноводство/ru/en/1

3. В Синьцзяне отары овец по скоростным автострадам кочуют на весенние пастбища.- [Электронный ресурс].- Режим доступа: http://inform.kz/rus/article/2545124

4. Бломквист Б. и Писарев В. Отгонно-пастбишное содержание скота, М.: Сельхозиздат, 1945

Научный руководитель: д.б.н.. профессор Моисейкина Л.Г.
Статья отправлена: 01.09.2015 г.
© Улюмджиева Д.Д.

ЦИТ: 315-036
УДК: 636.59:636.082.7

Подолян Ю. М.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОБІОТИКА У ГОДІВЛІ ПЕРЕПЕЛІВ

Вінницький національний аграрний університет,
Вінниця, Сонячна 3, 21008

Podolian J. M.

THE USE OF PROBIOTIC IN QUAIL FEEDING

Vinnytsia National Agrarian University,
Vinnytsia, Soniachna 3, 21008

Аннотация. Встановлено оптимальні дози згодовування пробіотика на основі одержаних результатів досліджень. З'ясовано вплив пробіотичної добавки на перетравність поживних речовин корму, доступність амінокислот, ретенцію мінеральних елементів та баланс азоту комбікорму. Встановлено, що додаткове згодовування пробіотичної добавки сприяє збільшенню живої маси у перепелів. Досліджено, що використання добавки «Ентеро-актив» у раціоні птиці, сприяє підвищенню їх живої маси. Виявлено напрям змін продуктивності та збереженості поголів'я птиці за дії пробіотика. Досліджено морфологічні та біохімічні показники крові курчат-бройлерів та перепелів за використання пробіотика. Таким чином, застосування досліджуваного пробіотика у різних дозах справляє позитивний вплив на продуктивність перепелів м'ясної породи «Фараон».

***Ключові слова**: перепели, пробіотик, перетравність, поживні речовини, мінеральні елементи, гематологічні показники.*

Abstract. Optimal doses of probiotic feeding are determined on the basis of obtained results. The influence of probiotic supplement on digestibility of feed nutrients, availability of amino acids, retention of mineral elements and nitrogen balance of mixed fodder is established. It is set researches, that additional introduction of feed addition a "Entero-aktiv" in the ration of quail promotes living mass and increases of bird. Tendencies of changes in productivity and safety of

poultry under the effect of probiotic are revealed. Morphological and biochemical blood values of broiler chickens and quails under the use of probiotic are investigated. Thus, the use of the investigated addition of probiotic in different doses renders positive influence on the productivity of quail of meat breed "Pharaoh".

Key words: *quails, probiotic, digestability, nutrients, mineral elements, hematological parameters*

Вступ. Забезпечення населення високоякісними продуктами харчування – одна з найбільш актуальних проблем сучасності. Збільшення виробництва конкурентоспроможної та екологічно безпечної продукції залежить від генетичного потенціалу тварин та підвищення конверсії корму за рахунок упровадження кормових добавок нового покоління.

Огляд літератури. Можливість використання пробіотиків у тваринництві та ветеринарії охоплює досить широке коло проблем, починаючи від корекції кишкового біоценезу і далі поширюється на корекцію імунної, гормональної і ферментативної систем тварин. У зв'язку з цим, вітчизняні та зарубіжні вчені вважають за необхідне ввести пробіотики у систему вирощування тварин за для профілактики неінфекційних шлунково-кишкових захворювань молодняку, підтримання колонізаційної резистентності кишківнику, підвищення фізіологічного статусу організму новонароджених, стимуляції росту і розвитку, одержання якісної продукції, безпечної у ветеринарному відношенні [1, 2, 5].

Серед добавок пробіотичного походження виділяють нову досліджувану кормову добавку «Ентеро-актив», до складу якої входять молочнокислі бактерії роду Lactobacillus bulgaricus – $2{,}0*10^{10}$ КУО/кг (колоній умовних одиниць/ кг) та Enterococcus faecium – $2{,}0*10^{10}$ КУО/кг.

Таким чином метою роботи було дослідити вплив пробіотика «Ентеро-актив» на продуктивність, перетравність поживних речовин та гематологічні показники у перепелів.

Матеріал та методика досліджень. Дослідження виконано на базі науково-дослідної ферми Вінницького національного аграрного університету. Дослідження тривали 56 днів. За принципом груп-аналогів було сформовано чотири групи добових перепелів по 50 голів у кожній. У 30-ти добовому віці перепелів розділили на самців і самиць.

Піддослідних перепелів утримували у групових клітках з дотриманням зоогігієнічних вимог. Контрольній групі згодовували основний раціон (ОР) – повнораціонний комбікорм. Дослідним групам додатково до повнораціонного комбікорму вводили досліджувану добавку у різних дозах (табл. 1).

Інтенсивність росту перепелів визначали щотижня шляхом зважування, яке здійснювали вранці до годівлі. За 5 діб до забою провадили фізіологічний дослід з вивчення перетравності поживних речовин корму у перепелів згідно із методикою [4].

Біометричну обробку даних здійснювали на ПЕОМ за М. О. Плохінським [3]. Результати середніх значень вважали статистично вірогідними при $*P < 0{,}05$; $**P < 0{,}01$; $***P < 0{,}001$.

Таблиця 1

Схема досліду

Група	Кількість тварин у групі, гол.	Тривалість періоду, діб	Особливості годівлі		
			Вік перепелів, діб		
			1 - 10	11 - 28	29 - 56
1– контрольна	50	56	ОР (повнораціонний комбікорм)		
2–дослідна	50	56	ОР+0,062% «Ентеро-активу» до маси корму	ОР+0,025% «Ентеро-активу» до маси корму	ОР+0,0125 % «Ентеро-активу» до маси корму
3–дослідна	50	56	ОР+0,125% «Ентеро-активу» до маси корму	ОР+0,05% «Ентеро-активу» до маси корму	ОР+0,025% «Ентеро - активу» до маси корму
4–дослідна	50	56	ОР+0,25% «Ентеро-активу» до маси корму	ОР+0,1% «Ентеро-активу» до маси корму	ОР+0,05% «Ентеро-активу» до маси корму

Результати досліджень. Встановлено, що у кінці дослідного періоду (56-діб) птиця, якій згодовували пробіотичну добавку, переважала за живою масою, зокрема, самиці на 4,7% (P<0,01) у 2-й групі, на 9,5% (P<0,001) у 3-й групі та на 6,1% (P<0,01) у 4-й групі. Разом з тим, найбільшу живу масу серед самців мала 4-та група на 3,4% (P<0,05), порівняно з контролем.

Необхідно звернути увагу на залежність зміни живої маси перпелів від різних доз пробіотичної добавки «Ентеро-актив».

Одержані результати фізіологічних досліджень, свідчать про високу перетравність поживних речовин комбікорму птицею, яка додатково до корму споживала пробіотичний препарат у різних дозах (табл. 2).

Таблиця 2.

Коефіцієнти перетравності поживних речовин корму, % ($\bar{X}$ ± Sx, n=4)

Показник	Група			
	1– контрольна	2 – дослідна	3 – дослідна	4 – дослідна
Суха речовина	67,7 ± 0,47	74,7±0,91***	74,5 ±0,91***	72,6 ± 0,61***
Протеїн	66,7 ± 0,60	73,0±1,05**	78,4 ±1,23***	65,3 ± 2,17
Жир	88,4 ± 0,02	88,9 ± 0,05	89,1 ± 0,02	89,1 ± 0,05
Клітковина	2,9 ± 1,36	10,8 ± 3,65	10,3 ± 3,68	5,5 ± 1,89
БЕР	81,3 ± 1,22	86,3 ± 0,40**	93,4±0,28***	91,8 ± 0,12***

Зафіксовано, що найвищою перетравність сухої речовини – на 7,0 та 6,8% (P<0,001), була у перепелів, які споживали відповідно мінімальну та середню

дозу пробіотика, порівняно з контрольним показником.

Найвищу перетравність протеїну та БЕР встановлено за використання середньої дози пробіотика, що на 11,7 та 12,1% (P<0,001) більше, порівняно з контролем.

З'ясовано, що за дії пробіотика найвища кількість утриманого кальцію була у птиці 3-ї групи на 34,5% (P<0,001), порівняно з контролем. Суттєве підвищення ретенції фосфору зафіксовано в усієї птиці, якій згодовували пробіотик, проте перепели 2-ї групи найбільше переважають контрольний зразок на 15,0% (P<0,001).

З'ясовано, що за дії пробіотичної добавки у птиці 4-ї дослідної групи спостерігається тенденція до збільшення загального білка плазми крові на 7,6%, вміст альбумінів та глобулінів підвищився відповідно на 4,3 та 23,2 %, хоча достовірної різниці порівняно з контрольним показником не відзначено.

Висновки:

1. За додаткового споживання перепелами середньої дози кормової добавки (0,125% у віці – 1-10 діб, 0,05% у віці – 11-28 діб, 0,025% у віці – 29-56 діб) підвищується жива маса самиць відповідно на 9,5, а у самців за використання максимальної дози – на 3,4%.

2. Використання пробіотичного препарату «Ентеро-актив» у годівлі перепелів збільшує перетравність сухої речовини на - 7,0 %, протеїну на - 11,7 %, клітковини на - 7,4-7,9 %, жиру на - 0,7 а також БЕР на - 12,1 % та збільшуються абсорбція Са на - 34,7 %, Р на -15,0 %.

Література:

1. Єгоров Б. В. Технологія виробництва преміксів: навчальний посібник / Б. В. Єгоров, О. І. Шаповаленко, А. В. Макаринська. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.

2. Ібатуллін І. І. Годівля сільськогосподарських тварин: підручник / І.І. Ібатуллін, Д. О. Мельничук, Г. О. Богданов.– Вінниця: Нова Книга, 2007.–616 с.

3. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н.А. Плохинский. – М.: Колос. 1969. – 352 с.

4. Практические методики исследований в животноводстве. / В.С. Козиря, А. И. Свеженцова – Д.: Арт-Пресс, 2002. – 354 с.

5. Park W. Feeds and feed Additives, Nonruminant Feeds / W. Park // University of Arkansas. – 2003. – Vol. 10. – 846 p.

Науковий керівник: д. с.-г. наук, професор Чудак Р. А.

Стаття відправлена: 3.09.2015 р.

© Подолян Ю. М.

ЦИТ: 315-057
УДК:636.085.2:636.4:636.087

Бабков Я.І., Чудак Р.А.

РІВЕНЬ ВИКОРИСТАННЯ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН КОРМУ В ОРГАНІЗМІ СВИНЕЙ ЗА ДІЇ КОРМОВОЇ ДОБАВКИ БЕТАЇН

Вінницький національний аграрний університет
Вінниця, Сонячна 3, 21008

Babkov Y.I., Chudak R.A.

THE LEVEL OF FEED NUTRIENTS UTILIZATION BY PIGS UNDER THE ACTION OF FEED ADDITIVE BETAINE

Vinnytsia National Agrarian University
3 Sonyachna st., Vinnytsia, 21008

Анотація. Вивчали вплив кормової добавки бетаїн на показники перетравності поживних речовин корму (суху речовину, протеїн, золу клітковину, жир та БЕР) за згодовування гібридним кабанцям F1.

Встановлено, що найвищі показники перетравності поживних речовин корму відзначені у тварин 3-ї групи, яким додатково до основного раціону згодовували кормову добавку бетаїн у кількості 1 кг на 1 т комбікорму.

Використання бетаїну у годівлі гібридних кабанців у третій дослідній групі сприяє кращій перетравності сухої речовини на 2,27 %, сирого жиру – 20,0 %, сирої клітковини – 7,6 %, сирого протеїну – 3,23 % та золи на 8,09 %, порівняно з контрольною групою.

Суха речовина перетравлювалася у тварин усіх груп на 82,91–85,18%.

Встановлено оптимальну дозу бетаїну для згодовування гібридним кабанцям F1.

Ключові слова: кормова добавка бетаїн, раціон, перетравність, продуктивність, свині, годівля.

Abstract. The influence of feed additive betaine on the feed indexes digestibility of nutrients (dry basis, protein, ash, cellulose, fat and nitrogen free extract (NFE))in feeding of the crossbred F1 castrated male pigs were researched.

It is proved that the highest digestibility of feed indexes were in the third experimental group additionally fed by feed additive betaine at a dose of 1 kg per 1 ton of mixed feed.

The betaine usage in feeding castrated male pigs of the third experimental group facilitate better digestibility of dry basis by 2,27 %, fat by 20,08 %, cellulose by 7,6 %, protein by 3,23% and ash by 8,09 % compared with control group.

Dry basis was digested by animals of all groups by 82,91-85,18 %.

The optimal dose of betaine for hybrid castrated male pigs feeding of finishing pigs was proved.

Key words: feed additive betaine, ration, digestibility, prodyctivity, pigs, feeding.

Вступ. В Україні інтерес до виробництва продукції свинарства рік у рік зростає, відтак розробка питань, пов'язаних із забезпеченням високих приростів за мінімальних витрат кормів, набуває особливого значення. Забезпечення тварин повноцінними раціонами або комбікормами, збалансованими не лише за основними поживними, а й біологічно активними речовинами, знижує витрати кормів, підвищує рентабельність виробництва [1].

Перетравність поживних речовин корму значною мірою залежить від віку, інтенсивності росту, породності, а також індивідуальних особливостей тварин [2].

Вченими проведений значний обсяг досліджень, які свідчать про вплив

генетичних факторів та складу раціону на перетравність поживних речовин корму.

За даними С.Н. Хохрина [2], суттєві коливання коефіцієнта перетравності спостерігаються у свиней різних порід та в окремих тварин однієї породи і однакового віку. Зазвичай, тварини м'ясного напряму продуктивності мають кращу перетравність поживних речовин корму.

У сучасних умовах ведення свинарства великого значення набувають нові кормові добавки, які направлені на профілактику стресів під час критичних періодів вирощування поросят задля зростання резистентності організму і продуктивності тварин. До таких добавок відноситься натуральний бетаїн, який використовують з метою підвищення споживання (під час теплового стресу), засвоєння поживних речовин корму та продуктивності тварин.

Відомо, що у поросят зазвичай виникають розлади травлення після відлучення, спричинені, наприклад:

• інфекцією E.coli, Eimeria spp. (кокцидії), сальмонелою, інфекційним гастроентеритом;

• поганою здатністю перетравлювати деякі компоненти корму;

• підвищеною чутливістю до антипоживних факторів, шкідливих для епітелію кишечника [3]. Тому раціони з додаванням бетаїну для свиней відіграють подвійну роль: осмопротектора (підтримує водно-сольовий баланс і сприяє меншій витраті енергії тварини на осморегуляції) і гепатопротектора (захист печінки тварини), що сприяє кращому синтезу продуктів, підвищенню гідролізу поживних речовин корму і, як результат, продуктивності.

В Україні ефективність кормової добавки бетаїн на поголів'ї гібридних свиней досліджено недостатньо. Тому, метою наших експериментальних досліджень було вивчити вплив кормової добавки бетаїн на споживання та перетравність корму гібридними кабанцями F1 та встановити оптимальну дозу добавки.

Матеріал та методика досліджень. Для досягнення зазначеної мети було проведено науково-господарський дослід на гібридних кабанцях F1 (Велика біла х Ландрас) в умовах ферми-нуклеус ТОВ „Серволюкс-Генетик" Оратівського району Вінницької області. Дослід проводився на чотирьох групах молодняку свиней, відібраних за принципом груп-аналогів, за нижче поданою схемою [4, 6] (табл.1). Під час формування груп - аналогів для науково-господарського досліду враховували стать, вік, походження, живу масу та інтенсивність росту за попередній період (дорощування). Усі тварини були клінічно здорові і придатні для проведення досліджень. Всього для зрівняльного періоду досліду було відібрано 68 кабанців, з яких сформували чотири групи по 12 голів у кожній (основний період). Контрольна група під час зрівняльного та основного періодів отримувала основний раціон (ОР) – повнораціонний комбікорм ТМ «Trouw Nutrition International» («Трау Нутришн Інтернешнл», Нідерланди). Дослідним групам в основний період вводили кормову добавку бетаїн відповідно до схеми досліду.

Тривалість зрівняльного та основного дослідного періодів становила відповідно, 15 та 72 доби.

Після закінчення облікового періоду для проведення балансового досліду з визначення перетравності корму, було сформовано 4 групи молодняку свиней по чотири голови в кожній. Кожну тварину утримували в індивідуальній клітці. Годівлю тварин, облік спожитих кормів, води, відбір калу та сечі проводили від кожної тварини окремо. З відібраних зразків, згідно із загальноприйнятою методикою, для подальших лабораторних досліджень формували середні проби та консервували їх [4].

Таблиця 1

Схема постановки досліду

Групи	Тривалість періоду, діб		К-ть голів у групі	Умови годівлі
	Зрівняльний	Основний		
1-Контрольна	15	72	12	ОР(повнораціонний комбікорм)
2-Дослідна	15	72	12	ОР + 0,5 кг Бетаїну на 1т комбікорму
3-Дослідна	15	72	12	ОР + 1 кг Бетаїну на 1т комбікорму
4-Дослідна	15	72	12	ОР + 1,5 кг Бетаїну на 1т комбікорму

Лабораторні дослідження відібраних зразків провоаили у лабораторії зоотехнічної оцінки кормів інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН. Біометричну обробку цифрового матеріалу проведено за М.О. Плохінським [5].

Результати досліджень. Як показав аналіз отриманих даних (табл. 2), у молодняку свиней на відгодівлі в усіх піддослідних груп перетравність поживних речовин була на високому рівні. Зокрема, суха речовина перетравлювалася у тварин усіх груп на 82,91–85,18%.

Додавання суміші кормової добавки бетаїн до раціону тваринам 2-ї дослідної групи у кількості 0,5 кг на 1 т комбікорму дало змогу, порівняно з контролем, підвищити у них коефіцієнти перетравності сухої речовини на 0,17%, сирого протеїну на 2,34 %, сирої клітковини на 3,99 %.

Молодняк свиней 3-ї групи, який отримував раціон з вмістом бетаїну у кількості 1 кг на 1 т комбікорму, перетравлював суху речовину краще, порівняно з контролем, на 2,27 %, сирий жир – на 20,08 %, сиру клітковину – на 7,6 % та сирий протеїн – на 3,23 %. Перетравність золи становить 53,7 %, що на 8,09 % більше, порівняно з контрольними аналогами.

За додаткового згодовування бетаїну тваринам 4-ї групи у кількості 1,5 кг на 1т комбікорму відзначено краще перетравлювання сухої речовини, порівняно з контрольною групою на, 1,59 %, сирої клітковини – на 2,4 % і на 2 % безазотистих екстрактивних речовини, жиру – на 16,68 %.

Аналіз результатів фізіологічних досліджень свідчать про високий рівень перетравності тваринами поживних речовин корму. Водночас спостерігалися і певні розбіжності між групами за перетравністю окремих компонентів.

Таблиця 2

Коефіцієнти перетравності поживних речовин корму у свиней на відгодівлі, % M±m, n=4

Показник	Група			
	1-контрольна	2-дослідна	3-дослідна	4-дослідна
Суха речовина	82,91±0,090	83,08±0,022	85,18±0,433	84,5±0,26
Зола	45,61±0,511	53,6±0,563	53,7±1,34	47,3±0,89
Протеїн	84,14±0,087	86,48±0,211	87,37±0,358	84,01±0,273
Клітковина	43,2±0,26	47,19±0,627	50,8±1,43	45,6±0,99
Жир	37,95±0,542	35,82±0,868	58,03±1,189	54,63±1,036
БЕР	90,3±0,05	88,8±0,14	90,9±0,26	92,3±0,12

Так, молодняк свиней 4-ї групи зазгодовування кормової добавки бетаїн у кількості 1,5 кг на 1 т корму краще, ніж інші, перетравлював БЕР (безазотисті екстрактивні речовини). Перетравність БЕР була на високому рівні – 90,3–92,3%. Різниця за перетравністю між контрольною та 4-ю дослідною групою за сирим протеїном становила – 0,13 %, 2-ю групою – 2,34 % та 3 групою – 3,23 %.

Таким чином, підтверджено здатність натурального бетаїну позитивно впливати на перетравність поживних речовин корму та підвищувати їх доступність для організму свиней.

Висновки.

1. Додаткове згодовування гібридним кабанцям F1 кормової добавки бетаїн дає змогу досягти найвищих показників перетравності поживних речовин корму у тварин 3-ї дослідної групи, які споживали 1 кг бетаїну на 1 т комбікорму.

2. Перетравність поживних речовин була висока в усіх дослідних групах, що свідчить про те, що умови годівлі тварин як за загальною поживністю, так і за вмістом поживних речовин відповідали потребі свиней контрольної і дослідних груп, а раціони мали високу біологічну цінність.

3. Дослідженнями встановлено оптимальну дозу бетаїну для згодовування гібридним кабанцям на відгодівлі, яка становить 1 кг на 1 т комбікорму.

Перспективи подальших наукових досліджень будуть спрямовані на вивчення впливу кормової добавки бетаїн на забійні показники свиней на відгодівлі.

Література

1. Деталізована поживність кормів зони Лісостепу України : Довідник / [М. М. Карпусь, В. П.Славов, М. А. Лапа, Г. М. Мартинюк]; за ред. О. О. Созінова. – К. : Аграрна наука, 1995. – 346 с.

2. Хохрин С.Н. Кормление свиней, птицы, кроликов и пушных зверей: справочное пособие / С.Н. Хохрин. – СПб.: Профи Информ, 2004. – 544 с.

3. PigUA.info – інформаційно-аналітичний портал про свинарство: Роль бетаїну в раціонах поросят [Електронний ресурс] - Інформацію надано компанією Biochem // PigUA.info. – Режим доступу до статті.: http://www.pigua.info/uk/technews/131/

4. Почерняев Ф.К., Бучко М.А., Квасницкий А.В. Методики исследований по свиноводству / Ф.К. Почерняев, М.А. Бучко, А.В. Квасницький. – Харьков, 1977. – 153с.

5. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н.А. Плохинский. – М.: Колос, 1969. – 352 с.

6. Пшеничний П. Д. Питання методики зоотехнічних експериментальних досліджень по годівлі та утриманні сільськогосподарських тварин / П.Д. Пшеничний // Вісник с.- г. науки. – 1959.– № 10. – С. 60 – 70.

Науковий керівник: доктор с.-г. наук, професор Чудак Р.А.
Стаття надіслана 19.09.2015
© Бабков Я.І.

ЦИТ: 315-082
УДК 636.2:636.034

Ордіховська О.А.

ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ХУДОБИ ДО ОТЕЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ

Вінницький національний аграрний університет

Ordihovska OA

IMPACT TECHNOLOGY FOR CATTLE TO CALVE THE FORMATION MILK PRODUCTION

Vinnytsia National Agrarian University

Анотація. В результаті досліджень встановлено, що утримання повновікових корів у сухостійний період безприв'язним способом у ізольованих секціях на глибокій підстилці дає змогу збільшити продуктивність наступної лактації на 12,1 %. Також встановлено вплив умов утримання корів у сухостійний період на молочну продуктивність (η^2=6,3%). Крім того, підтверджена тенденція збільшення продуктивності з віком – сила впливу фактору А на ознаки надій та кількість молочного жиру відповідно становить 8,9% і 9,8% .

Ключові слова: сухостійний період, молочна продуктивність, отелення, худоба

Abstract. As a result, studies found that abstinence povnovikovyh cows in the dry period Loose manner in isolated sections on deep litter enables subsequent lactation increase productivity by 12.1%. Also, the influence of the conditions of cows in the dry period on milk production (η^2 = 6,3%). Also confirmed the trend of increasing performance with age - the force of impact factor A to signs of hope and of milk fat respectively is 8.9% and 9.8%.

Key words: dry period, milk yield, calving, cattle.

Вступ.

Найбільш ефективною і науково обґрунтованою системою виробництва молока за інтенсивними технологіями є потоково-цехова. Така перевага даної системи виробництва молока випливає на створення для корів умов, наближених до фізіологічного стану, оптимальних умов утримання, раціонального відтворення стада, кращої організації праці, економічного і нормованого використання кормів та тваринницьких приміщень [1]. Потоково-цехова система виробництва молока унікальна, оскільки у виборі типу системи можуть бути враховані виробничі, економічні, кліматичні, природні та годівельні умови, наявність тваринницьких будівель, обладнання для виконання трудомістких процесів, умови утримання тварин та спеціалізації за напрямом виробництва. Згідно з Відомчими нормами технологічного проектування [2] відзначено, що сухостійний період для корів забезпечує підготовку не тільки до отелення, але й до наступної молочної продуктивності.

Огляд літератури.

У виробничих умовах, де діють сухостійні цехи, корів утримують на прив'язі або безприв'язно (на глибокій підстилці, у боксах та комбібоксах), але перевага за безприв'язним утриманням, яке дає змогу зменшувати витрати праці за стійлово-вигульної системи утримання корів [3, 4]. Доведено, що правильно організований сухостійний період сприяє підготовці корів до отелень та до наступної лактації, нормальному розвитку плоду, народженню життєздатних нащадків [5]. Водночас, бракує інформації про вплив умов утримання (прив'язного, безприв'язного) сухостійних корів на тривалість тільності. За сучасних умов ведення галузі молочного скотарства дане питання потребує наукового обґрунтування та практичного застосування.

Встановлено, що в усі фізіологічні періоди корів постійно утримують у стійлах на прив'язі [6]. Труднощі полягають у тому, що альтеративних досліджень в умовах невеликих за потужністю сільськогосподарських підприємств з утримання сухостійних корів не здійснено, тому у виробничих умовах серед фахівців єдиної думки не встановлено. Як показує практика, сухостійних корів утримують, в основному, на прив'язі разом з дійними коровами. В окремих господарствах зустрічаються різні способи утримання сухостійних корів, або безприв'язно в ізольованих секціях на глибокій підстилці, або в боксах. Встановлено, що сухостійний період корів має суттєве значення не тільки для підготовки корів до отелення, але й продуктивністю до наступної лактації.

Вхідні данні і методи.

Дослідження були проведені у ПСП АФ "Батьківщина" смт. Стрижавка Вінницького району. Для досліду було сформовано за принципом груп-аналогів три групи тварин із корів-первісток української чорно-рябої молочної породи, по 20 голів в кожній. При формуванні груп враховували вік тварин, породу, живу масу, строк тільності перед запуском. Контрольну групу корів-первісток у сухостійний період утримували прив'язним способом разом з дійними коровами. Першу дослідну групу корів-первісток утримували безприв'язно-боксовим способом по п'ять голів у секції. Другу дослідну групу –

безприв'язним способом в ізольованих секціях на глибокій підстилці, також по п'ять голів у секції. Утримання корів у сухостійний період по закінченню другої та третьої лактацій було таким же, протягом усього періоду досліджень. Молочну продуктивність оцінювали за величиною надою, вмістом жиру в молоці на підставі даних контрольних доїнь. Використано метод щодекадних контрольних доїнь. Вміст жиру в молоці визначали за добовими пробами в дні контрольних доїнь з інтервалом у 30 днів кожний експрес-методом. Пробу брали протягом двох діб. Середній відсоток розраховували переведенням в однопроцентне молоко.

Результати. Обговорення та аналіз.

Дослідженнями встановлено, що за різних технологій утримання корів-первісток української чорно-рябої молочної породи у сухостійний період їх рівень продуктивності коливається у межах 4435…4811 кг молока за 305 днів лактації (табл. 1).

Продуктивність корів-первісток ІІ дослідної групи у наступну лактацію підвищується на 8,5 % порівняно з продуктивністю корів-первісток контрольної групи. Вони також мали перевагу на 4,2 % порівняно з продуктивністю корів І дослідної групи. Спосіб утримання корів у сухостійний період суттєво не вплинув на жирномолочність, яка була у межах 3,77…3,82 %.

Таблиця 1

Молочна продуктивність корів другої лактації за різних способів утримання у сухостійний період, $\overline{X} \pm S\overline{x}$

Ознака	Групи тварин		
	контрольна, *n=20*	**І дослідна, *n=20***	**ІІ дослідна, *n=20***
Надій за 305 днів лактації, кг	4435±142,0	4615±200,5	4811±221,3
Вміст жиру, %	3,82±0,046	3,78±0,034	3,77±0,035
Кількість молочного жиру, кг	169,2±4,07	174,6±6,88	181,2±7,25
Кількість молока в перерахунку на базисний вміст жиру, кг	4977±119,8	5137±202,2	5329±213,1

Перевагу за кількістю молочного жиру мали корови, яких утримували у сухостійний період безприв'язним способом у ізольованих секціях на глибокій підстилці. Так, кількість молочного жиру у вищезазначених тварин становила 181,2 кг, що більше на 3,78 %, ніж від корів яких утримували безприв'язно у боксах, і на 7,09 % – порівняно з контрольною групою.

Молочна продуктивність корів третьої лактації характеризувалась аналогічною закономірністю (табл. 2). Так, надій за 305 днів лактації корів, яких утримували у сухостійний період різними способами коливалась в межах 4674…5215 кг.

При створенні оптимально комфортних умов утримання корів у сухостійний період рівень продуктивності вірогідно зростає. Тобто, друга дослідна група також мала вірогідну перевагу над контрольною на 11,6 %, а над

першою дослідною різниця становила 192 кг за надоєм. Разом із тим вміст жиру в молоці, мав тенденцію до незначного зниження (3,81…3,76 %). Кількість молочного жиру, як і молока базисної жирності (3,4 %) отримано на 10,0 % більше від корів, яких утримували у сухостійний період безприв'язним способом в ізольованих секціях на глибокій підстилці ніж від корів прив'язного, і на 3,4 % – від корів безприв'язного утримання у боксах.

Таблиця 2

Молочна продуктивність корів третьої лактації за різних способів утримання у сухостійний період, $\overline{X} \pm S\overline{x}$

Ознака	Групи тварин		
	контрольна, *n=20*	**I дослідна, *n=20***	**II дослідна, *n=20***
Надій за 305 днів лактації, кг	4674±165,2	5019±205,9	5215±190,6*
Вміст жиру, %	3,81±0,040	3,78±0,033	3,76±0,039
Кількість молочного жиру, кг	178,0±5,22	189,5±6,55	195,86±5,52*
Кількість молока в перерахунку на базисний вміст жиру, кг	5235±153,5	5573±192,6	5761±162,3*

У наступний віковий період, також встановлена перевага за молочною продуктивністю корів, яких у сухостійний період утримували безприв'язним способом в ізольованих секціях на глибокій підстилці (табл. 3). Їх середня молочна продуктивність склала 5626 кг, вихід жиру – 207,2 кг, облікова кількість молока в перерахунку на базисний вміст жиру була на рівні 6095 кг.

Таблиця 3

Молочна продуктивність корів четвертої лактації за різних способів утримання у сухостійний період, $\overline{X} \pm S\overline{x}$

Ознака	Групи тварин		
	контрольна, *n=20*	**I дослідна, *n=20***	**II дослідна, *n=20***
Надій за 305 днів лактації, кг	4871±234,4	5368±190,0	5626±166,9*
Вміст жиру, %	3,79±0,038	3,72±0,028	3,68±0,030*
Кількість молочного жиру, кг	184,9±7,66	199,9±5,86	207,2±5,41*
Кількість молока в перерахунку на базисний вміст жиру, кг	5437±225,3	5879±172,4	6095±159,2*

Встановлено вплив умов утримання корів у сухостійний період на продуктивність (η^2=6,3%). Так, утримання повновікових корів у сухостійний період безприв'язним способом у ізольованих секціях на глибокій підстилці дає змогу збільшити продуктивність наступної лактації на 12,1 %. Такий спосіб утримання корів наближений до природних: з можливістю вільно рухатись,

доступу без обмежень до корму, відсутністю сторонніх шумів тощо дає можливість максимально розкрити генетичні задатки тварин (табл. 4).

Таблиця 4

Вплив віку корів та їх утримання у сухостійний період на продуктивність

Ознака	Параметри					
	C		η^2, %		F	
	A	B	A	B	A	B
Надій за 305 днів	13415908,0	9478775,5	8,9	6,3	9,04	6,39
Вміст жиру	0,12	0,17	2,4	3,6	2,25	3,29
Кількість молочного жиру	15026,2	9239,0	9,8	6,0	9,98	6,13

Примітка: А – вік корів, В – умови утримання в сухостійний період

Крім того, підтверджена тенденція збільшення продуктивності з віком – сила впливу фактору А на ознаки надій та кількість молочного жиру відповідно становить 8,9% ($p<0,001$) і 9,8% ($p<0,001$).

Отже, в сучасних умовах виробництва молока технологія підготовки тварин до отелення має важливе значення оскільки дає можливість проявити в повній мірі генетичний потенціал української чорно-рябої молочної породи. Проте, разом з підвищенням продуктивності слід враховувати здатність тварин максимально швидко відновлюватись від попередньої тільності й проявляти високий рівень продуктивності та бути здатними до відтворення.

Висновки

1. Встановлено вплив умов утримання корів у сухостійний період на молочну продуктивність ($\eta^2=6,3\%$).

2. Утримання повновікових корів у сухостійний період безприв'язним способом у ізольованих секціях на глибокій підстилці дає змогу збільшити продуктивність наступної лактації на 12,1 %.

3. Підтверджена тенденція збільшення продуктивності з віком – сила впливу фактору А на ознаки надій та кількість молочного жиру відповідно становить 8,9% і 9,8%.

Література:

1. Трішин О. Енергозберігаюча технологія виробництва молока / О. Трішин, Д. Микитюк, Д. Білоус, М. Геймор // Пропозиція. – 2005. – № 8-9 – С. 114-117.

2. Відомчі норми технологічного проектування. Скотарські підприємства (комплекси, ферми, малі ферми) / ВНТП–АПК–01.05. – К. : Мінагрополітики України, 2005. – 111 с.

3. Польовий Л. В. Удосконалення технологічних параметрів безприв'язного утримання / Л. В. Польовий, В. П. Ратушняк // Збірник наукових праць ВНАУ: Сільськогосподарські науки. – В., 2010. – Вип.5. – С. 99-103.

4. Ясевін С. Є. Оцінка та удосконалення інтенсивної технології виробництва молока: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата с.-г. наук: спеціалізм 06.02.04 «Технология виробництва продуктів

тваринництва» / С .Є. Ясевін. – М., 2011. – 20 с.

5. Борискин Н. В. Влияние сухостойного периода на воспроизводительные функции коров / Н. В. Борискин, Ю. М. Юсупов, А. М. Гавриков // Молочное и мясное скотоводство, 2005. – № 4. – С. 12-13.

6. Польова О. Л. Ефективність енергоощадного утримання тварин: Монографія / О. Л. Польова. – Ж., «Рута», 2010. – 179 с.

Статья отправлена: 27.09.2015 г.

© Ордіховська О.А.

ЦИТ: 315-155
УДК 637. 513. 18. : 636. 2. 033

Угнівенко А. М.

РОЗПОДІЛ ЖИРОВОЇ ТКАНИНИ В ОРГАНІЗМІ БИЧКІВ УКРАЇНСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ

Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, вул. Героїв оборони 15

Ugnivenko A.M

DISTRIBUTION OF ADIPOSE TISSUE IN THE BODY OF UKRAINIAN MEAT BREED BULLOCKS

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Kyiv, Heroyiv Oborony 15, 03041

Анотація. У статті наведені дані щодо розподілу жирової тканини в окремих жирових депо у бичків української м'ясної породи у віці 18-ти та 23-х місяців. У цей період у тілі тварин міститься біля 69 % внутрішнього жиру, у т. ч. від 27,1 до 28,6 кишкового. З віком вміст жирової тканини в органах і тканинах збільшується нерівномірно. Найменший відсоток (3,4 %) займає присердечна та міжм'язова жирова тканина (біля 11,0 %). Від 8- до 23-місячного віку найбільше (8,2 %) приростає навколонирковий жир, найменше (-5,2 %) кишковий.

Ключові слова: українська м'ясна порода, розподіл жирової тканини, організм бичків

Abstract. The article deals with the data on the distribution of adipose tissue in specific fat depots in the bodies of Ukrainian meat breed bulls aged 18 and 23 months. During this period the animals' bodies contain about 69% of the aft, including from 27.1 to 28.6 percents of intestinal fat. With age the adipose tissue content in organs and other tissues increases unevenly. The lowest percentage (3.4%) has pericardium and intramuscular adipose tissue (about 11.0%). In the age of 8- to 23 months the highest indicators of growth of fat show kidney tissues (8.2%), and the lower (-5.2%) have intestinal ones.

Key words: Ukrainian meat breed, distribution of adipose tissue, bulls bodies

Вступ.

Ріст жирової тканини у великої рогатої худоби займає важливе місце з декількох точок зору. Вміст її в тушах у дуже малих кількостях небажаний з точки зору забезпечення хороших смакових якостей м'яса, у дуже великих –

зменшує його товарність з огляду на те, що лишок жиру вирізають й утилізують. Від розвитку підшкірної, міжм'язової і внутрішньом'язової жирових тканин залежить якість яловичини. На сучасному етапі розвитку м'ясного скотарства в Україні важливо знати закономірності формування жирової тканини у великорослої української м'ясної породи.

Огляд літератури.

Вміст жиру у різних частинах тіла тварин залежить від віку [1, 4, 5]. Особливості розподілу жиру за різними відділами жирових депо можуть стати предметом обліку надмірного утворення відходів великої рогатої худоби. Тому метою статті є розкриття особливостей відкладання жирової тканини у бичків великорос лої української м'ясної породи.

Вхідні дані і методи.

Матеріалом для дослідження слугували дані щодо м'ясної продуктивності бичків української м'ясної породи племінного заводу "Воля" Черкаської області. Об'єктом досліджень слугувала жирова тканина. Для порівняння її відповідно до ДСТУ 3938 – 99 [2] відділяли й зважували 6 видів жиру: підшкірний, міжм'язовий, навколонирковий, передшлунків, із сальника, кишковий та присердечний. Інші ознаки забою визначали згідно з методиками, наведеними у праці [3].

Результати. Обговорення і аналіз.

Відкладання жиру в різних частинах тіла тварин проходить нерівномірно (табл. 1).

У віці 18 та 23 місяці у них міститься біля 69 % внутрішнього жиру. У 23 місяці у бичків зростає питома вага навколониркового жиру на 8,2 %, із сальника – на 2,0 %,. Інших видів жиру (кишкового і підшкірного) – зменшується відповідно на 5,2 та 2,0 %. Маса жиру із сальника досягає 19,9 і 20,3 % загальної маси жирової тканини, підшкірного – 19,9 і 19,5 %. Найменшу кількість 3,4 % має присердечний жир. У період від 18 до 23 місяців збільшення відносної маси міжм'язої жирової тканини становить 30,4%, кишкової – 22,0, підшкірної – 26,8 і навколониркової – 40 %. У тварин у віці 23 місяці внутрішній жир розподіляється таким чином: навколонирковий –18,4%; присердечний – 3,4; кишковий – 27,1%; із сальника –20,3 % від загальної кількості жиру.

Об'єктивним показником жировідкладення є вміст жирової тканини на одиницю маси тіла тварини. У 18 - місячних бичків найбільше (в розрахунку на 1 кг живої маси) є кишкової жирової тканини. На кожен кілограм живої маси її приходить майже в 6 разів більше, ніж навколосердечної.

Однією із важливих біологічних особливостей молодняку м'ясної породи під час відгодівлі є його здатність відкладати жир переважно між м'язами, що надає м'ясу «мармуровості», забезпечує його високі смакові, кулінарні та технологічні властивості. Специфічною особливістю цієї худоби є інтенсивне відкладання надниркового жиру. На 1 кг живої маси його бички відкладають 17,6 г. Аналіз рівня ліпогенезу в тілі показує перевагу тварин за внутрішнім жиром. У 23-х місячних бичків на 1 кг живої маси припадає 8,5 г підшкірного, 4,9 – міжм'язового і 30 г внутрішнього жиру. Характерною особливістю тварин

цієї породи є повільний ріст в туші питомої ваги підшкірної і міжм'язової жирової тканин. Розподіл підшкірного жиру, очевидно, впливає на екстер'єр тварини.

Таблиця 1

Розподіл жирової тканини в різних депо, M ± m

Жирове депо		Вік забою, міс.		
		18 (n=4)	23 (n=7)	± до 18 міс., %
Внутрішній жир	маса, кг	14,2±1,18	18,4±2,8	29,6
	до загального жиру, %	68,9±2,61	69,2±1,89	0,4
	на 1 кг передзабійної маси, г	27,5±2,38	30,0±4,26	9,1
Із сальника	маса, кг	4,1±0,53	5,4±0,73	31,7
	до загального жиру, %	19,9±1,81	20,3±0,61	2,0
	на 1 кг передзабійної маси, г	7,9±1,05	8,8±1,14	11,4
присердечний	маса, кг	0,7±0,10	0,9±0,22	28,6
	до загального жиру, %	3,4±0,28	3,4±0,67	0,0
	на 1 кг перед забійної маси, г	1,4±0,22	1,5±0,35	7,1
навколонирковий	маса, кг	3,5±0,48	4,9±1,14	40,0
	до загального жиру, %	17,0±1,54	18,4±1,90	8,2
	на 1 кг передзабійної маси, г	6,8±0,98	8,0±1,87	17,6
кишковий	маса, кг	5,9±0,33	7,2±1,18	22,0
	до загального жиру, %	28,6±1,43	27,1±2,82	-5,2
	на 1 кг передзабійної маси, г	11,4±0,56	11,7±1,70	2,6
Жир полив і міжм'язовий	маса, кг	6,4±0,39	8,2±3,3	28,1
	до загального жиру, %	31,1±2,61	30,8±1,89	-1,0
	на 1 кг передзабійної маси, г	12,3±0,66	13,4±2,18	8,9
у т.ч. підшкірний	маса, кг	4,1±0,34	5,2±0,74	26,8
	до загального жиру, %	19,9±1,47	19,5±2,03	-2,0
	на 1 кг передзабійної маси, г	7,9±0,55	8,5±1,25	7,6
міжм'язовий	маса, кг	2,3±0,47	3,0±0,70	30,4
	до загального жиру, %	11,2±2,65	11,3±1,03	0,9
	на 1 кг передзабійної маси, г	4,4±0,91	4,9±1,13	11,4
Всього жиру-сирцю	маса, кг	20,6±1,17	26,6±3,96	29,1
	на 1 кг передзабійної маси, г	39,8±2,32	43,4±6,19	9,0

Таким чином, найбільші зміни під час росту тварин проявляє жирова тканина. Збільшення її вмісту в туші супроводжується обернено пропорціональним зменшенням в інших жирових депо. Значна частка (біля 69 %) внутрішнього жиру пояснюється біологічною особливістю тварин резервувати поживні речовини під час інтенсивної годівлі і витрачати його в несприятливі періоди. Відкладення внутрішнього жиру збільшується незначно в період від 18- до 23-місячного віку, в області передшлунків і нирок. Найменшим приростом характеризується кишкова жирова тканина.

Висновки і заключення.

Відкладення жиру в різних органах і тканинах тварин української м'ясної породи у процесі їх росту й розвитку проходить нерівномірно. Загальним для худоби є висока питома вага в тілі внутрішньої жирової тканини (68,9 – 69,2 %). З віком збільшується вміст жиру переважно внутрішнього (із

сальника і навколониркового), потім міжм'язового

Література:

1. Крук О. П. Вплив віку забою бичків української м'ясної породи на їх м'ясну продуктивність / О. П. Крук, А. М. Угнівенко // Науковий вісник НУБіП України. 2015. – № 205. – С. 297 – 302.

2. М'ясна промисловість. Продукти забою тварин. Терміни та визначення: ДСТУ 3938 – 99. [Чинний від 2000. – 07 – 01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2000. – 61 с. – (Національний стандарт України).

3. Практикум із спеціалізованого м'ясного скотарства / [Угнівенко А.М., Антонюк Т.А., Коропець Л.А. та ін.]. – К. : "Аграрна освіта", 2010. – 257 с.

4. Угнівенко А.М. Вік забою бичків української м'ясної породи та їх м'ясна продуктивність // А. Угнівенко: Сб. науч. тр. Sworld. – Вип. 1 (38). – Т. 24. – Иваново, Маркова А.Д. – 2015. – С. 18-22.

5. Угнівенко А.М. Морфологічний склад туш бичків української м'ясної породи // А.М. Угнівенко: Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2015. – Вип. – 2(27). – С. 149-151.

6. Угнівенко А.М. Ознаки забою бичків української м'ясної породи // А.М. Угнівенко : Біоресурси і природокористування України. 2015. - № 3-4. – С. 98 – 104.

Статтю надіслано: 29.09.2015р.

© Угнівенко А.М.

ЦИТ: 315-156
УДК 636.2:572.7:637.513.18

Угнівенко А. М.

МОРФОЛОГІЧНИЙ СКЛАД АНАТОМІЧНИХ ЧАСТИН ПІВТУШ БИЧКІВ ЗА РІЗНОЇ ВИРАЖЕНОСТІ М'ЯСНИХ ФОРМ

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Героїв Оборони 15, 03041

Ugnivenko A.M.

MORPHOLOGICAL COMPOSITION OF ANATOMICAL PARTS OF HALF-CARCASSES OF BULLOCKS BASED ON THE CONTENT OF MEAT

National University of life and Environmental Sciences of Uraine, Kyiv, Heroiv Oborony 15, 03041

Анотація. В роботі розглядається морфологічний склад анатономічних частин півтуш (згідно з ГОСТ 7595 - 79) бичків української м'ясної породи за різної вираженості м'ясних форм. Встановлено, що найбільше цінних у харчовому відношенні частин півтуші (поперекова і тазостегнова) мають тварини з кращою вираженістю м'ясних форм. Тварини цієї групи переважають ровесників з гіршою вираженістю м'ясних форм за індексом м'ясності, оскільки у них абсолютна і відносна маса м'язевої, жирової і сполучної тканин більша, а кісток менша.

Ключові слова: анатомічні частини півтуш, морфологічний склад,

вираженість м'ясних форм.

Abstract. It deals with the morphological composition of anatomical parts of the half-carcasses (according to GOST 7595 - 79) of Ukrainian meat breed bullocks according to the content of meat indicators variations. It was found, that the most nutritionally valuable parts of half-carcasses (lumbar and hip) have animals with better content of meat. Animals of the same age group dominated their peers with worse content of meat according to the index of meatiness as their absolute and relative mass of muscle, fat and connective tissue is bigger and a bone tissue mass is less.

Key words: anatomical parts of the half-carcasses, morphological composition, content of meat.

Вступ. Важливою ознакою, яка характеризує кількість та якість яловичини є співвідношення у півтушах тварин окремих анатомічних частин, оскільки вони є предметом продажу. Знання росту тканин у цих відділах дуже важливе для виробників та переробників, щоб заздалегідь прогнозувати кількість та якість м'ясної продукції для того, щоб відповідно до кон'юктури ринку, визначити оптимальну передзабійну живу масу і вік молодняку для реалізації, які забезпечать максимальний попит на неї та прибуток від її продажу.

Огляд літератури. Тварини української м'ясної породи характеризуються великорослістю, тобто здатні давати великі середньодобові прирости до 21 – 24-місячного віку [2]. Ознаки забою цієї худоби у віці від 18- до 23-місячного віку за різної вираженості м'ясних форм наведені у роботі [3], морфологічний склад півтуш у працях [4,6]. Зі збільшенням віку тварин вміст жирової тканини і м'язової вищого сорту у тілі підвищується, кісток – зменшується. Даних щодо морфологічного складу півтуш цієї худоби за анатомічними частинами у літературі недостатньо. Тому метою досліджень є встановлення морфологічного складу анатомічних частин півтуш бичків цієї породи.

Вхідні дані і методи . Матеріалом для дослідження слугували дані щодо м'ясної продуктивності бичків української м'ясної породи плем'яного заводу "Воля" Черкаської області. До відлучення приплід утримували під матерями. У 8 міс. тварин ставили на випробування за власною продуктивністю, яке тривало до досягнення ними 23 - місячного віку. За період від 8 до 21 міс., і від 8 до 23 місяців кожний бичок спожив відповідно 4277 і 4348 корм. од., та 5545 і 5509 корм. од. [3]. М'ясні форми оцінювали відповідно до вказівок, наведених у праці [5]. Півтуші на окремі анатомічні частини ділили згідно з ГОСТ 7595– 79 [1].

Результати. Обговорення та аналіз. У бичків, які мають різну вираженість м'ясних форм, найвищий відсоток від маси півтуш складає тазостегновий відділ (табл.1).

У 23-місячному віці молодняк з різною вираженістю м'ясних форм переважає 21-місячних тварин за вмістом м'язової, жирової та сполучної тканин у спинному і плечелопатковому відділах. У спинній частині ця перевага складає 1,1% у тварин з кращими м'ясними формами і 0,8% з гіршими. У плечелопатковій – відповідно 1,5 і 3,4 %. Вихід кісток становить від 8,7 і 12,8% (шийний відділ) до 21,0 і 27,6% (спинний). Він менший у бичків із краще

Таблиця 1

Морфологічний склад анатомічних частин півтуш бичків

Відділ і тканина півтуш	Вік забою, міс											
	21						23					
	Вираженість м'ясних форм, балів											
	58,0 (n = 3)			54,2 (n = 3)			56,7 (n = 3)			53,5 (n = 3)		
	Маса, кг	% до відділу	% до півтуші	Маса, кг	% до відділу	% до півтуші	Маса, кг	% до відділу	% до півтуші	Маса, кг	% до відділу	% до півтуші
Тазостегновий М, Ж, С	61,1	100	32,4	57,7	100	34,3	62,8	100	32,3	62,5	100	32,1
К	51,0	83,5	27,0	47,5	82,2	28,2	52,8	84	27,1	51,3	82,8	26,4
	10,2	16,5	5,4	10,2	17,8	6,1	10,0	16,0	5,1	11,2	17,2	5,8
Поперековий М, Ж, С	14,7	100	7,8	12,3	100	7,3	12,0	100	6,2	13,4	100	6,9
К	12,8	86,9	6,8	9,9	80,4	5,9	10,0	82,6	5,1	11,1	82,7	5,7
	1,9	13,1	1,0	2,4	19,6	1,4	2,0	17,4	1,0	2,3	17,3	1,2
Спинний М, Ж, С	38,5	100	20,4	32,8	100	20,0	41,5	100	21,6	42,2	100	21,7
К	30,4	79	16,1	23,9	72,4	14,2	33,5	80,4	17,2	30,9	73,0	15,9
	8,1	21,0	4,3	8,9	27,6	5,9	8,0	19,4	4,1	11,3	27,0	5,8
Плечелопатковий М, Ж, С	31,9	100	16,9	27,91	100	16,6	34,8	100	17,9	35,7	100	18,4
К	26,1	81,6	13,8	22,2	79,5	13,2	28,9	83,1	14,8	29,8	82,9	15,3
	5,9	18,4	3,1	5,7	20,5	3,4	5,9	16,9	3,0	5,9	17,1	3,0
Грудний М, Ж, С	14,4	100	7,6	12,8	100	6,7	12,4	100	6,4	13,0	100	6,7
К	11,9	82,0	6,3	8,8	77,8	5,2	10,0	81,0	5,1	10,4	79,9	5,3
	2,6	18,0	1,4	2,5	22,2	1,5	2,4	19,0	1,2	2,6	20,1	1,3
Шийний М, Ж, С	23,1	100	12,2	22,3	100	13,3	24,0	100	12,3	23,0	100	11,8
К	21,2	91,3	11,2	19,7	88,4	11,7	21,8	90,8	11,2	20,1	87,2	10,3
	2,0	8,7	1,1	2,6	11,6	1,5	2,2	9,2	1,1	2,9	12,8	1,5
Пашина	4,9	100	2,6	3,9	100	2,3	7,2	100	3,7	4,7	100	2,4
Півтуша	188,6	100	100	168,2	100	100	194,7	100	100	194,5	100	100
М, Ж, С	158,0	—	84,8	135,9	—	80,8	164,2	—	84,3	158,3	—	81,4
К	30,6	—	16,2	32,3	—	19,2	30,5	—	15,7	36,2	—	18,6
ІМ	5,2	—	—	4,2	—	—	5,4	—	—	4,4	—	—

Примітки: М, Ж, С – м'язова, жирова, сполучна тканини; К – кістки; ІМ – індекс м'ясності.

вираженими м'ясними формами відповідно на 2,9 і 2,3% та 5,6 і 7,6 %. Вираженість м'ясних форм тварин відображається на відношенні м'язової, жирової і сполучної тканин до кісток у анатомічних відділах півтуш. У 23-місячних бичків індекс м'ясності (ІМ) є вищим, ніж у 21-місячної худоби. У тварин із краще вираженими м'ясними формами він вищий на 23,8 та 22,7 % порівняно з ровесниками з гірше вираженими м'ясними формами. Найвищий вихід м'язової, жирової і сполучної тканин є у шийній частині півтуш. Абсолютна та відносна маса м'язової, жирової і сполучної тканин у передній і задній частинах у 23-місячного молодняку знижуються (табл.2).

Таблиця 2

Розподіл м'язової, жирової і сполучної тканин та кісток у бичків із різною вираженістю м'ясних форм, % від маси туші

Тканина	Вік забою, міс.											
	21						23					
	Передня частина		Задня частина		Середня частина		Передня частина		Задня частина		Середня частина	
	Вираженість м'ясних форм, балів											
	58,0	54,2	58,0	54,2	58,0	54,2	58,0	54,2	58,0	54,2	58,0	54,2
М'язова, жирова, сполучна	36,8	34,3	32,4	30,1	25,5	20,0	31,1	31,0	27,1	26,4	26,0	24,0
Кістки	5,6	6,1	5,4	6,1	5,3	6,7	5,39	5,86	5,14	5,76	5,14	6,99
Індекс м'ясності	6,57	5,6	6,35	4,93	4,81	2,99	5,77	5,29	5,27	4,58	5,06	3,43

Ріст їх у середній частині тулуба порівняно з передньою і задньою збільшується. Є значна різниця за масою м'язів та кісток у різних частинах тіла між бичками з краще і гірше вираженими м'ясними формами. Худоба з краще вираженими м'ясними формами порівняно із ровесниками з гірше розвиненими м'ясними формами менше знижує вміст кісток у передній і задній частинах туш. Відносне зменшення маси м'язів у задній частині пояснюється збільшенням росту пашини.

Заключення і висновки

У роботі встановлено, що найбільше цінних у харчовому відношенні частин півтуш (поперекова і тазостегнова) мають бички української м'ясної породи з кращою вираженістю м'ясних форм. Відмічена певна перевага цих тварин над ровесниками з гіршою вираженістю м'ясних форм за індексом м'ясності, оскільки абсолютна і відносна маса м'язової, жирової і сполучної тканин у них більша, а кісток – менша.

Література:

1. ГОСТ 7595 – 79. Мясо. Разделка говядины для розничной торговли. М.:2004. «Стандартинформ». – 3 с. Взамен ГОСТ 7595 – 55.

2. Угнівенко А. М. Селекційні методи виведення та удосконалення української м'ясної породи великої рогатої худоби// А.М. Угнівенко: автореф. дис. доктора с. - г. наук. – 06.02.01. – К.: НАУ. – 1999. – 38 с.

3. Угнівенко А. М. Ознаки забою бичків української м'ясної породи за різної вираженості м'ясних форм // А. Угнівенко: Наукові праці БНАУ. – 2015. – № 1 (116). – С. 131 – 134.

4. Угнівенко А. М. Результати використання вираженості м'ясних форм під час селекції бугайців м'ясної худоби // А. Угнівенко : Науч. тр. Sworld. – 2015. – Том. 17. – Вип. 2 (39). – С. 38 – 42.

5. Угнивенко А. Н. Оценка мясных быков по собственной продуктивности и качеству потомства в колхозе им. П.П. Постышева // А. Угнивенко: Каталог внутрипородных типов мясного скота. – К. : "Урожай", 1988. – 190 с.

6. Угнивенко А. Н. К проблеме использования выраженности мясных форм в селекции мясного скота // А. Угнивенко: Вестник Брянской ГСХА. – 2015. – № 3 - 1. – С. 12 – 14.

Статтю надіслано: 29.09.2015р.
© Угнівенко А.М.

ЦИТ: 315-170
УДК 633.41:631.563.9

Скалецька Л.Ф., Завадська О.В.

ЯКІСТЬ ТА ЛЕЖКІСТЬ КОРЕНЕПЛОДІВ БУРЯКА СТОЛОВОГО, ВИРОЩЕНИХ ЗА РІЗНИХ УМОВ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Київ, вул. Героїв Оборони, 13, 03041

Skaletska L.F., Zavadska O.V.

THE QUALITY AND STORAGE CAPACITY OF BEETROOTS, GROWN UNDER DIFFERENT CONDITIONS OF MINERAL FEEDING

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Kyiv, Heroyiv Oborony, 13, 03041

Анатоція. Буряк столовий – одна з основних овочевих культур, коренеплоди якої зберігають протягом тривалого часу. Для забезпечення високої лежкості та формування оптимального хімічного складу коренеплодів важливими є умови живлення рослин. Наведено результати вивчення господарсько-біологічних, біохімічних показників коренеплодів буряка столового, вирощеного в умовах Лісостепу, залежно від умов мінерального живлення. Виділено найпридатніші для тривалого зберігання варіанти. Доведено, що застосування добрив під час вегетації рослин суттєво покращує лежкість коренеплодів. Підживлення рослин препаратом Мікротоп у нормі 5 кг/га покращує біометричні та біохімічні показники, підвищує збереженість коренеплодів на 50-56 %.

Ключові слова: буряк столовий, коренеплід, зберігання, якість, біохімічні, біометричні показники, товарність, добрива, умови живлення.

Abstract. Beetroot – the main vegetable crops, roots which store for a long time. In order to provide good keeping quality and formation of optimal chemical composition of roots are important conditions of mineral nutrition of plants. The article presents the results researches of biochemical, biometric trade indexes of beetroot roots, growing in conditions of Forest-steppe, depending of conditions of mineral feeding. Selected the most suitable for long-term storage variants. Proved that the use of fertilizers during the growing season greatly improves the storage capacity of roots. Feeding plants of complex fertilizer Mikrotop normal 5 kg / ha improves biometric and biochemical parameters, increases preservation of roots at 50-56%.

Key words: beetroot, root, storage, quality, biochemical, biometric indicators, marketability, fertilizers, conditions of feeding.

Вступ. Буряк столовий – одна з найпоширеніших овочевих культур не

тільки в Україні, але й світі. Коренеплоди його використовують у свіжому та переробленому вигляді для приготування різних страв. Більша частина вирощеної продукції зберігається протягом тривалого часу [1,3].

Огляд літератури. Для забезпечення високої лежкості та формування оптимального хімічного складу коренеплодів важливими є всі фактори вирощування. Важливого значення набуває забезпечення рослин протягом усього періоду вегетації елементами живлення [1,2]. Останніми роками в Україні спостерігаються несприятливі погодні умови для формування урожаю овочевих культур, у тому числі й буряка столового, які погіршують кореневе живлення рослин. У зв'язку з цим поширюється позакореневе підживлення комплексними добривами. Воно передбачає забезпечення культур потрібними елементами живлення в критичні фази росту й розвитку шляхом обприскування рослин водними розчинами добрив [2] .

Вхідні дані і методи. Досліджувані коренеплоди буряка столового вирощували у виробничих посадках компанії «Біотех» ЛТД Бориспільського району Київської області на темно-сірому опідзоленому легкосуглинковому ґрунті протягом 2011-2013 рр. у зоні північного Лісостепу. У досліді використано гібрид Детройт F_1. Для вивчення впливу умов живлення на якість та лежкість коренеплодів були використані наступні добрива: аміачна селітра з вмістом азоту 34,5 % (ГОСТ-2-85Е), амофос з вмістом P_2O_5 – 52 % та N – 12 % та фінське комплексне добриво Yara Mila ^{TM} Cropcare 11-11-21, тукосуміш 4-17-40. Схема досліду наведена у табл. 1.

Комплексні аналізи свіжих коренеплодів та безпосередньо дослідне зберігання здійснювали в умовах науково-навчальних лабораторій кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика за загальноприйнятими методиками [4]. Коренеплоди зберігали затареними у капронові сітки в умовах стаціонарного заглибленого сховища без регулювання температурного та вологісного режимів. Температуру в зимовий період зберігання підтримували у межах від 0 до +2 ^{0}C, відносну вологість повітря – 85-90 %.

Результати. Обговорення та аналіз. У середньому за обидва роки досліджень добрива Яра Кропкер були ефективнішими, ніж прості добрива (табл. 1).

Найкращі товарні показники були у коренеплодів, вирощених із застосуванням добрив Яра Кропкер в основне підживлення та Мікротопу – для позакореневого підживлення (5 кг/га). Маса стандартних коренеплодів цього варіанта становила у середньому за роки досліджень 316,0 г, що на 47,4 г, а товарність була вищою 90 %. Коренеплоди були найбільш вирівняними за масою та діаметром серед досліджуваних варіантів.

Застосування добрив позитивно впливало на біохімічний склад коренеплодів. Найбільше сухої речовини та цукрів накопичували коренеплоди, вирощені із застосуванням комплексних добрив Яра Кропкер та підживлені Мікротопом (5 кг/га) – 14,2 та 9,0 % відповідно. Більшу кількість вітаміну С містили коренеплоди, при вирощуванні яких застосовували підживлення Мікротопом.

Таблиця 1

Біометричні, біохімічні та товарні показники свіжих коренеплодів буряка солового, середнє за 2011–2013 рр.

Варіант досліду	Маса товарного коренеплоду		Вміст у коренеплодах			Товарність, %
	г	S.F.	сухої речовини, %	цукрів (сума), %	вітаміну С, мг/100г	
Без добрив (контроль)	258,6	1,38	11,2	6,8	9,4	83,8
$N_{100}P_{100}K_{140}$ (Яра Кропкер)	294,5	1,20	12,6	7,2	10,5	87,2
$N_{100}P_{100}K_{140}$ (прості добрива)	362,3	1,26	12,7	7,0	10,8	85,8
$N_{100}P_{100}K_{140}$ (Яра Кропкер)+ Мікротоп (3 кг/га)	294,0	1,09	13,8	7,8	11,6	89,2
$N_{100}P_{100}K_{140}$ (прості добрива) + Мікротоп (3 кг/га)	293,2	1,28	13,4	7,6	9,2	88,8
$N_{100}P_{100}K_{140}$ (Яра Кропкер)+ Мікротоп (5 кг/га)	300,0	1,12	14,2	9,0	13,2	90,0
$N_{100}P_{100}K_{140}$ (прості добрива) + Мікротоп (5 кг/га)	306,0	1,14	14,0	8,6	12,4	90,6

За результатами досліджень виявлено однакову закономірність – застосування добрив значно покращувало лежкість коренеплодів (табл. 2).

Табл. 2

Збереженість коренеплодів буряка столового, вирощених за різних умов мінерального живлення

Варіант досліду	Через 7 місяців зберігання (до 10.05) виявлено коренеплодів, %					
	здорових		технічний брак		всього техніч-ного браку	всього абсолют-ного браку
	всього	з них в'ялих	з хвосто-вою гниллю	з верхів-ковою гниллю		
Без добрив (контроль)	40,0	18,0	27,3	12,7	40,0	20,0
$N_{100}P_{100}K_{140}$ (Яра Кропкер)	79,0	11,0	6,0	3,0	9,0	12,0
$N_{100}P_{100}K_{140}$ (прості добрива)	51,0	17,0	3,0	17,0	20	29,0
$N_{100}P_{100}K_{140}$(Яра Кропкер)+ Мікротоп (3 кг/га)	78,0	12,0	9,5	9,5	19,0	3,0
$N_{100}P_{100}K_{140}$ (прості добрива) + Мікротоп (3 кг/га)	84,2	6,0	2,6	5,2	7,8	8,0
$N_{100}P_{100}K_{140}$ (Яра Кропкер)+ Мікротоп (5 кг/га)	90,0	4,0	3,0	0	3,0	7,0
$N_{100}P_{100}K_{140}$ (прості добрива) + Мікротоп (5 кг/га)	96,0	12,0	0	1,0	1,0	0

На кінець зберігання (початок травня) у контрольному варіанті збереглося зовсім мало здорових коренеплодів, без ознак в'янення і хвороб – 40 %, з них 18 % були в'ялими, значно вражалися хворобами. Зовсім не було абсолютного браку серед коренеплодів, вирощених із застосуванням простих добрив + підживлення Мікротопом (5 кг/ га) – 7 варіант. Досить високу лежкість мали і коренеплоди 6-го варіанту ($N_{100}P_{100}K_{140}$ (Яра Кропкер)+ Мікротоп (5 кг/га)) – 90 %, що на 50 % більше порівно з контролем. Таким чином, можна стверджувати, що

Найвищою лежкістю характеризувалися коренеплоди найбільш однотипні та вирівняні за біометричними показниками. Найгірше зберігалися коренеплоди контрольного варіанта, найкраще – підживлені препаратом Мікротоп у нормі 5 кг/га – на 50 та 56 % більше порівняно з контролем. Отримати коренеплоди, придатні для тривалого зберігання, можливо тільки з використанням оптимальних норм мінеральних добрив

Висновки. Для отримання коренеплодів буряка столового, що характеризуються високою поживною, біологічною цінністю та високою лежкістю доцільно використовувати для підживлення рослин комплексне добриво Мікротоп у нормі 5 кг/га. Вміст сухої речовини та цукрів підвищуються на 2,8–3,0 та 1,8–2,2 % відповідно, а вихід здорових коренеплодів після 7 місяців зберігання – на 50–56 %.

Література:

1. Барабаш О.Ю. Столові коренеплоди / Барабаш О.Ю., Шрам О.Д., Гутиря С.Т. – К.: Вища шк., 2003. – 85 с.

2. Прикладна біохімія та управління якістю продукції рослинництва: підручник / [М.М. Городній, С.Д. Мельничук, О.М. Гончар та ін.]. – К.: Арістей, 2005. – 484 с.

3. Скалецька Л.Ф. Технології зберігання і переробки: способи ефективного використання врожаю городини та садовини: Монографія / Л.Ф. Скалецька, Г.І. Подпрятов, О.В. Завадська. – КП.: «КОМПРИНТ», 2014. – 202 с.

4. Скалецька Л.Ф. Методи наукових досліджень зі зберігання та переробки продукції рослинництва. Навчальний посібник / Л.Ф. Скалецька, Г.І. Подпрятов, О.В. Завадська. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2014. – 416 с.

Стаття відправлена: 28.09.2015 р.

© Скалецька Л.Ф., Завадська О.В.

ЦИТ: 315-192
УДК 631.445.2:631.543.83

Піковська О. В.

ВПЛИВ МІНІМІЗАЦІЇ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НА ПРОТИДЕФЛЯЦІЙНУ СТІЙКІСТЬ ЧОРНОЗЕМУ ЗВИЧАЙНОГО

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Київ, Героїв Оборони, 17, 03041

Pikovska O. V.

INFLUENCE OF REDUCING TILLAGE ON ANTIDEFLATIONARY STABILITY OF CHERNOZEM ORDINARY

National University of Life and Enviromental Sciences of Ukraine,
Kyiv, Heroiv Oborony 17, 03041

Анотація. Наведено результати досліджень структурного стану чорнозему звичайного за різного його обробітку. Встановлено, що мінімальний і нульовий обробітки сприяли підвищенню вмісту агрономічно цінних агрегатів і підвищенню його протидефляційної стійкості порівняно з оранкою.

Ключові слова: дефляція, структура ґрунту, чорнозем звичайний, оранка, мінімальний обробіток, нульовий обробіток.

Abstract. In this paper we describe the result of researches the structural state of chernozem ordinary by different systems of tillage. Reduced tillage and no-till increase the content of agronomically valuable aggregates and improved antideflationary stability of chernozem ordinary.

Key words: wind erosion, soil structure, chernozem ordinary, plowing, reduced tillage, no-till

Вступ. Проблема вітрової ерозії (дефляції) стає все більш актуальною у зв'язку із змінами клімату. Пилові бурі завдають значної шкоди ґрунтовому покриву України і виникають навіть в тих регіонах, яким вони не властиві.

Огляд літератури.

В Україні питанням захисту ґрунтів від ерозії та дефляції присвячені роботи С. Ю. Булигіна, С.Г. Чорного, О. О. Світличного, М. К. Шикули та ін. Площа сільськогосподарських угідь України, які зазнають згубного впливу водної ерозії складає 13,3 млн. гектар, вітрової ерозії – 6 млн. гектар, а в роки з катастрофічними пиловими бурями – 20 млн. гектар. Основні масиви цих угідь розташовані в Степу України [1]. Аналіз екологічної ситуації у сучасних землекористуваннях, а також деградаційних процесів, які впливають на якість земель свідчить про те, що нинішнє використання земельних ресурсів у новостворених агроформуваннях суперечить раціональному природокористуванню та зниженню родючості ґрунтів [2]. Куценко М. В., Тімченко Д. О. зазначають, що головне питання стоїть не у розробці нових моделей ерозії, прогнозуванні змиву ґрунту та підрахунку збитків, а в застереженні прискореної ерозії найбільш ефективними засобами; не в розробці нових, а у просторовій оптимізації існуючих протиерозійних заходів [3]. Саме тому необхідно шукати шляхи підвищення протидефляційної стійкості ґрунтів.

Методи досліджень. Дослідження проводились у тривалому досліді в АТЗТ "Агро-Союз" Дніпропетровської області. Ґрунт дослідної ділянки – чорнозем звичайний середньогумусний важкосуглинковий на лесі з вмістом гумусу 4,60%, нейтральною реакцією ґрунтового середовища. Дослід включає три варіанти систем обробітку ґрунту: 1) оранка на 23-25 см; 2) мінімальний обробіток ґрунту на 4-5 см; 3) нульовий обробіток ґрунту (No-till). У зразках ґрунту структурно-агрегатний склад визначали за Н.І. Саввіновим.

Результати. Численними дослідженнями встановлено, що чим менше

ґрунт розпушується, тим краще зберігається і швидше відновлюється його структура [4-6]. Одними із заходів профілактики дефляції є такі, що направлені на покращення структурності поверхневого шару ґрунту. Дефляційно стійкими вважаються агрегати розміром понад 1 мм. За їх вмісту понад 60% дефляція не виникає. На рисунку наведені дані вмісту дефляційно стійких часток за різних варіантів обробітку.

Щодо вмісту часток понад 1 мм, то на оранці у 0-10 см шарі їх вміст складав 54,3%. За мінімального обробітку вміст цих часток зростав до 60,8, а за нульового обробітку – до 65,7%. Аналогічна ситуація спостерігалась також і нижніх 10-20 і 20-30 см шарах чорнозему звичайного, що засвідчує про оптимізацію всього орного 0-30 см шару.

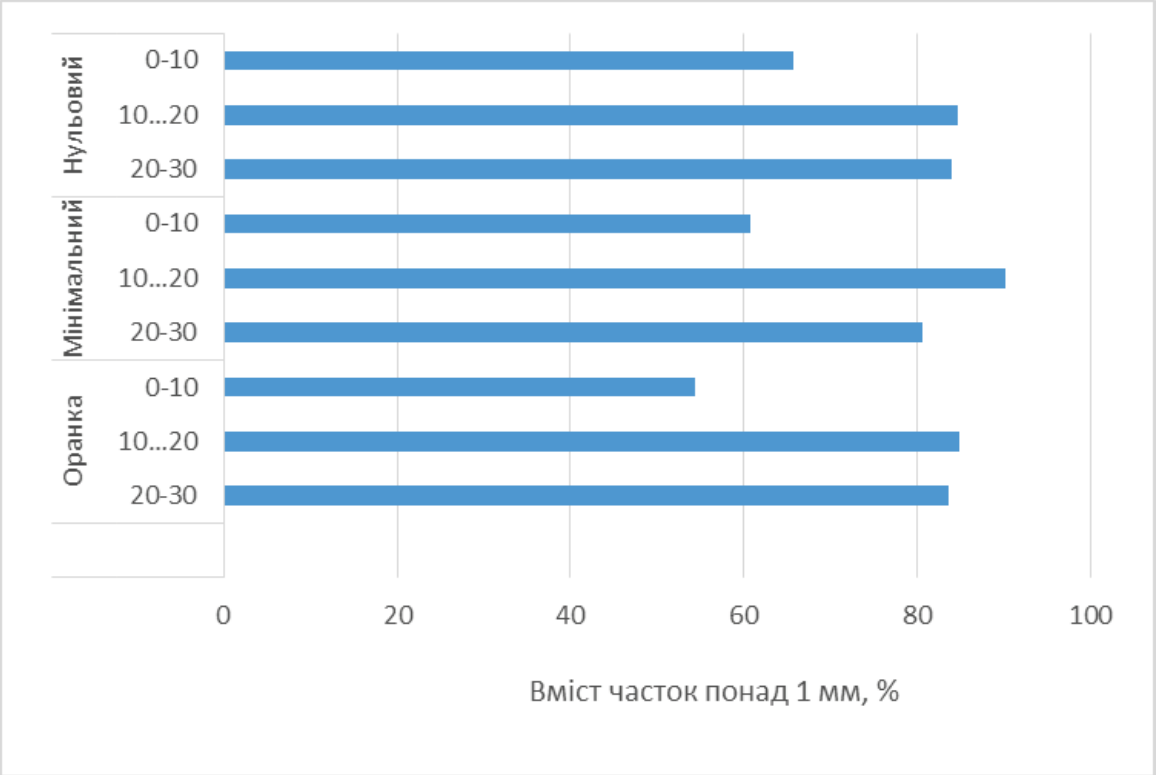

Рис. 1. Вміст агрегатів розміром понад 1 мм за різних систем обробітку чорнозему звичайного, %

Уміст агрономічно цінних агрегатів розміром 10-0,25 мм у 0-30 см шарі збільшувався за мінімізації обробітку ґрунту. Найбільше пилуватих часток відмічено у верхньому 0-10 см шарі на варіанті з відвальною оранкою. Установлено, що в складі агрономічно цінних агрегатів переважають структурні окремості розміром 0,25-2 мм. Підвищення вмісту агрегатів 0,25-10 мм на варіантах мінімального і нульового обробітків відбувалось за рахунок збільшення кількості часток діаметром 5-1 мм. Вміст агрегатів 0,25-0,5 мм був більшим за традиційної технології.

Покращення структури ґрунту за мінімального обробітку пояснюється накопиченням значної кількості пожнивних і кореневих решток у верхніх шарах, меншою інтенсивністю розкладу органічної речовини, а також підвищенням активності ґрунтової біоти і фауни.

В.В. Медведев [7] зазначає, що мульчування є досить ефективним заходом підвищення основних агрономічних властивостей ґрунтів. Для землеробства України мульчування є перспективним заходом збереження ґрунтової вологи та запобігання втрат ґрунту внаслідок ерозійних процесів. Залишення на поверхні ґрунту якомога більшої кількості решток та обробіток впоперек напряму вітру підвищують шорсткість поверхні. Іншим важливим заходом є підвищення вологості приземного шару ґрунту [8].

У наших дослідженнях перевагу у збереженні структури ґрунту мав нульовий обробіток. Як зазначають [9] вплив No-till на протидефляційні властивості ґрунту, пов'язаний не лише з механічною дією ґрунтообробних знарядь, а і з властивостями рослинних решток, які заробляються в ґрунт та залишаються на його поверхні, з впливом обробітку ґрунту на мікробіологічну діяльність, з термінами впровадження обробітку ґрунту, метеорологічними умовами конкретного року, загальною кліматичною ситуацією тощо. Тому однозначного висновку, щодо позитивного або негативного впливу No-till на протидефляційні властивості власне ґрунту, зробити не можливо – спостерігається як зростання протидефляційної стійкості ґрунту у порівнянні з контролем, так і його зниження.

Висновки. На основі проведених досліджень встановлено, що мінімізація обробітку чорнозему звичайного є дієвим агротехнічним заходом, який забезпечує стійкість його до дефляції.

Література

1. Булигін С. Ю. Пріоритетні напрями оптимізації землекористування у проектах землеустрою / С. Ю. Булигін, В. М. Кривов // Вісник ХНАУ. – № 2. – 2008. – С. 7-12

2. Концепція охорони ґрунтів від ерозії в Україні. – Харків, 2008. – 61 с.

3. Куценко М. В. Про створення та інформаційне забезпечення системи охорони грунтів від ерозії в Україні / М. В. Куценко, Д. О. Тімченко // Агрохімія і ґрунтознавство. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. Випуск № 75. – Харків: ННЦ «ІГА імені О.Н. Соколовського», 2011. – 144 с.

4. Медведев В. В. Оптимизация агрофизических свойств черноземов / В. В. Медведев. – М.: Агропромиздат, 1988. – 160 с.

5. Линдіна Т. Є. Вплив різних способів передпосівного обробітку ґрунту на ріст коренів і урожай зернових культур / Т. Є. Линдіна // Агрохімія і ґрунтознавство. – К.: Урожай. – 1993. – Вип. 56. – С. 20-27.

6. Влияние разных способов основной обработки на агрофизические свойства чернозема обыкновенного в степном Зауралье / [Суюндуков Я.Т., Сираев М.Г., Суюндукова М.Б., Хазиев Ф.Х.] // Почвоведение. – 2001. – № 4. – С. 436-443.

7. Медведєв В. В. Відновлення екологовідтворних функцій грунтів як найважливіший етап реалізації сталого розвитку України / В. В. Медведев // Вісник аграрної науки. – 1997. – № 9. – С.16-20.

8. Піковська О. В. Зміни запасів продуктивної вологи ґрунту за різної агротехніки / Піковська О. В., Рябоненко Я. В. // Наукові основи землеробства у

зв'язку з потеплінням клімату // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції . – Миколаїв, 2010. – С. 58-62.

9. Чорний С. Г. Протидефляційна ефективність системи землеробства No-till в умовах південного степу України / Чорний С. Г., Видинівська О. В., Волошенюк А. В. // Біологічні системи http://bio.chnu.edu.ua/vb/arhiv/biosystem_t4_v1/4_C_116-119_Chornyi.pdf

Статья отправлена: 29.09.2015 г.

© Піковська О.В.

ЦИТ: 315-176
УДК 631.544.4:582.916.61

Гаврись І.Л., Малород В.П.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СОРТІВ ТРОЯНДИ ЧАЙНО-ГІБРИДНОГО ТИПУ В УМОВАХ ЗАКРИТОГО ГРУНТУ

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Київ, вул. Героїв Оборони, 13, 03041

Havris` I.L., Malorod V.P.

COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF THE VARIETIES OF TEA-HYBRID ROSE IN A PROTECTED GROUND

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Kyiv, Heroyiv Oborony, 13, 03041

Анотація. Наведено порівняльну характеристику та динаміку урожайності різних сортів троянди іноземної селекції за вирощування у сучасних зимових теплицях типу Venlo.

Ключові слова: троянда, вазостійкість, декоративність, урожайність.

Abstract. Comparative characteristics and yield dynamics of different varieties of foreign breeding roses shows for growing in modern winter greenhouses types Venlo.

Key words: rose, duration of storage of flowers, ornamental, crop capacity.

Вступ.

Одним із напрямів використання закритого ґрунту є вирощування квітів на зріз для складання букетів та прикрашання інтер'єрів. Із числа квітів, що вирощуються для реалізації у квітникарських господарствах особливе місце належить троянді, яка займає 80 % ринку. Для виробників квітів перевагою вирощування троянди є її висока рентабельність, що сприяє швидкому поверненню інвестицій, великий попит споживачів та великі врожаї впродовж року.

Важливим елементом технологічного процесу для тепличних господарств є вибір сорту, адже закладання кущів проводять один раз на 5-6 років. Головним критерієм, яким керуються господарства при виборі сортів є попит на ринку. Тому **метою** наших досліджень було дослідити ріст, розвиток, продуктивність і декоративність різних сортів троянди чайно-гібридного типу в умовах сучасних зимових теплиць.

Методика досліджень. Об'єктом дослідження були шість сортів троянди

чайно-гібридного типу всевітньо відомих фірм: Lex + – Avalanche (контроль), Terra Nigra – сорти Purple power та Award, Kordes – сорти Lucky Red та Piola, Schreurs – сорт Shangri-La (табл. 1).

Таблиця 1

Досліджувані сорти троянди чайно-гібридного типу

Avalanche (К)	Purple power	Award
Lucky Red	Piola	Shangri-La

Експериментальну роботу проводили у 2014-2015 рр. у господарстві ТОВ «Асканія-Флора». Досліди закладали у сучасній зимовій теплиці типу Venlo.

Використовували дворядну схему висаджування. Розсада троянд містилася в кубиках із мінеральної вати розміром 8х8 см. На момент посадки висота стебла троянди становила 20 см. Рослини розміщували у шаховому порядку. Кількість рослин на 1 м^2 – 7 штук. Кількість рослин у повторенні – 15 шт. Дослід проводили у трикратній повторності.

Результати досліджень. При спостереженні за розвитком експериментальних сортів троянд відмічали різні морфологічні та біологічні особливості рослин (табл. 2).

Найвищу середню висоту стебла відмічали у сорту Award – 95 см, найменшу – у сорту Piola – 60 см, що підкреслює пряму залежність між висотою рослини та її врожайністю (відповідно 310 та 124 шт./м^2). Висота

стебла інших сортів коливалася в межах 65-75 см.

Таблиця 2

Характеристика сортів троянди, 2014-2015 рр.

Варіант	Середня висота стебла, см	Висота бутона, см	Діаметр розкритої квітки, см	Махровість, шт.	Вазо-стійкість, днів
Avalanche (К)	73	7,0	10,0	45	14
Piola	60	4,3	8,3	53	16
Lucky Red	75	6,5	5,2	40	13
Award	95	5,8	7,2	47	14
Purple power	65	5,5	6,2	47	12
Shangri-La	70	5,0	5,5	40	13

Досліджувані сорти відрізнялись розмірами бутона. Найбільша висота і діаметр розкритої квітки були у сорту Avalanche (контроль) і становили 7 і 10 см. Найменшою висота бутона виявилася у сорту Piola – лише 4,3 см, а діаметр квітки – у сорту Lucky Red – 5,2 см.

Найшипуватішим було стебло сорту Award – 7 балів за 10-ти бальною шкалою. Сорти Piola, Purple power і Shangri-La відзначалися найменшою кількістю шипів – 3 бали.

Головна вимога до троянд для зрізу – тривала вазостійкість. Великий вплив на даний показник має ступінь розкриття бутона на момент зрізу. Бутон на цей час повинен бути у фазі напіврозкриття. Більш ранній зріз може призвести до того, що бутон не розкриється, а запізнілий – до перецвітання [3].

Найдовше зберігався у зрізі сорт Piola – 16 днів. Пелюстки даного сорту гофровані і розпускаються повільніше, ніж гладенькі пелюстки інших сортів. Окрім зазначеного, за даними літературних джерел, вазостійкість квітки залежить і від кількості пелюсток, оскільки у квіток із вищою махровістю є більша кількість ефірних олій, що запобігають проникненню повітря і вологи в середину бутону, чим забезпечують кращу вазостійкість [1]. У наших дослідженнях сорт Piola виявився найбільш махровим, кількість пелюсток істотно перевищувала показники інших варіантів і становила 53 шт.

Сорти троянд висаджували на постійне місце в теплицю 24 травня 2014 року. Наприкінці травня отримали перші зрізи сортів Avalanche (К), Piola і Lucky Red (рис. 1).

Найбільшу кількість квітконосів у всіх сортів відмічали у вересні. З цього моменту врожайність повільно знижувалась і у січні спостерігалось значне її падіння. Вже в лютому урожайність троянди стала зростати. Пояснюється це тим, що лімітуючим фактором для троянди є світло, в осінні та зимові місяці нестача якого істотно впливає на врожайність [1, 2].

За весь період дослідної роботи найврожайнішим виявився сорт Piola – 310 шт./м^2, що на 63 шт./м^2 більше від контрольного сорту Avalanche. Урожайність сортів Lucky Red і Shangri-La була дещо нижчою. Найменш урожайними були сорти Purple power і Award, показники яких на 83 і 123 шт./м^2 були нижчими ніж у контролю.

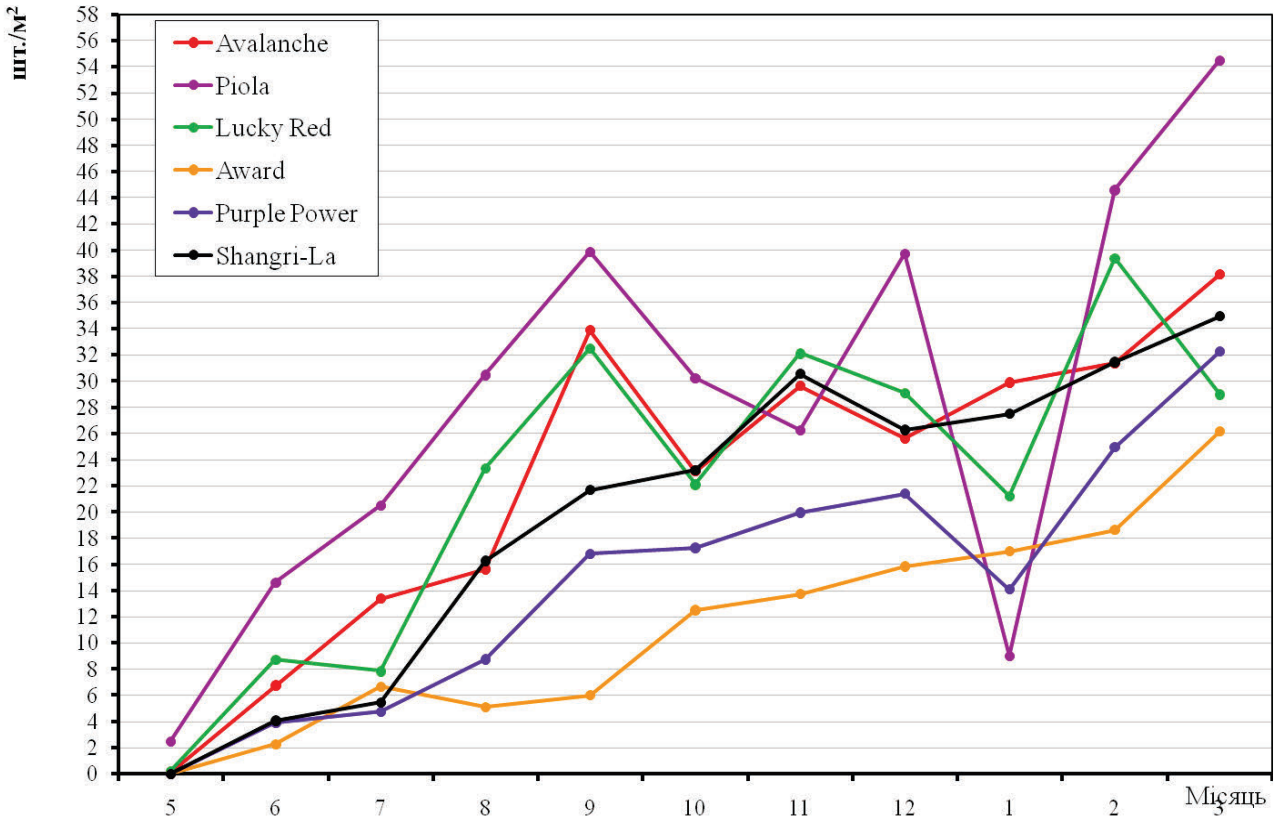

Рис. 1 – Урожайність сортів троянди за місяцями, 2014-2015 рр.

Висновки.

Найвищою махровістю, вазостійкістю, та загальною урожайністю відзначився сорт троянди німецької селекції Piola. Проте, за розміром бутона жоден із досліджуваних варіантів не перевершив контрольний сорт Avalanche.

Література:

1. Амсінг Я. Довідник по сучасному вирощуванню троянд в теплицях / Я. Амсінг. – Нідерланди. Депертамент наукових досліджень університету Ваґенінген, 2001. – 220 с.

2. Хемрік Д. Довідник квіткових культур. Виробництво (частина 2) / Д. Хемрік. – США, Ілінойс, Ball Publishing, 2003. – 724 с.

3. Хессайон Д.Г. Все про троянди / Д.Г. Хессайон. – М.: Кладезь-Букс, 2003. – 255 с.

Стаття надіслана: 28.09.2015 р.

© Гаврись І.Л., Малород В.П.

ЦИТ: 315-257
УДК 633.15:631.56:006.015.5

Бобер А.В., Комар В.О.

ЯКІСТЬ ЗЕРНА ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ І ТРИВАЛОСТІ ЗБЕРІГАННЯ

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Героїв Оборони, 13, 03041

Bober A.V., Komar V.A.

GRAIN QUALITY MAIZE HYBRIDS DEPENDING ON THE CONDITIONS AND DURATION OF STORAGE

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Kyiv, Heroyiv Oborony, 13, 03041

Анотація. Наведено результати досліджень вивчення впливу режимів та тривалості зберігання на зміни якісних показників зерна гібридів кукурудзи.

Ключові слова: Кукурудза, зерно, якість, гібрид, тривалість зберігання, режими зберігання.

Abstract. The results of the research study the effect modes and longevity to the changes of quality indicators of grain corn hybrids.

Key words: Corn, grain quality, hybrid, storage time, storage mode.

Зерно кукурудзи за нормальних умов здатне давати відмінну сировину для продовольчих і фуражних цілей. Часто зерно буває низької якості внаслідок порушення умов післязбиральної обробки та зберігання [3,4].

Під час зберігання в зерні відбуваються зміни, як фізіологічні, так і біохімічні. Спостерігається погіршення харчових властивостей [1]. При підвищенні вологості збільшується інтенсивність дихання, посилюється проходження мікробіологічних процесів, що призводить до значних втрат у масі та якості зерна [2]. Тому, встановлення оптимальних умов і термінів зберігання зерна кукурудзи, з метою використання його на різні цілі є актуальним завданням сьогодення.

Методика досліджень. Дослідження проводилися протягом 2012–2014 рр. на базі лабораторій кафедри технології зберігання, переробки та стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б.В. Лесика із зерном кукурудзи вирощеним на ділянках стаціонарного досліду кафедри селекції та насінництва, що розміщенні у ВП НУБіП України “Агрономічна дослідна станція”.

Для вивчення впливу умов та тривалості зберігання зерна кукурудзи було досліджено 7 гібридів у порівнянні із стандартом Пустоварівський 280 СВ. Зразки зерна кукурудзи зберігались протягом 12 місяців в нерегульованому температурному режимі (в умовах складських приміщень) (контроль), та регульованому температурному режимі (при температурі +5…+10 ^{0}C) у лляних мішках. Перед закладанням на зберігання зразків зерна та через кожні 1, 3, 6, 9 та 12 міс за всіма варіантами визначали показники якості зазначені в табл. 1. Одержані дані обробляли статистично з використанням комп’ютерної програми “Agrostat” методом дисперсійного та кореляційного аналізу за Б.А. Доспєховим.

Результати досліджень. Основний режим зберігання зернових мас в сухому стані заснований на пониженні фізіологічної активності більшості компонентів зернової маси при нестачі в них води. У зерна із вологістю в межах критичної фізіологічні процеси проявляються лише у формі сповільненого дихання. Зерно гібридів кукурудзи закладалося на зберігання із вологістю 13,1–13,9 % (табл. 1). Дослідні зразки зберігались в умовах ідентичних звичайному сховищу, що після 12 місяців зберігання призвело до підвищення вологості

зерна. Це, пов'язано із властивістю зерна вбирати вологу з повітря навколишнього середовища. Регульований температурний режим забезпечив більш плавне коливання вологи. Після 12 місяців зберігання порівняно із початковими показниками спостерігалося зменшення вмісту вологи в середньому на 0,1–0,4 %.

Таблиця 1

Якість зерна гібридів кукурудзи залежно від умов і тривалості зберігання, (середнє за 2012–2014 рр.)

Гібрид	Показники якості									
	Вологість, %		Натура, %		Маса 1000 зерен, г		Енергія проростання, %		Схожість, %	
	1*	2	1	2	1	2	1	2	1	2
Нерегульований температурний режим (сховище) (контроль)										
Пустоварівський 280 СВ (контроль)	13,4	13,4	757	756	289,02	289,13	92	94	96	98
176х43	13,1	13,4	745	736	279,40	276,00	86	89	92	94
176х67	13,6	13,7	746	745	284,82	280,58	87	91	91	95
176х69	13,7	13,8	751	750	289,87	285,82	90	93	97	98
176х78	13,1	13,3	747	746	275,81	274,51	91	92	96	97
177х43	13,5	13,8	743	739	259,54	257,14	84	93	91	99
177х58	13,9	13,5	738	742	281,53	275,54	80	90	86	96
177х69	13,6	13,9	740	738	255,71	252,01	81	87	85	91
Регульований температурний режим (t +5 +10 °С)										
Пустоварівський 280 СВ (контроль)	13,4	13,2	757	758	289,02	288,12	92	95	96	99
176х43	13,1	13,3	745	737	279,40	277,45	86	94	92	95
176х67	13,6	13,2	746	750	284,82	283,66	87	95	91	99
176х69	13,7	13,5	751	751	289,87	284,98	90	94	97	98
176х78	13,1	13,3	747	745	275,81	275,87	91	96	96	99
177х43	13,5	13,2	743	739	259,54	256,83	84	95	91	99
177х58	13,9	13,5	738	742	281,53	276,78	80	94	86	98
177х69	13,6	13,4	740	739	255,71	254,99	81	90	85	93
$НІР_{05}$ Фактор А	0,08	0,05	4,77	3,02	0,94	0,50	1,15	0,98	1,58	0,88
Фактор В	0,12	0,07	6,88	1,07	1,04	0,70	1,47	1,36	2,02	1,22
Фактор АВ	0,14	0,15	7,32	1,48	1,36	1,43	2,14	2,77	2,89	2,48

*1 – До зберігання; 2 – 12 місяців зберігання.

Показник – вологості суттєво може вплинути на натуру зерна. Дослідження наші підтверджують дану закономірність – зерно вологе мало значно нижчу натуру зерна порівняно із сухим. При зберіганні зерна кукурудзи в нерегульованих температурних умовах натура змінювалася відповідно до зміни вологи навколишнього середовища. Аналізуючи дані можна відмітити, що після 12 місяців зберігання порівняно із початковими показниками натура зменшилася не суттєво, в середньому на 0,3 % (відносних), і коливалася в межах 738–756 г/л (табл. 1). За регульованого режиму зберігання зерна

кукурудзи показник натури змінювався поступово, і забезпечив в кінці зберігання не нижчі показники порівняно із початковими, з різницею в межах 1–4 г/л. Дану різницю можна пояснити похибкою досліджень за якої допускається коливання в межах 5 г/л.

Маса 1000 зерен, як і натурна, дає змогу визначити виповненість та величину зерна. Дані високої натурної маси та маси 1000 зерен свідчать про переваги виповненого та дрібного зерна. Зерно кукурудзи закладалось на зберігання із високою масою 1000 зерен. Найвищу масу мали гібриди Пустоварівський 280 СВ – 289,02 г та 176х69 – 289,87 г. Найменшу масу 1000 зерен мали гібриди 177×43 – 260 г та 177×69 – 255,71 г. Через 12 місяців зберігання, цей показник, порівняно із початковими даними, зменшився на 0,13–5,99 г. Найсуттєвіше зменшення у масі відбулося у гібрида 177×58 на 5,99 г (табл. 1). Подібну закономірність у зміні маси 1000 зерен кукурудзи протягом 12 місяців зберігання виявлено і за зберігання в регульованому температурному режимі.

Аналізуючи енергію проростання та схожість зерна кукурудзи можна відмітити, що протягом всього періоду зберігання досліджувані зразки підвищували дані показники. Постійні знижені позитивні температури забезпечували більш високі посівні властивості зерна.

Висновки

1. Режими зберігання мали несуттєвий вплив на вологість зерна різних гібридів. Показник вологості змінювався в межах 0,6 %, що є несуттєвим при середній вологості зберігання 13,3 %.

2. Після 12 місяців зберігання порівняно із початковими показниками натура зменшилася в середньому на 0,3 % (відносних), і коливалася в межах 738–756 г/л. За регульованого режиму зберігання зерна кукурудзи показник натури змінювався поступово, і забезпечив в кінці зберігання не нижчі показники порівняно із початковими, з різницею в межах 1–4 г/л. Дану різницю можна пояснити похибкою досліджень за якої допускається коливання в межах 5 г/л.

4. За зберігання зерна в умовах нерегульованого режиму найвищий показник енергії проростання після 12 місяців відмічено у гібридів Пустоварівський 280 СВ – 94 %, 177×43 – 93 %, 176×69 – 93 %, 176×78 – 92 %. Дещо менші показники у гібридів 176×67 – 91 %, 177×69 – 90, 176×67 – 89, 177×69 – 87 %. За регульованого режиму зберігання після 12 місяців зберігання енергія проростання була вищою на 3 % у гібрида Пустоварівський 280 СВ; 8 % – 176×67, 4 % – 176×69; 5 % – 176×78; 11 % – 177×43; 14 % – 177×58; 9 % – 177×69 порівняно із вихідним значенням.

5. Після 12 місяців зберігання зерна різних гібридів кукурудзи в нерегульованих умовах середня схожість становила 91–98 %. Найвища схожість відмічена у гібридів 177×43 – 99 %, Пустоварівський 280 СВ – 98 %, 176×69 – 98 %. Схожість в кінці зберігання була вищою порівняно із початковою і при цьому у всіх гібридах задовольняла вимоги стандарту. За регульованого температурного режиму теж спостерігається підвищення схожості на 3–11 %. В кінці зберігання схожість становила в межах 93–99 %.

Література:

1. Казаков Е.Д. Биохимия зерна и хлебопродуктов / Казаков Е.Д., Карпиленко Г.П. – П.: ГИОРД. – 2005. – 512 с.

2. Науменко А.И. Исследование приемов послеуборочной обработки и сушки семян гибридов и линий кукурузы с повышенной влажность / А.И. Науменко, Н.Я. Кирпа // Совершенствование приемов возделывания кукурузы (сб. науч. тр.). – Днепропетровск, 1983. – С. 138–148.

3. Подпрятов Г.І. Зберігання і переробка продукції рослинництва / Г. І. Подпрятов, Л. Ф. Скалецька, А. М. Сеньков. – К.: Мета, 2002. – 495 с.

4. Подпрятов Г.І. Післязбиральна доробка та зберігання продукції рослинництва / Подпрят*ов Г.І.,* Скалецька Л.Ф., Бобер А.В.. Лабораторний практикум. Навчальний посібник. 2-е вид., випр., допов. і перероб. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2013. – 374 с.

Стаття відправлена: 4.10.2015 р.

© Бобер А.В., Комар В.О.

ЦИТ: 315-046
УДК 338.432:631.1

Штельмах О. О.

СТАН ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Вінницький національний аграрний університет, Вінниця, Сонячна, 3, 21008

Shtelmakh O. O.

THE CONDITION OF THE FORMULATION INNOVATION STRATEGY OF THE AGRICULTURAL ENTERPRISES IN MODERN CONDITIONS

Vinnitsa National Agrarian University, Vinnitsa, Soniachna 3, 21008

Анотація. В статті розглядаються вплив сучасного економічного становища в країні та проблемні питання стану інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах. На основі вивчення та аналізу даних Державної служби статистики України 2012-2014 років, встановлено, що аграрний сектор потребує створення відповідної сьогоденню комплексної національної інноваційної системи. Розглянуто механізм хеджування та один з його основних інструментів – форвардні закупівлі. Запропонований Скрам-метод, який можна рекомендувати як метод формування стратегії інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств. Вказано на необхідність застосування даного методу для підвищення ефективності діяльності та конкурентоспроможності продукції сільськогосподарських підприємств у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: Scrum-метод, форвардні закупівлі, інновації, стратегія інноваційного розвитку, спринт-беклог, продакт-беклог, кредитні розписки.

Annotation. In the article examines the influence of current economic situation in the country and the problems of innovation development of agricultural enterprises in modern conditions. Based on the study and analysis of the data State Statistics

Service of Ukraine 2012-2014 years, found that the agricultural sector needs to create an appropriate to the present to a comprehensive national innovation system. The considered the mechanism of hedging and one of its main instruments - forward purchases. Proposed Scrum-method, which can be recommended as a method of forming a strategy of innovative development of agricultural enterprises. Indicated the necessity of the use this method to enhance the efficiency and competitiveness of agricultural enterprises in the long-term perspective.

Keywords: Scrum-method, forward purchases, innovation, the strategy of innovative development, sprint backlog, product backlog, credit receipts.

Постановка проблеми. Однією з найважливіших галузей вітчизняної економіки є сільське господарство. На шляху розвитку економіки воно є пріоритетною ланкою, адже саме від стану аграрного сектору залежить економіка країни в цілому та добробут її населення. Незважаючи на той факт, що Україна володіє потужними сільськогосподарськими ресурсами, родючими землями, працьовитим населення та помірним кліматом, агропромисловий сектор залишається на нижчих ступенях свого розвитку. Політична нестабільність, девальвація гривні, криза банківської сфери та загальний виробничий спад нанесли відчутного удару по вітчизняному сільському господарству.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням щодо впливу економічного становища на інноваційний розвиток та формування інноваційних стратегій присвячували чимало вчених. Зокрема, окресленим питанням свої праці присвятили: Бурєннікова Н. В. [4], Завадський Й. С. [6], Ткаченко В. А., Холод Б.І., Чимшит С.І. [9]. У своїх наукових дослідженнях вітчизняні вчені висвітлювали різні методи, моделі і стратегії ефективного та успішного розвитку сільського господарства. Однак, варто зазначити, що коло питань стосовно формування інноваційної стратегії сільськогосподарських підприємств потребують подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу дослідження. *Метою роботи* є дослідження стану формування інноваційної стратегії в сучасних умовах та висвітлення одного з методів формування стратегії інноваційного розвитку підприємств сільського господарства. *Об'єктом дослідження* є інноваційна діяльність сільськогосподарських підприємств. *Предметом дослідження* є теоретичні та практичні аспекти формування та покращення інноваційної діяльності аграрних підприємств.

За даними Державної служби статистики України, у 2013 році загальний збір зернових та зернобобових культур склав 63 млн. тонн, а вже в 2014 році збір становив 63, 8 млн. тонн, що на 2,4 % перевищив результат минулого року. Лідерами по збору урожаю стали три області: Вінницька область (5,06 млн. тонн, або 7,9% від загального врожаю країни), Полтавська область (4,8 млн. тонн, або 7,6% від загального врожаю) та Харківська область (4,5 млн. тонн або 7%) [1]. Однак, не зважаючи на здавалось би позитивний приріст урожаю, поліпшити фінансову ситуацію аграріям майже не вдалось, з одного боку світова надурожайність призвела до зниження цін на світовому ринку зерна у 2013 році, що змусило вітчизняних аграріїв продавати зерно та зернобобові за

значно нижчими цінами і тому прибуток перевищив попередній, 2012 рік, всього на 3,5 % [2]. Ситуація не покращилась і у 2014, за даними цінового моніторингу асоціації "Українського клубу аграрного бізнесу", середні закупівельні ціни на пшеницю 3-го класу на кінець минулого тижня досягли позначки 2570 грн. за тонну (на 475 грн. за тонну або на 22,7% більше, ніж на аналогічну дату минулого року), пшеницю фуражну – 2250 грн. за тонну (більше на 280 грн. за тонну або 14,2%), кукурудзу – 2200 грн. за тонну (більше на 386,7 грн. за тонну або 21,3%). Також рекорд встановила соя з ціною 5950 грн. за тонну (більше на 1500 грн. за тонну або 33,7%) і соєвий шрот – 7250 грн. за тонну (більше на 1350 грн. за тонну або 22,9%). Однак, така ціна продажу обумовлена здебільшого девальвацією гривні, а також нестабільною політичною та економічною ситуацією в країні [3].

Немаловажним негативним аспектом, який стримує інноваційний напрям розвитку сільськогосподарських підприємств є мінімальне, або навіть відсутнє бюджетне фінансування протягом 2012, 2013 та 2014 років [4].

Окрім внутрішніх дестабілізуючих факторів, український агробізнес втрачає свої конкуруючі позиції на міжнародному рівні через невигідні умови для збуту продукції та незадовільні умови їх захисту. Найбільшими конкурентами на міжнародному світовому ринку є США та країни Євросоюзу, щоб гідно конкурувати з ними, українським аграріям потрібно не тільки мати можливість реалізовувати продукцію за сучасними ринковими цінами та мати достатню кількість квот на їх реалізацію, але й мати змогу отримувати кредити під заставу врожаю (кредитні розписки).

Кредитні розписки – це товаророзпорядчий документ, що фіксує безумовне зобов’язання боржника, яке забезпечується заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених у ньому умовах [5]. Власники сільськогосподарських підприємств також можуть убезпечити свої фінансові операції за допомогою хеджування. Звертаючись до механізму хеджування сільськогосподарські підприємці можуть суттєво знизити або ж взагалі усунути ризики пов’язані зі зміною кон'юнктури ринку, коливанні цін чи попиту на свою продукцію, фіксуючись на прийнятому рівні до закінчення дії контракту. Таким чином власники сільськогосподарських підприємств страхують вартість свого товару та прибутку. У загальному визначенні, хеджування – це засіб зменшення ризику укладенням протилежної угоди; угоду, що укладається при страхуванні від можливого падіння цін при здійсненні довгострокових угод [6]. За допомогою хеджування сільськогосподарські підприємці можуть застрахувати себе від значних фінансових втрат. Одним із інструментів хеджування є форвардні закупівлі та контракти, якими не можуть у повній мірі скористатись українські власники агробізнесу.

Форвардні закупівлі – це закупівля сільськогосподарської продукції з 50%-ю передплатою за найнижчою ринковою ціною, з визначеним терміном поставки продукції у майбутньому, при чому інтервенційна (найнижча ринкова ціна) ціна визначається умовами контракту. За даними представників Агрофонду України, програма форвардних закупівель яка стартувала ще в 2008

році, не виправдала себе, тому як за планом сума форвардних закупівель мала скласти 150-200 тис. тонн зерна на суму 150-200 млн. грн. Однак реальна сума склала лише 70,43 тис. тонн за 75,06 млн. грн. У 2009 році ситуація була на тому ж рівні. У 2010 році за форвардними контрактами зерно до держрезерву взагалі не купувалося, тому як пізно був затверджений державний бюджет [7]. Об'єм форвардних закупівель зріс у 2013, 2014 і 2015 роках до 1,3 млн. тонн, 1,2 млн. тонн і 1,2 млн. тонн зерна відповідно [8].

Окрім вище зазначених аспектів, сучасний агробізнес в Україні потребує нагального розвитку інноваційної складової, якого важко досягти без комплексного поєднання усіх складових інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств. В свою чергу інноваційний розвиток не можливий без розробки економічної стратегії, що відображає комплексний підхід до її розробки. Таким чином, підходячи до розгляду з такого боку, інноваційну стратегію можна визначити як складову загальної стратегії підприємства, орієнтовану на визначення та досягнення перспективних цілей, безпосередньо через інноваційний процес [9]. Такий взаємозв'язок стратегії керування інноваціями і економічної стратегії розвитку сільськогосподарського підприємства, взаємодоповнюють один одного, впорядковуючи та направляючи на істотно новий рівень, який цілеспрямовано виводить аграрне підприємство на високий рівень конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі.

Для того, щоб контролювати інноваційні процеси на підприємстві можна звернутись до методу Scrum. Scrum – це метод управління та контролю за процесами на підприємстві [10]. За допомогою Scrum-методу можна розподіляти робочий процес на етапи, кожен етап має визначений термін закінчення роботи, після якого, виконавець Scrum-проекту перевіряє виконання поставлених цілей і в разі невиконання всіх задач, недостача переноситься на наступний етап. Розглянемо більш детально основні визначення Scrum-методу:

- власник сільськогосподарського підприємства (кінцевого продукту) – особа, яка зацікавлена в кінцевому результаті (прибутку). Власник визначає цілі та пріоритети даної стратегії;
- виконавець Scrum-проекту – особа, яка веде, контролює і перевіряє виконання створення інноваційної стратегії на сільськогосподарському підприємстві (Product-беклогу);
- виконавці (працівники) – особи, які розробляють, аналізують та виконують Scrum-проект. Команда працівників має складись з 5-10 осіб, які ведуть проект до його закінчення;
- Sprint (спринт) – це проміжок часу (10-21 день) за який має бути створена і розроблена одна задача з обмеженого списку завдань;
- Backlog (беклог) – перелік всіх завдань;
- Product-backlog (продакт-беклог) – перелік всіх завдань, які потрібні для кінцевої цілі – впровадження інновації на сільськогосподарське підприємство;
- Sprint-backlog (спринт-беклог) – перелік поставлених завдань за певний проміжок часу (спринт) взятий з основного проекту – Product-backlog.
- планування спринту – це обов'язкова нарада, на якій присутні усі члени Scrum-проекту. Власник визначає пріоритетне завдання (впровадження

інновації на підприємство), яке має бути виконано в межах спринту. Команда оцінює можливість і строки виконання завдання, складає список задач, які не можуть змінюватись протягом усього спринту і мають бути виконані повністю до його кінця [11].

Припустимо, власник сільськогосподарського підприємства "А" бажає зміцнити свою конкурентоспроможність на ринку сільськогосподарських товарів, методом впровадження інновації на своє підприємство протягом 12 місяців. Для цього власник підприємства збирає нараду, на якій мають бути присутні: керівники, фахівці та службовці. Керівники (керівник) виступають Виконавцями(цем) Scrum-проекту, а фахівці та службовці – Scrum-командою, яка буде виконувати поставлені завдання (рис.1).

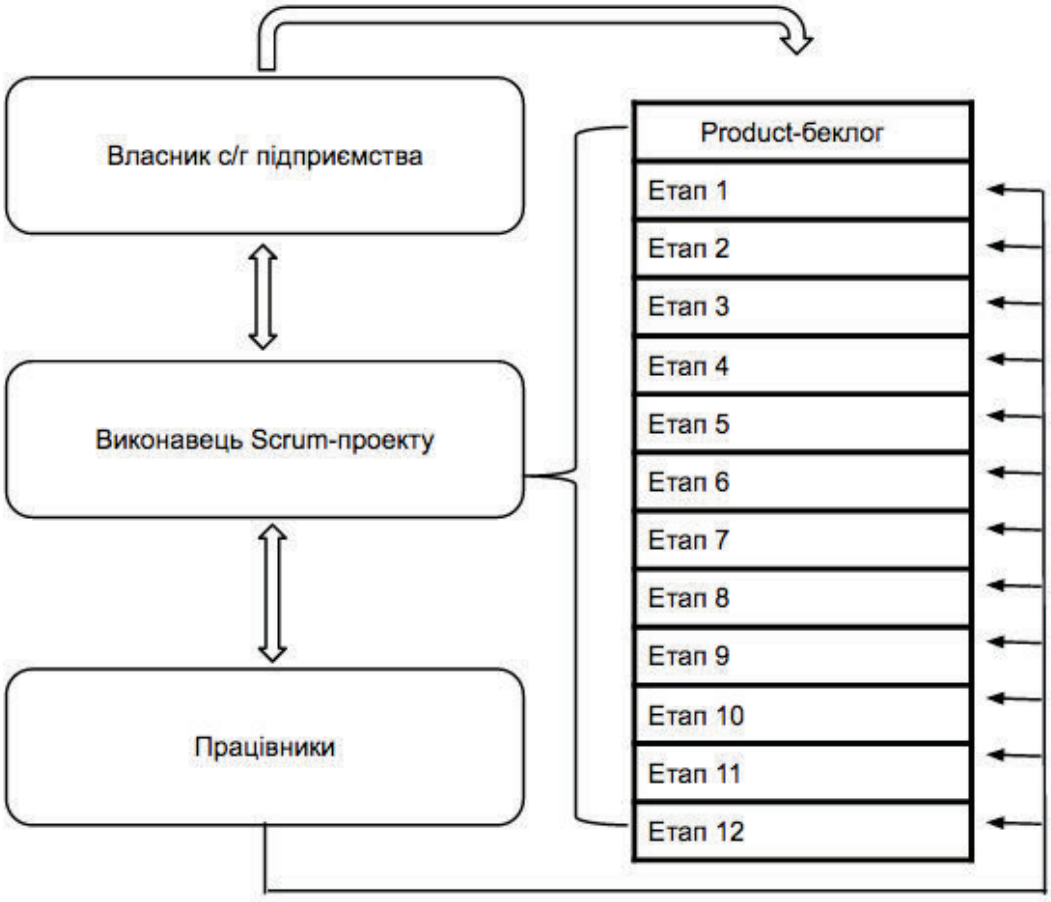

Рис.1 "Ієрархія виконання Scrum-проекту"

Джерело: власна розробка

На нараді (плануванні спринту), команда вирішує звітувати кожний 21 день (тривалість спринту). На цей термін (21 день) команда планує і складає список завдань (спринт-беклог), а також завдання для наступних одинадцяти спринтів. Таким чином, на нараді має повністю сформуватись завдання на кожен спринт-беклог, по закінченню якого інновація на підприємство має бути впроваджена (Product-backlog). В кінці кожного 21-денного терміну команда працівників має звітувати Виконавцю Scrum-проекту і в разі не виконання хоча б однієї з поставлених задач, вона переноситься на наступний спринт-беклог до повного її виконання (рис.2 і 3).

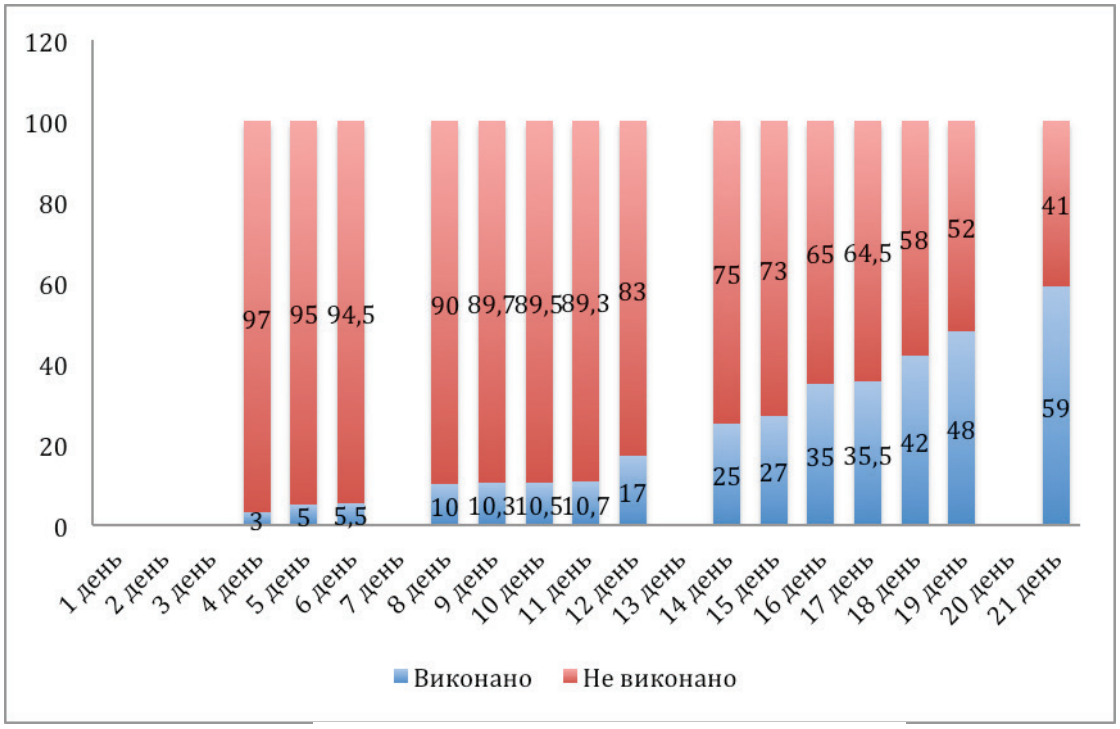

Рис.2 "Завершений Sprint-backlog"

Джерело: власна розробка

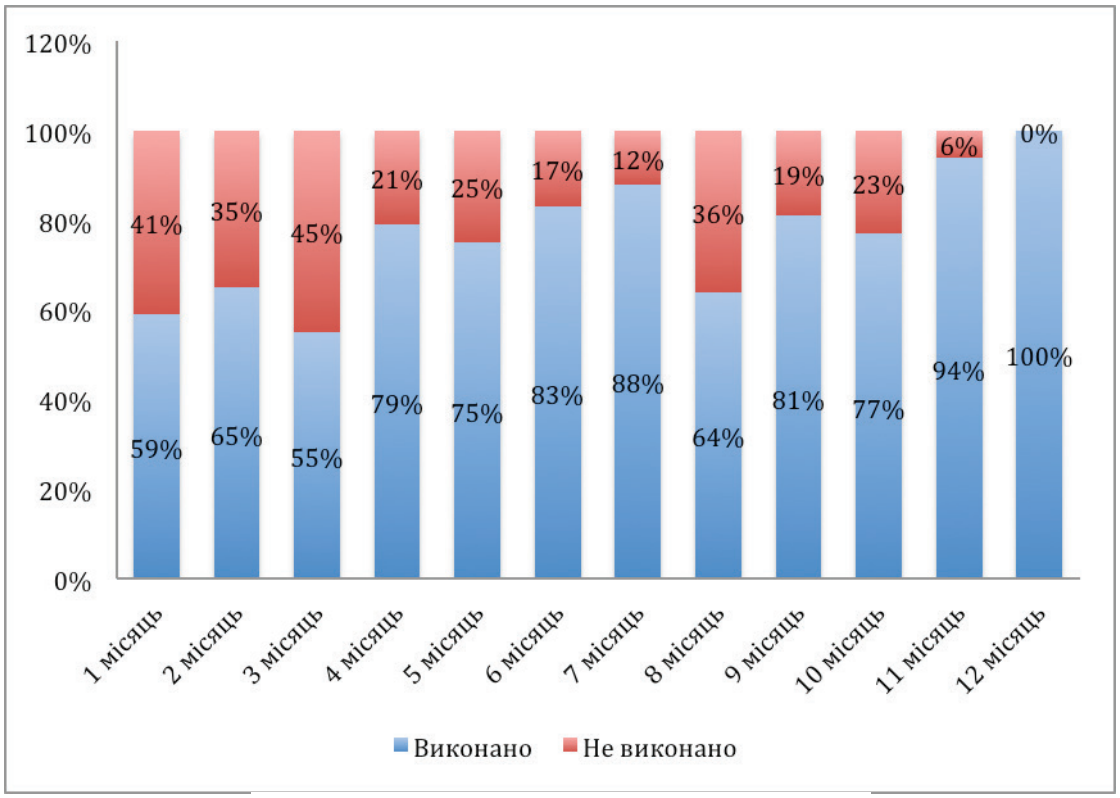

Рис.3 "Завершений Product-backlog"

Джерело: власна розробка

Висновок. 1. Розглянуто, що в сучасних умовах економічного занепаду, українським власникам агробізнесу вкрай необхідно мати чітку стратегію функціонування власного підприємства. Однак, для отримання стабільного

прибитку та можливості утримувати свої конкуруючі позиції, потрібно не тільки підтримувати існуючий стан речей, але й удосконалювати старі та впроваджувати нові продукти та послуги. 2. Встановлено, що для провадження інновацій на сільськогосподарське підприємство необхідно мати чітку стратегію інноваційного розвитку. 3. Запропонований автором метод формування стратегії інноваційного розвитку сільськогосподарського підприємства дасть можливість запровадити інновацію в необхідний термін, можливість контролювати усі етапи її формування й отримати бажаний результат утримуючи та покращуючи свою конкурентоспроможність та прибуток.

Література

1. Дані Державної служби України. Експрес-випуск 2015: Сільське, лісове та рибне господарство. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

2. Дані Державної служби України. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

3. Дані Українського клубу аграрного бізнесу. Моніторинг 2014 року. Режим доступу: http://news.finance.ua/ru/news/~/324321

4. Бурєннікова Н. В. Вимірювання ефективності функціонування технологічних парків / Н.В. Бурєннікова, О.О. Мороз, І.В. Романець // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" – Режим доступу: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=3486

5. Закон України «Про аграрні розписки». Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5479-17

6. Завадський Й. С. Економічний словник / Й. С. Завадський, Т. В. Осовська, О. О. Юшкевич. – К. : Кондор, 2006. – 356 с.

7. Ковальчук Т. Форвардні закупівлі по-українськи [Електронний ресурс] / Т. Ковальчук – Режим доступу: http://www.agro-business.com.ua/2011-05-11-22-31-13/482-2011-06-16-11-34-54.html

8. Дані аграрного фонду України. Форвардні закупівлі зерна. Режим доступу: http://agrofond.gov.ua/

9. Ткаченко В.А. Инновационно-инвестиционная деятельность предприятий промышленности. Монография. / В.А. Ткаченко, Б.И. Холод, С.И. Чимшит. – Д.: ДУЭП, 2007. – 376 с.

10. K. Schwaber. The Scrum Guide [Електронний ресурс] / Schwaber K., Sutherland J. – Режим доступу: http://www.scrumguides.org/docs/scrumguide/v1/scrum-guide-us.pdf

11. K. Schwaber. Glossary of Scrum Terms [Електронний ресурс] / Schwaber K. – Режим доступу: https://www.scrum.org/Resources/Scrum-Glossary

Науковий керівник: д-р екон. наук, професор – Бурєннікова Н. В.

Доповідь відправлена 10.09.2015 р.

© Штельмах О. О.

ЦИТ: 315-011
УДК 004.2

Пересічна С.М, Таранова А.В

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНГРЕС-ГОТЕЛІВ В УКРАЇНІ

Національний університет харчових технологій
Київ, Володимирська 68, 01601

Peresichna S.M.,Taranova A.V.

PROSPECTS FOR CONGRESS HOTELS IN UKRAINE

National University of Food Technologies
Kyiv, Vladimir 68, 01601

Анотація. У роботі висвітлюється характеристика такого виду розміщення, як конгрес готель в Україні. Розглядаються всі можливі перспективи для нашої країни у даному сегменті.

Ключові слова: конгрес-готель, туризм, конференц-зал, послуги.

Abstract. The paper highlights the characteristics of this type of accommodation as congress hotel in Ukraine. We consider all possible perspectives for our country in this segment.

Key words: Congress hotel, tourism, conference room services.

Вступ.

Конгрес-готель є різновидом бізнес-готелів, який спеціалізується на проведенні конференцій та конгресів. Конгрес-готелі спеціалізуються на обслуговуванні учасників різних заходів. Характерною рисою, яка відрізняє ці засоби розміщення, являється розмір номерного фонду − 2 тис. і більше.

Основна частина

Серед критеріїв, найважливіших під час вибору готелю, організатори зазвичай називають його місце розташування, ціни, якість харчування, безпеку, високий рівень технічного забезпечення та наявність залів засідань.

Основна маса конгрес-готелів відноситься до категорій 4-х та 5 зірок, це зумовлено рівнем надання послуг. Гостям надаються ділові послуги: телеконференції, секретаріат, перекладачі, місцевий та міжнародний телефонний зв'язок, кабельне телебачення, засоби мобільного та телекомунікаційного зв'язку. В конгрес-готелі також є зали для фуршетів, кафетерії, ресторани і зали для вишуканих обідів.

Конгрес-готелі поширені не тільки у світових столицях і із високою ділової активністю, а й у курортних зонах, де бізнес-послуги дозволяють заробити кошти у низький сезон.

У розпорядженні гостей конгресних готелів велика кількість залів, які відрізняються один від одного розмірами, кількістю місць, інтер'єрами. Для проведення конференцій, урочистих і святкових заходів використовуються великі зали. Для ділових приватних зустрічей – невеликі, затишні зали (камінні, більярдні, переговорні кімнати). У наявності конгрес-готелів, як правило, є просторі фойє на верхніх поверхах яких розташована більшість конференц-залів, що дає додаткові переваги при плануванні заходів, так як дозволяє ефективно використовувати простір різної конфігурації.

Серед доказів на користь проживання та проведення зустрічей в конгресних готелях є безумовно новітнє устаткування що є у всіх залах (пристрої для синхронного перекладу, аудіо- та відеообладнання до кінопроекторів, фліпчарт, екран, доска-стенд) і зокрема можливість використання бездротового Інтернету для проведення Інтернет-конференцій).

Близько двох третин великих міжнародних заходів зараз проводиться саме в готелях, які мають ділові зони і зали для проведення засідань і переговорів.

Лідерами конгресного туризму є переважно країни Європи, хоча в останні роки популярність придбав Китай. В Києві і ряді обласних центрів України існують готелі конгресного типу, здатні надати широкий комплекс послуг для обслуговування туристів (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика конгрес-готелів міста Києва

Конгрес-готель	**Місце розташування**	**Кількість зірок**	**Наявність конференц-залу,** кількість кв. м.	**Додаткові бізнес-послуги**	**Ціна за номер, євро**	**Кількість чол., що може вмістити в себе конференц-зал**	**Номерний фонд**
ROYAL CONGRESS HOTEL	вул. Молодогвардійська, 32	4	Конференц-зал 415 кв. м.	• кава-брейк, • обід, • трансфер, кейтерінг	Стандарт 34, Люкс-– 45, Делюкс – 45, Президент– 60.	від 10 до 500	314 номерів
Космополіт	Вул. Вадима Гетьмана, 6	4	Конгрес-хол 1000 кв. м	• кава-брейк, • обід, • трансфер, • кейтерінг	Стандарт – 95, Люкс – 159, Делюкс – 104	600 чол.	160
Premier Palace	бульвар Т. Шевченко / вул. Пушкинская, 5-7/29	5	305 кв. м	• кафа-брейки; • обід; • трансфер • кейтерінг	Стандарт – 190 Люкс – 545 Полулюкс – 215	450 чол.	289

Розглянувши готелі м. Києва можна зазначити що за призначенням конгрес-готелем можна назвати готель «Космополіт». Загальна площа конгрес-холу становить 1000 м і включає в себе конференц-зали і окрему обідню зону. Конференц-зал, максимальною місткістю до 600 чоловік, ділиться на окремі незалежні зали площею до 300 м кожен і місткістю до 200 чоловік. Стиль готелю витриманий та притаманній діловому. Весь сервіс налаштовано на конференції та їх організацію. Це єдиній готель в Києві що має Конгрес-хол.

Клієнтами конгресних готелів зазвичай є бізнесмени, науковці, політики, громадські діячі. Тому можна побачити у таблиці 2 , конгрес-готелі України мають найменше 4 зірки. Перелік надаваємих послуг звичний та характерній

для всіх готелів.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика конгрес-готелів України

Конгрес-готель	**Місце розташування**	**Кількість зірок**	**Наявність конференц-залу,** кількість кв. м.	**Додаткові бізнес-послуги**	**Ціна за номер, євро**	**Кількість чол., що може вмістити в себе конференц-зал**	**Номерний фонд**
«Швейцарський»	м Львів,ул. Князя Романа, 20	4	40 м2	кавові перерви та бізнес ланчі	Стандарт-62,Напівлюкс-109,Люкс-139.	40	90
Parchotel	Харьков, ул. Шевченко 79	4	Конференц-зал:40м2 Комната переговоров:25 м2	Кава-брейки, Телефонные международные переговоры	Стандарт-20,Наівюкс-33,Люкс-42	Конференц зал-50\переговорная-16	60
Лондонаская	Одесса ул. Приморский бульвар, 11	4	164м2	Кава-брейки,вечері,комплексні обіди	Стандарт-80,Полулюкс-150,Люкс-300	300	80

Висновок.

Дослідивши ринок конгрес-готелів України можна зробити такі висновки:

- Переважна кількість конгрес-готелів зосереджена у столиці, та великих містах України.
- Всі конгрес-готелі відповідають як найменше 4-х зіркам.
- Конгрес-готелі розташовують у центрі міста, для зручності ,контингенту що обирають цей тип готелів.
- Гості що обирають даний тип готелю переважно бізне-контенгент, що приїхали до міста у справах.
- Перелік послуг окрім поселення, що надають конгрес-готелі : надання конференц-залів, організація кава-брейків, обідів, вечер, бізнес-ланчів, організація трансферів,надання необхідного обладнання для проведення конференцій.

Індустрія ділових зустрічей і пов'язаних з ними поїздок за останні десятиліття зросла в самостійну сферу бізнесу. Обсяг коштів, які витрача-ються щорічно у всьому світі на проведення ділових зустрічей, наукових конференцій, виставок, оцінюється в сотні мільярдів доларів. Близько двох третин великих міжнародних ділових заходів зараз проводиться саме в готелях, які мають власні ділові зони і зали для проведення засідань і переговорів, а саме конгрес-готелі. Відповідно до таких змін конгрес-готелі повинні розвиватися.

Література:

1. .Шугаїв М. Діловий туризм: сфера ділових інтересів // Турбізнес 7
2. Іванов В.В., Волов Г.Б. Використання організаційних структур менеджменту в готельному бізнесі // Шлях до п'яти звездам.-2004

3. Мазаракі А.А., Пересічний М.І., Шаповал С.Л, та ін. Проектування готелів: Навчальний посібник – К. КНТЕУ, 2012

4. Конгрес-хол –Готель «Космополіт».Режим доступу- http://cosmopolite-kiev.com/

5. .Готель «Примэр Палас». Режим доступу - www.premier-palace.com/ru

Статья отправлена: 7.08.2015 г.

© Таранова А.В.

ЦИТ: 315-163
УДК 630*62

Закамский В.А., Стародумова С.Ю.

РЕКРЕАЦИОННАЯ ОЦЕНКА ЛЕСНЫХ ПРИРОДНЫХ КОМПЛЕКСОВ ДЛЯ ЛЕСОПАРКА ГОРОДА

Поволжский государственный технологический университет,
Йошкар-Ола, Пл. Ленина 3, 424000

V.A. Zakamskii, S.Yu. Starodumova

RECREATIONAL ASSESSMENT OF FOREST NATURAL COMPLEXES FOR PARK CITY

Volga State University of Technology,
Yoshkar-Ola, PL. Lenina 3, 424000

В работе рассматривается поэтапная лесоводственно-рекреационная оценка устойчивости фитоценозов к антропогенным нагрузкам в лесопарке города. С учетом разработанного алгоритма рекомендуется исследовать состояние рекреационного потенциала лесной территории. В рассматриваемом случае ландшафтное зонирование позволит регламентировать уровень рекреационного использования, даст возможность получать более высокий терапевтический эффект от отдыха путем привлечения желающих на рационально организованные привлекательные и удобные природные комплексы. Применение разработанной шкалы рекреационной оценки участков лесной территории позволит наиболее рационально вести организацию зелёной зоны города.

Ключевые слова: лесная рекреация, зеленая зона, рекреационная оценка насаждений, природоохранные мероприятия.

Presents a staged forestry-recreation assessment of the resilience of plant communities to anthropogenic loads in the forest Park of the city. Taking into account the developed algorithm it is recommendable to examine the status of the recreational potential of forest areas. In the present case, the landscape zoning will allow you to regulate the level of recreational use, will provide an opportunity to obtain a higher therapeutic effect from the rest by attracting interested people to rationally organized attractive and convenient natural systems. Application of the developed assessment scale recreational areas forest area will most efficiently lead the organization green area of the city.

Keywords: forest recreation, green zone, recreational assessment of plantings, nature protection actions.

Вступление.

В начале XXI века лесные территории (лесопарки) все чаще используется местом массового отдыха в связи с урбанизацией, увеличением темпов промышленного загрязнения. А рост материальных возможностей и свободного времени делают доступным отдых в лесу. Более 80 % населения ежегодно посещает лес. Человечество завершило круг спирали: выйдя из леса, как из жизненной среды, оно вернулось туда как в среду рекреационную [2] .

Обзор литературы.

Взаимосвязь человека и лесной среды, безусловно, высока. Лес – это неиссякаемый источник красоты, вдохновения, гармонии, эстетического наслаждения для человека во все времена года. Воздействие леса на людей благотворно, оно повышает работоспособность, стимулирует творчество, увеличивает производительность труда; предупреждает и лечит многие болезни, снижает заболеваемость; сглаживает психические перегрузки, дарит уединение и свободу перемещения, дает радость преодоления естественных трудностей и препятствий, укрепляет физическое состояние и психику. Об этом отмечают многие ученые, работающие с объектами на урбанизированных лесных территориях[7,8,9].

В тоже время воздействие рекреантов часто вредно для леса: они устраивают пожары из-за небрежного обращения с огнем, наносят механические повреждения и уничтожают деревья, кустарники, подрост, травяной и моховой покров, а также отдельные виды фауны; вытаптывают и нарушают структуру почвы, способствуют ее обеднению; снижают полноту древостоя, их прирост, продуктивность и вызывают прекращение возобновление леса, захламляют и загрязняют леса, а также нарушают естественное течение природных процессов [1]. Рекреационная деятельность населения в городском лесу разносторонне оказывает влияние на лесные биогеоценозы. Присутствие в лесу даже одного человека не проходит бесследно. Сбор грибов, ягод, цветов, лекарственных трав сказывается на их естественное возобновление, поскольку в лесу происходит уплотнение почвы и уменьшение запаса подстилки. В местах постоянного хождения людей образуются вытоптанные, лишенные живого напочвенного покрова участки, уничтожается молодой подрост, подлесок, повреждаются стволы деревьев, причем увеличение вытоптанных площадей и повышение степени поврежденности молодого подроста и подлеска непосредственно связаны с количеством единовременно отдыхающих на единице площади объекта (коэффициент корреляции 0,7-0,8) [2]. Поэтому только благоустройство территории, природоохранные и лесоводственные мероприятия могут обеспечить сохранность окружающей среды, придать привлекательность природным ландшафтам и создать благоприятные условия для отдыхающих.

Актуальность темы также обуславливается тем, что лесная территория лесопарка зеленой зоны города занимает особое место среди всех природных рекреационных ресурсов, особенно в последнее время, когда люди стремятся во время отдыха быть как можно ближе к природе. При этом постепенное истощение запасов древесины ведет к тому, что появляется необходимость в

пересмотре видов деятельности, приносящей доходы. Выходом из сложившейся ситуации может стать развитие рекреационного потенциала за счет вовлечения неиспользуемых природных территорий. Для этого, прежде всего, необходимо четко оценить рекреационный потенциал, разработать проекты его рационального использования и сделать так, чтобы данный вид пользования приносил как можно меньше ущерба окружающей среде.

Во вторых при рекреационной оценке следует учесть, что характерной чертой рекреационного использования городских лесов является тенденция непрерывного увеличения числа рекреантов. Это обусловлено следующими причинами[3]:

1) Увеличение доли городского населения;

2) Увеличение нервно-психологических нагрузок, количества стрессовых ситуаций и желанием людей снять эти нагрузки, т.е. улучшить психофизиологическое состояние в лесу;

3) Разнообразием ландшафтов и широким спектром рекреационных возможностей (отдых, сбор грибов, ягод, комфортность условий, др.);

4) Отдых в лесу является бесплатным или недорогим, и др;

В третьих при лесоводственно-таксационной характеристике следует признать, что ведущими признаками ландшафтов принимаются контрастность форм рельефа, мозаичность и типологический спектр лесов, их эстетические качества, наличие водных объектов и сельскохозяйственных территорий. Такая оценка используется в процентном соотношении и характеризует комфортность отдыха в лесу. Она является основой для комплексной характеристики объектов массового отдыха, ее рекламой. Однако, более распространена комплексная оценка рекреационного потенциала лесов по привлекательности, комфортности и устойчивости. Нами предлагается проводить оценки поэтапно по разработанному алгоритму и предлагаемой шкале, с привлечением лесоводственно-таксационных и экологических характеристик [4].

Входные данные и методы

Целью научного изыскания является проведение лесоводственно-рекреационной оценки устойчивости фитоценозов лесопарка к антропогенным нагрузкам. Объектом исследования являлись лесные фитоценозы, например, город Вятские Поляны Кировской области. Пробные площади (ОСТ 56-100-95) [6] закладывались на территории наиболее посещаемого городского лесопарка.

Результаты. Обсуждение и их анализ

На первом этапе была поставлена задача, разработать шкалу оценки состояния лесных территорий для насаждений в учреждениях отдыха в зависимости от степени воздействия антропогенных факторов. В качестве объектов выбраны лесные ландшафты , являющиеся местами массовой рекреации в течение всего весенне-летнего сезона. С увеличением числа посетителей в них непрерывно растут рекреационные нагрузки.

Исследования проводятся поэтапно согласно алгоритма (Рис.1). Первоначально рассматривается проблематика воздействия лесоводственно-рекреационных мероприятий на лесопарк. Изучается состояние рекреационного

потенциала территории Кировской области г. Вятские поляны[5]. Определяется программа и методика исследований.

На втором этапе проводится оценка устойчивости к действию рекреации ландшафтов в данном лесопарке, расположенного в центре города, и дигрессию насаждений в местах массового отдыха. Для достижения поставленной задачи проводилась лесоводственно-рекреационая оценка основных компонентов лесных фитоцинозов в рекреагенных условиях, оценивался характер происходящих в них антропогенных сукцессий в зависимости от интенсивности и вида рекреационных нагрузок с учетом экологических условий. Для этого были выделены стадии рекреационной дигрессии с оценкой вытоптанной площади. Оценили устойчивость хвойных и лиственных древостоев [5] по шкале категорий состояния деревьев согласно «Санитарным правилам в лесах РФ» Министерства экологии и природных ресурсов Российской Федерации.

Проведенные исследования, лесопарка г. Вятские Поляны указывают, что в древостоях хвойные породы не имеют признаков ослабления.

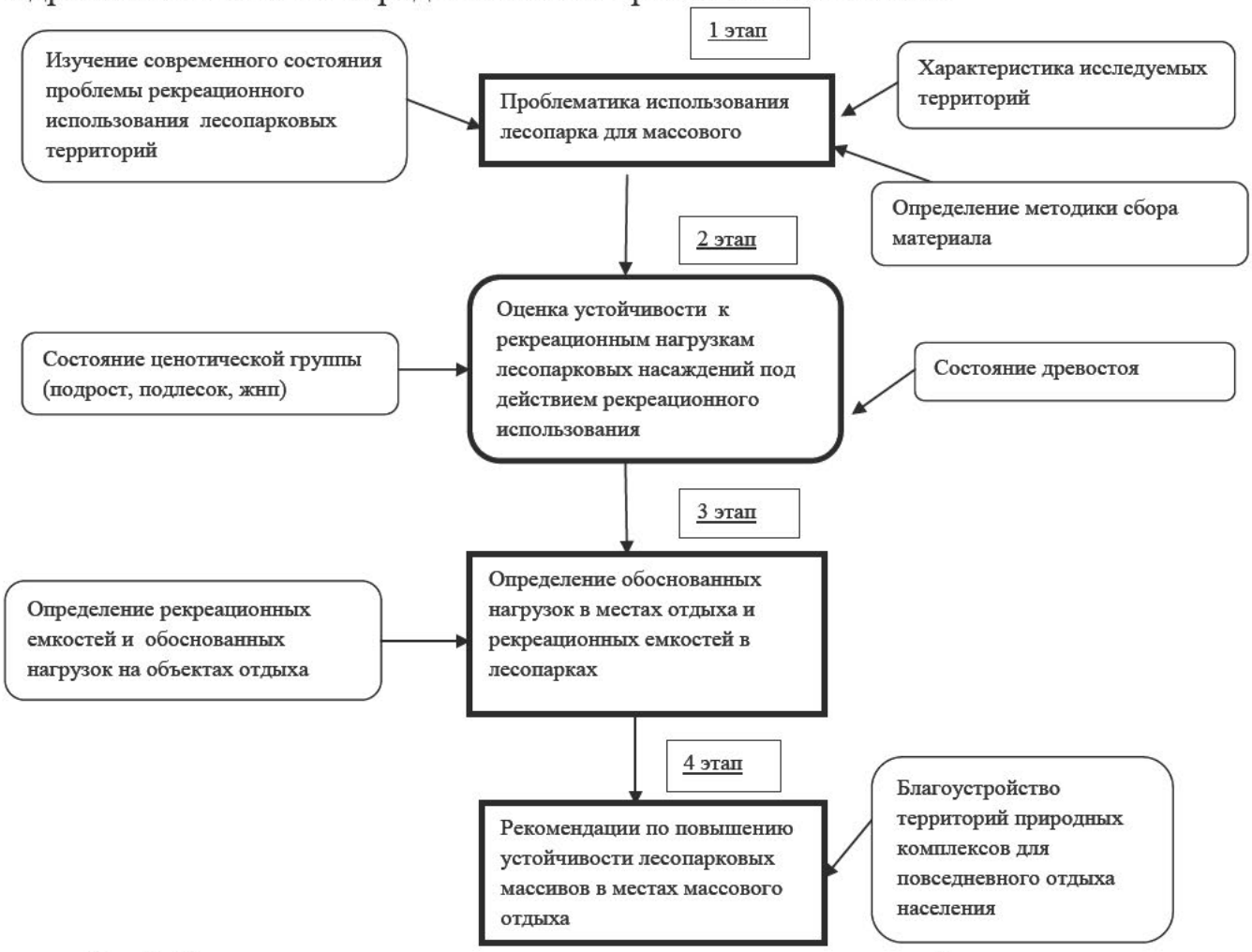

Рис.1 Основные этапы лесоводственно-рекреационной оценки лесных территорий

Лиственные существенно уменьшают число жизнеспособных деревьев с 1 стадии дигрессии к 5. На участках с 5 стадий дигрессии в свою очередь увеличивается количество деревьев с нарушенной и утраченной

жизнеспособностью. По результатам наблюдения и полученные результаты анализа за состоянием территорий мест массовой рекреации, ходом их использования и спецификой течения деградации лесной среды антропокультурных комплексов различного профиля и инфраструктуры легли в основу разработанной нами шкалы определения рекреационной оценки участка (табл.1).

Таблица 1

Шкала рекреационной оценки участка

Характеристика участка	Балл
Участок имеет наилучшие показатели по состоянию древесно-кустарниковой растительности, напочвенного покрова и других элементов. Передвижение удобно во всех направлениях. Возможно использование для отдыха без проведения мероприятий по благоустройству территории	1
Участок имеет хорошие показатели по состоянию древесно-кустарниковой растительности, напочвенному покрову и др. Передвижение ограничено по некоторым направлениям. Возможно использование для отдыха после проведения незначительных мероприятий по благоустройству территорий.	2
Участок имеет больше плохих показателей, чем хороших, по состоянию древесно-кустарниковой растительности, напочвенному покрову и другим элементам. Передвижение затруднено во всех направлениях. Для организации отдыха необходимо проведение мероприятий, требующих значительных капитальных затрат по благоустройству территории.	3

Используя шкалу, провели оценку состояния лесной территории лесопарка г. Вятские Поляны. Показатели рекреационной оценки признаны хорошими и соответствуют 2 баллу.

Таблица 2

Деление травянистой растительности по ценотипическим группам и стадиям дигрессии (по Ост 56-100-95)

Ценотипическая группа	Среднее число травянистых видов растений, выраженное в			
	Шт		%	
	II стадия дигрессии	III стадия дигрессии	II стадия дигрессии	III стадия дигрессии
Лесные	5	2	31,3	22,2
Луговые	8	5	50	55,6
Сорные	3	2	18,8	22,2

Как показали результаты исследований состояния наиболее важного компонента фитоценоза травянистой растительности (табл.2) то, на части территории отмечается замена лесного ландшафта луговым. По степени устойчивости к рекреационным нагрузкам лесных фитоценозов большая их часть (31,3%) отнесена ко 2 стадии дигрессии, состояние 22,2% критическое, они отнесены к 3 стадии, 46,5% характеризуется 1 стадией устойчивости.

Было выявлено, что рекреационная дигрессия связана с размером и

размещением объектов: чем больше площадь антропогенного комплекса, тем равномернее распространенна деградация насаждений, но ее влияние слабее. Близость к развлекательным площадкам и кинотеатру служит одним из важнейших показателей степени воздействия на насаждения. На территории кинотеатра скапливается самое большое количество отдыхающих. Здесь высокая плотность посетителей отмечается даже в ночное время.

Применение методики оценки деградации лесных территорий с учетом рекреационной оценки участков (табл.1) в учреждениях отдыха под влиянием высоких рекреационных нагрузок позволяет наиболее рационально вести организацию лесных природных комплексов. В этом случае считаем целесообразным выделять такие территории как самостоятельную классификационную единицу с комплексным подходом оценки состояния лесных ландшафтов, с учетом степени благоустройства и особенностей инфраструктуры.

Использование предложенной шкалы даст возможность не только рационально планировать работы по благоустройству в зонах массового отдыха, но и расширит возможности проведения на них лесовосстановления. Важно отметить, что выделение территории антропокультурных комплексов как самостоятельных классификационных единиц облегчит работу специалистов лесного хозяйства и, что самое главное, внесет изменения в рекреационное природопользование. Проявляется закономерность снижения числа лесных видов и доминирования сорной и луговой растительности на территориях антропокультурных комплексов с ростом рекреационных нагрузок на лесные насаждения.

Третий этап включает рекреационное зонирование. А именно, объединение определенных территорий по степени сходства и различия их внутренней структуры, характеру взаимосвязей, направленности динамических процессов, отличающихся комплексов признаков. Приняты следующие зонообразующие признаки: лесоводственная характеристика насаждений, отражающая группу лесов, бонитет и т.п.; функциональная структура, показывающая, на какие виды лесной рекреации и рекреационные занятия ориентирована данная территория; степень рекреационной освоенности района; перспективность района.

В рассматриваемом случае ландшафтное зонирование позволит регламентировать уровень рекреационного использования, даст возможность получать более высокий доход от отдыха путем привлечения желающих на рационально организованные привлекательные и удобные природные комплексы. И самое главное, такое ведение хозяйства будет способствовать снижению рекреационного воздействия на рекреагенные насаждения.

Заключительный четвертый этап позволяет выявить мероприятия по повышению устойчивость природных комплексов в местах массового отдыха.

В этом случае основной задачей ведения лесного хозяйства в рекреационных зонах кроме проведения лесоводственных мероприятий. (создание ландшафтных культур, проведение ландшафтных и санитарных рубок, реконструкция насаждений и т.п.), являются строительства подъездных

путей, прокладка пешеходных троп и туристских маршрутов, обустройство мест отдыха, спортивных площадок, стоянок для автомашин и др..

Рекреация всегда положительно действует на физическое и духовное состояние человека и поэтому, создавая данные условия для рекреации, мы не только творим красоту, но и созидаем будущее со здоровым внутренним духовным миром.

Заключение и выводы

Была рассмотрена поэтапная лесоводственно-рекреационная оценка устойчивости фитоценозов к антропогенным нагрузкам в лесопарке города и разработан алгоритм последовательной оценки состояния рекреационного потенциала лесной территории.

Была получена шкала рекреационной оценки участков лесной территории, которая позволяет наиболее рационально вести организацию мест массового отдыха зелёной зоны города.

В обобщенном виде для лесопарка города ландшафтное зонирование участков позволит регламентировать уровень рекреационного использования, представит возможность получать более высокий терапевтический эффект от отдыха путем привлечения желающих на рационально организованные привлекательные и удобные природные комплексы

Литература:

1. Закамский В.А. Лесоводственно-рекреационная оценка устойчивости лесных фитоценозов при массовой рекреации в водоохранно-рекреационных лесах Марийского Заволжья. Закамский В.А., Крылова А.А., Власова Н.А.// Лесной вестник – 2007.-№1:- С.17-22.

2. Закамский, В. А.Рекреационное лесопользование. Часть I. Экологические основы: учебное пособие / В.А. Закамский. – Йошкар-Ола: Марийский государственный технический университет, 2012. – 240 с.

3. Закамский В.А. Рекреационное лесоводство: практикум / В.А. Закамский, Н.В.Андреев.- Йошкар-Ола: МарГТУ, 2009.-140с.

4. Закамский В.А. Оценка лесных территорий для массового отдыха по стадиям рекреационной дигрессии./Закамский В.А., Мусин Х.Г.// Вестник Поволжского государственного технологического университета. Серия: Лес. Экология. Природопользование. 2013. № 2. С.20-29

5.Общесоюзные нормативы для таксации лесов / В.В.Загреев, В.И.Сухих, В.И.Швиденко и др. – М.: Колос, 1992. -495 с.

6.ОСТ 59-100-95. Стандарты отрасли. Методы и единицы измерения рекреационных нагрузок на лесные природные комплексы.- Введ.09.01.95.- М.:Изд-во стандартов, 1995.- 12с.

7. Cecil C. Konijnendijk. Urban forests and trees / Cecil C. Konijnendijk, Kjell Nilsson, Thomas B.Randrup, Jasper Schipperijn.- Springer Berlin, 2005.- pp10-114.

8. Рысин С.Л. О необходимости разработки концепции рекреационного лесопользования на урбанизированных территориях. Рысин С.Л., Рысин Л.П. // Лесной вестник – 2011.-№4:- С.129-138.

9. Обыдёнников В.И. Лесоводственные аспекты исследования

рекреационных лесов. Обыдёнников В.И., Юдакова А.С., Абдураимова Э.М. // Лесной вестник – 2010.-№5:- С.4-6.

Статья отправлена: 28.09.2015г.
©Закамский В. А.

ЦИТ: 315-029
УДК 640.412

Писарева А., Голикова Т.

СОЗДАНИЕ ЗДОРОВОГО КИНО-БАРА ПРИ ОТЕЛЕ

Национальный университет пищевых технологий, Киев, Украина

Pisareva O., Golikova T.

DEVELOPMENT OF HEALTHY CINEMA BAR IN THE HOTEL

National University of Food Technologies, Kyiv, Ukraine

Аннотация. Статья посвящена исследованию отелей, которые следуют современным тенденциям в отрасли гостеприимства, а именно отеле с кинозалами. Категории посетителей кинотеатров в зависимости от их возраста, образования, рода деятельности и доходов были проанализированы. Структура и ассортимент кино-бара были рассмотрены. Было предложено меню кино-бара со здоровой едой.

Abstract. The paper deals with hotels focusing on new trends in hospitality industry, particularly with cinema. .The categories of moviegoers have been analyzed depending on age, education, occupation and income. The structure and assortment of cinema bar has been represented. The menu of cinema bar with healthy food has been proposed.

Ключевые слова: отель, кино-зал, бар, здоровая еда.

Keywords: hotels, cinema, bar, healthy food.

Introduction. The great competition in the hospitality industry takes place all over the world today. A lot of new hotels of large network and small hotels are offered at the hospitality market. The big proposition of spa-centers and system "all inclusive" may satiate visitors. The movie industry in Ukraine and all over the world develops more and more, so amount of movie theaters increase. Hospitality industry also does not stand still. The hotels start to open cinemas where visitors can not only watch the movie, but if necessary to hold a conference or any other event.

Only part of their income cinemas receive from the sale of tickets - half of profits this business generates from sales in the cinema bar. Properly organized food services will help cinema to return invested money and in the future to get a good profit. In turn, the tendency towards a healthy lifestyle leads to the fact that consumers pay attention to the foods that contain substances beneficial to human health (vitamins, minerals, antioxidants, dietary fiber, and others). Therefore, assortment of products with functional properties in the cinema bar must be constantly expanded.

Materials and Methods. The methods of analysis and comparison are used in this article.

Results and Discussion. According to the draft of National strategy of

development of the movie industry in Ukraine in 2015-20 years the total box-office (cash charges) of cinema release in Ukraine in 2014 amounted to more than 942.7 million UAH [1]. This indicates that despite the crisis and the unstable situation in the country the people like going to the cinema.

Quite large category of people who are willing to pay more for the pleasure of watching a good movie on the big screen, in a comfortable atmosphere with a high level of service is constantly growing now. We may say that the culture of moviegoers begins to develop only now, movies enter to the lifestyle of the people.

In recent years the Ukrainian movies distribution actively developed, but before its saturation is still very far. Experts believe that for the city with a population of one million people about 60 cinemas should operate. Today the city-millionaire has an average a 10, mostly old, cinemas. In the small and medium-sized cities 1-2 cinemas are functioning, in the best case 3 converted cinemas. But there are many places where there are only old-fashioned movie theaters [2]. So, the business idea of creating a new cinema is not practically has competition.

Coming to the cinema to see the film, the viewer is rarely walks past the bar. Many moviegoers spend in the bar is not less money than for buying a ticket. Before the beginning of the movie the viewer has no more than 10-15 minutes to eat that is in the whole determines the orientation of the cinema bar as the institution focused exclusively on fast food. The three pillars on which rests the cinema bar – the popcorn, Coca-Cola and cotton candy.

In total 70% of moviegoers buy food and drinks in the cinema bar. On the average moviegoer left in the bar about $ 3 - $ 5 [3]. The easiest way to consider the "economy" and profitability of well-organized cinema bar on a specific example of a successful cinema of the new sample. Cinema sells, on average, up to 50 thousand tickets per month, or 600 thousand tickets a year, which, when multiplied by 70% (visiting a bar) will by 420 thousand people. Multiplying 420000 by 4$, which the visitor will spend in the cinema bar, we get 1.68 million dollars a year.

According to a statistical data [4] modern cinema audience is represented by the following demographic groups:

Age (**Fig.1**):

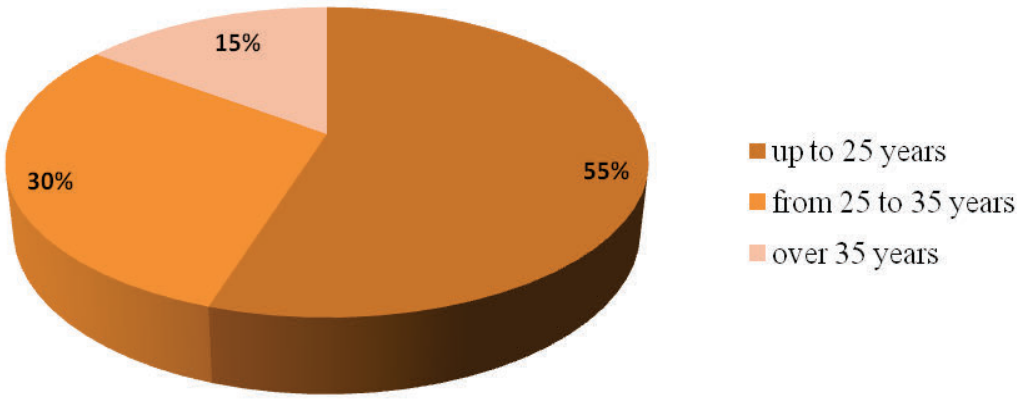

Fig.1. Age structure of cinema visitors

Education: mostly higher or incomplete higher education.
Occupation (**Fig.2**):

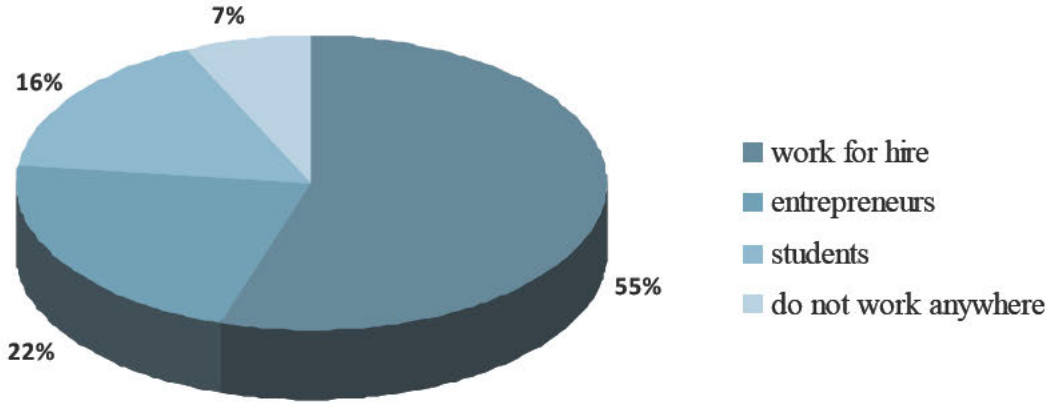

Fig.2. Occupational structure of cinema visitors

Income (**Fig.3**):

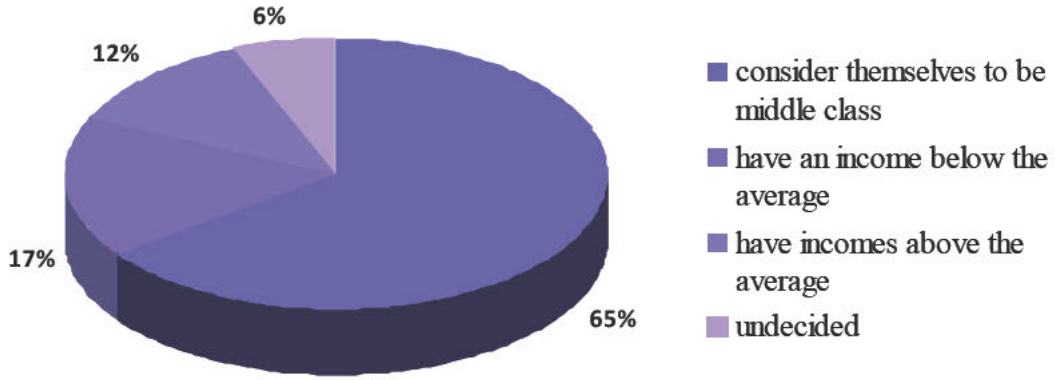

Fig.3. Structure of cinema visitors according their income

Thus, the main visitors of the cinema there are teenagers, young couples (often in the evening and night seances) and parents with children (particularly in the morning and afternoon seances). These categories of viewers are the most active consumers of fast food, and it is on their tastes are aimed cinema bars. Unlike ordinary bars cinema bar offer to the viewers a specific range of products: popcorn, corn chips nachos with spicy cream cheese or salsa sauce, hot dogs, ice cream and other types of fast food, soft drinks, coffee, hot chocolate. Cinema bar is focused on sale of such products that do not require elaborate preparations, prolonged heat treatment, that will be easy to storage and accounting.

Marketers divide all visitors of cinema bars into two groups. Assortment of cinema bar must take into account the interests of both groups. The viewer of the first group takes the traditional "duty set" - the cup of popcorn and cola, goes with them to the auditorium and placing cups in special holders on the chairs to fully enjoy watching movies. For the second group, which conducting 30-45 minutes at the table,

it is necessary to have a more varied assortment [5].

In terms of profitability, the range of cinema bar can be divided into two groups. The first group includes the products which occupy the top position in the rankings of sales and brings maximum profit for the cinema - 250% or more, as well as products of popular brands. There are popcorn, draft soda, corn chips nachos with cheese or vegetable sauce, soft ice cream and coffee. For this group of products is necessary to pay special attention to outdoor advertising, promotion actions. Equipment for production and demonstration of these products should be placed in the most advantageous in terms of the review places of cinema bar; menu boards should be clearly visible from afar for all people. Service should be quick, lasting less than a minute. All products in this category of menu should not only good combine, but also to dependent of each other.

All other food and beverages are included in the second category, which is also important for the assortment set, and which will have the consumer. This group of products can include beer, potato chips in industrial packaging, mineral water, fruit juices, hot dogs, sandwiches, chocolates and candy bars, cakes to coffee.

Sample menu of standard cinema bar (tab.1):

Table 1

Menu of standard cinema bar

Name of foods and beverages	Type of product	Volume, weight
Snacks		
Popcorn	Salty with a creamy taste, salty with cheese or bacon, etc., sweet caramel, chocolate, cherry, etc.	From 4 to 7 types of volumes from 0.7 liters to 5.5 liters
Nachos	Mexican corn chips with spicy cheese or vegetable sauce.	100 g of chips, 100 g of cheese or sauce on a plastic portioned tray.
Hot dog	In a bun with sauce	150-200 g
Potato chips	Packed	30 g, 90 g, 170 g
Rusks	Packed	90 g
Nuts	Pistachios, peanuts, cashews; packed	30-50g
Beverages		
Sparkling, soda water	Coca-Cola, Fanta, Sprite on pouring	0,3 l; 0,4 l; 0,5 l; 0,8l
Beer	On pouring	0,3 l; 0,5 l
Coffee	Espresso, Cappuccino, Americano, Caffe Latte	Disposable cups
Juices, mineral water	Packaged	0,2 l; 0,3 l; 0,5 l
Sweets		
Cotton Candy	In bucket, on a stick	40-80 g
Ice cream	Soft with toppings	90 g
Chocolate bars and candy	In industrial packaging	Variability

But the new concept involves the creation of a better menu, which will include only healthy fast food. The trend towards a healthy lifestyle provokes people to pay great attention to the quality of life, including the safety and usefulness of its power supply.

What is a "healthy" fast food? There are dishes based on familiar and traditional technology, but only organic food grown on farms is used for their preparation. Thus strictly excluded adding any flavor enhancers and other harmful additives.

In the USA, which is known as a country with the growing problem of obesity among the population, a network of cafes and restaurants, which positioning itself in the segment of a healthy diet has been successfully developed for several years. "Healthy catering" is actively developed in France.

It is supposed to offer visitors balanced nutrition. Of course, for the preparation will be used only products which to past quality control department – there are products that do not contain GMO, products from trusted, reliable suppliers. It is supposed to use only modern methods of cooking that can reveal the taste quality of certain products. For most products, no matter how exquisite and environmentally friendly they are, they require proper preparation.

The main products on which is based the new menu are definitely vegetables and fruits. Furthermore, recommended usage of biologically valuable ingredients which impact functional properties of the products.

It is best used mostly sparing cooking methods. Cooking temperature, for example, not 180-200 degrees but at 120-140, is a little longer than usual, but it retains the beneficial properties of the products. So-called low-temperature cooking can be accomplished in modern combi steamers. The process of cooking on a grill stores mineral salts and vitamins. It uses very little fat. Steamer allow to work in normal mode (boiling point 100 degrees), and in the mode of 70-80 degrees. This gives a delicate preparation of product, practically intact its beneficial properties.

List of products recommended for a healthy cinema bar is shown in tab. 2.

Table 2

Menu of healthy cinema bar

Name of foods and beverages	Characteristics
Snacks	
Popcorn	Without food additives, flavorings and flavor enhancers, only salt or with salt or sweet sauces.
Nachos	Mexican corn chips with spicy cheese or vegetable sauce.
Potato chips	Homemade with salt, pepper
Fries	Analogue of fries cooked in the oven with a low fat content.
Rusks	Homemade with salt, pepper and garlic
Rolls	Rolls in lavash with various fillings.
Beverages	
Sparkling, soda water	Homemade Coca-Cola, Fanta, Sprite, Lemonade
Coffee & Tea	Espresso, Cappuccino, Americano, Caffe Latte; different kinds of tea, including ice tea

Juices, smoothie, milkshakes	Fresh
Mineral water	Packed
Sweets	
Ice cream	Homemade with jam and chocolate
Chocolate bars and candy, fruit kebabs and chips, mixtures of nuts and dried fruits	Homemade with using of biologically valuable ingredients

Conclusion. People began to support themselves in good physical shape, to engage in sports and began want to eat correctly. Of course, in this boom, there are a craze, but thanks to this achieved useful result – people started to monitor their health and to the purity of the environment. That is why we are thinking about the development of a new concept for power supply – Healthy cinema bar. We believe that food, which ultimately adjudged to the customer from the beginning of its origin and the transportation to the preparation technology, must be a useful and proven for environmental friendliness.

Opening Healthy cinema bar at the hotel will meet the needs of visitors to a quick and healthy food, and will get rather big profits.

References:

1. The State Agency of Ukraine for movies: http://dergkino.gov.ua/
2. Review of the market cinemas in Ukraine: http://commercialproperty.ua/
3. Корин М.В. Юрик О.П. Как устроен кино-бар. – М.: Деловая Русь. – 2014. – 84 с.
4. MX-Multiplex Holding. Advertising opportunities of a national network of cinemas. http://www.multiplex.ua/
5. The concept of cinema bar: http://www.muzbazar.pro/

ЦИТ: 315-203
УДК 338.46:640.4

Спаська А. В., Павлюченко О. С., Голікова Т. П.

ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ БУТІК-ГОТЕЛІВ В УКРАЇНІ

Spasska A, Pavlyuchenko O., Golikova T.

PROSPECTS OF CREATION BOUTIGUE-HOTEL IN UKRAINE

Досліджено перспективи розвитку готелів формату «бутік» на сучасному вітчизняному ринку готельного господарства, аналіз європейського та українського досвіду функціонування даних готелів, перспективи використання інноваційних засобів залучення та утримання клієнтів. Висвітлено конкурентноспроможність та унікальність бутік-готелів. Визначено сегмент ринку, на який розраховані послуги та переваги у використанні сучасних дизайнерських рішень в інтер`єрі номерного фонду.

Ключові слова: бутік-готель, рентабельність, конкурентноспроможість,

сегмент ринку, попит на сервіс, ексклюзивність

Prospects of Hotels format " boutique " on the national market modern hotel industry, analysis of European and Ukrainian experience of the hotel, prospects of innovative means of attracting and retaining customers. Deals with competitiveness and unique boutique hotels. Defined market segment, which services and benefits designed to use modern designs in interior room stock.

Keywords: boutique-hotel, profitability, competitivenes , market segment , the demand for service, exclusivity

Постановка проблеми. Готельне господарство є однією з найбільш високорентабельних галузей світової економіки та провідним напрямом економічного і соціального розвитку України. Одним з найважливіших аспектів концепції діяльності будь-якого підприємства, зокрема і готельного, є успішна реалізація інноваційних підходів.

Інноваційна діяльність у сфері гостинності спрямована на створення і вдосконалення нових продуктів (послуг), розвиток маркетингу, впровадження нових організаційних інновацій (кооперація, франчайзинг, нові форми управління та співробітництва), застосування нових інформаційних технологій у всіх операційних системах (починаючи з бронювання і закінчуючи розміщенням гостя, а також додаткові інформаційні послуги), втілення сучасних технічних рішень, застосування інших інновацій, які сприяють отриманню суб'єктами індустрії гостинності як економічного, так і соціального ефекту, зміцнюють імідж організацій [1].

На сучасному світовому ринку готельного бізнесу інноваційні продукти найбільш широко використовуються серед готельних ланцюгів, таких як Hilton, Sheraton, Holiday Inns, Radisson, Marriott, Group Accor та інші [2, 3]. Це дає можливість мережевим готелям гарантувати споживачам високий рівень обслуговування. Проте, останнім часом зростає кількість споживачів, яких не задовольняє холодна врівноваженість і трафаретність інтер'єрів стандартних номерів мережевих готелів. Більшість з них, особливо молодий сегмент клієнтів у віці 25 - 45 років, які прагнуть до всього незвичайного, віддають перевагу невеликим ексклюзивним бутік-готелям [2]. У зв'язку зі зростаючим ростом популярності бутік-готелів, доцільним є більш детально розглянути цей вид засобів розміщення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем розвитку готельно-ресторанного господарства приділена велика увага вітчизняних фахівців, а саме: О. Борисової, О. Головко, Г. Круль, М. Мальської, І. Мініч, Л. Нечаюк, Н. П'ятницької, О. Шаповалової, Д. Іванова та інших. Більшість з них розглядають розвиток готельно-ресторанного бізнесу з точки зору стратегії, предметом їхніх досліджень є підприємства готельного та ресторанного господарства як окремі складові частини індустрії гостинності. Однак аналіз сучасного етапу розвитку сфери гостинності у вітчизняній літературі не знайшов належного відображення. Це і зумовило інтерес до дослідження перспектив розвитку нових, для українського ринку, бутік-готелів, популярність яких в усьому світі стрімко зростає.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження перспектив розвитку

на сучасному вітчизняному ринку готельного господарства бутік-готелів як інноваційного засобу залучення та утримання клієнтів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Готельна індустрія є однією з найдинамічніших у розвитку галузей у світі. Ефективність гостинності має пряму залежність від гостя, його життєвих звичок та можливості максимально задовольнити всі його вимоги. Готелі в різних частинах світу, щоб залучити гостей, яким набридли уніфіковані послуги і вигляд готелів, надають нетипових форм своїм приміщенням, використовують різні кольори в інтер'єрі, а також різні елементи декору.

В останні роки все більшої популярності серед споживачів готельних послуг набувають «бутік-готелі».

Бутік-готель - це відносно нове поняття, що виникло близько 30 років тому, після тріумфального відкриття двох незвичайних міні-готелів: лондонського «The Blakes Hotel», створеного готельєром і дизайнером Аннушкою Хемпель (Anouska Hempel) та готелю «Bedford» в Сан-Франциско [4].

Широкого розвитку даний напрям в сфері гостинності набув у 1984 році, коли зробивши з старого маленького нью-йоркського готелю щось особливе, свій перший бутік-готель «Morgans» в Нью-Йорку відкрив знаменитий готельєр і сучасна ікона ринку бутік-готелів Ян Шрегер (Ian Schrager). Минуло більше двох десятиліть відтоді, як Ян Шрегер вперше сформулював концепцію дизайнерського готелю, і тепер вже готелі «boutique» є у всіх найбільших ділових центрах світу, таких як Нью-Йорк, Лондон, Париж, Сідней, Лос-Анджелес.

Нині найвідомішими представниками даних готелів є лондонські готелі «London Outpost», «Sydney House», «The Beanfort», «Chelsea Green», мадридський шедевр сучасної архітектури та дизайну – «Puerta America», міланський «The Grey Hotel» та інші. До найбільш відомих київських бутік-готелів відносять «Подол-Плаза», «Опера» та «Воздвиженський».

Тенденція розвитку бутік-готелів - це своєрідний відгук готельної індустрії на потреби VIP-клієнтів в отриманні не тільки комфортного проживання та високого рівня послуг, але і незабутніх відчуттів, нових емоційних вражень [3].

Українська асоціація зіркових готелів визначає бутік-готелі, як особливі готелі зі ставкою на ексклюзивність, що мають безліч дивовижних особливостей – наприклад, кімнати мають не номери, а назви, меблі групуються за кольорами, а за кожним номером закріплюється індивідуальний обслуговуючий персонал, що працює тільки для конкретних гостей, адже основною метою бутік-готелю є надання персоніфікованого цілодобового сервісу для своїх клієнтів [5].

Бутік-готель - модний, стильний готель, розташований найчастіше в діловій частині міста, недалеко від магазинів. Це, як правило, невеликий окремий заклад, номерний фонд якого не перевищує 100…120 номерів, але бувають і винятки.

Бутік-готель має характерний індивідуально-авторський проект будівлі та неповторність інтер'єру, який проявляється у всьому, починаючи від кольору

паласу до найдрібніших деталей інтер'єру, серед яких, як правило, використовують відомі предмети мистецтва, графіки, скульптури. У деяких готелях постояльці навіть можуть забрати вподобаний твір мистецтва з собою - його вартість просто включать в рахунок за послуги. Всі номери індивідуально оформлені переважно в етнічному стилі.

Слово «бутік» визначає ступінь комфорту та унікальність готельного сервісу. Послуги, які пропонуються в готелях даної категорії є ексклюзивними серед більшості існуючих на ринку готельного господарства України. Наприклад, вертоліт, в якості трансферу, або джакузі з шампанським – це ті послуги, які стали традиційними у світі VIP-туризму та бутік-готелей [4]. Послуги харчування споживачам надають елітні лаундж-бари та ресторани.

Вартість проживання в одному з таких готелів, за рахунок його унікальності, часто виявляється достатньо високою. Кожен номер готелю, незалежно від категорії, є унікальним та має свою ціну. Аудиторія, на яку розраховані дані заклади розміщення - це люди з високими статками, адже проживання в бутік-готелях в середньому в 4…5 разів дорожче, ніж проживання в найвідоміших мережевих готелях категорії «п'ять зірок». Вартість одномісного номера може доходити до 2 тисяч євро за добу. Але навіть настільки неймовірні ціни забезпечують високу завантаженість даних готелів протягом всього року.

Попит на сервіс такого класу на українському ринку вже сформований, але поки не повністю задоволений [4, 6]. Безумовно, немає необхідності в таких об'єктах в кожному місті, але в Києві, Львові, Одесі та курортних містах спостерігається явна нестача готелів бутік-формату. На думку експертів, в найближчі десять років число готелів «boutique» збільшиться втричі - прямо пропорційно їх популярності в світі [7].

В Києві у 2016 році планується відкриття ще одного туристичного бутік-готелю в історичному центрі міста, на Андріївському узвозі. Готель міститиме 42 номери, з яких 3 люкси та 3 представницькі номери.

За офіційними даними, на відкриття бутік-готелю знадобиться мінімум 500 тисяч доларів [7]. Рентабельність бізнесу складатиме 20 %. Вкладені кошти окупляться через 7 років. У готельному бізнесі багато залежить від менеджменту та маркетингу. При хороших умовах заповнюваність номерів сягає 70%, що є високим показником для бутік-готелю. Такі заклади масово не рекламуються. Найкраща реклама для них - Інтернет і рекомендації своїх постояльців, які є, як правило, постійними [7].

Висновки.

На сучасному етапі розвитку готельного господарства достойну конкуренцію мережевим готелям можуть скласти готелі формату «бутік», які завдяки своїй унікальності привертають до себе значні потоки відвідувачів, які з часом набувають статусу постійних клієнтів, при цьому рекомендуючи своїм друзям також приїжджати саме сюди.

Бутік-готелі реалізують багато інноваційних заходів і рішень, щоб привернути увагу гостей, які стомилися від уніфікованих послуг.

Мала місткість та велика рентабельність вказують на перспективу

розвитку в Україні даного сегменту готельного господарства.

Література

1. Новіков В.С. Інновації в туризмі. – К.: ІЦ «Академія», 2009. – 212с.
2. .Портал гостиничного и ресторанного бизнеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://prohotelia.com.ua/
3. Шаповалова О.М. Інноваційна діяльність, як основа підвищення конкурентоспроможності готельного господарства / О.М. Шаповалова // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля. – 2013. – № 16. – С. 224-228.
4. Бутик-отели вчера, сегодня и завтра / / «Hotel & Resort». – 2013. – №5. – С. 27-33.
5. Бутик or not бутик [Електронний ресурс] / / Асоціація зіркових готелів. – Київ, 2013. – Режим доступу: http://azgu.com.ua/news/butik-or-not-butik.
6. Борисова О.В. Тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні / О. В. Борисова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2012. – Вип. 1(2). – С. 331-338.
7. Бутик-отели: бізнес с шиком [Електронний ресурс] / / Портал комерційної нерухомості. – Київ, 2013. – Режим доступу: http://www.business-realty.com.ua/_gotelna_butik.

ЦИТ: 315-075
УДК 338.658.5

Вальоса О.П., Кухленко О.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Київський національний університет технологій та дизайну,,
Київ, вул. Немировича-Данченка 2, 01011

Valosa O.P., Kuhlenko O.A.

IMPROVEMENT OF STRATEGIC MANAGEMENT OF ENTERPRISE ACTIVITY

Kyiv National University of Technologies and Design,
Kyiv, str. Nemirovich-Danchenko 2, 01011

Розглянуто теоретичні положення методичних і практичних рекомендацій щодо формування стратегічного управління підприємством, спрямованих на підвищення ефективності його діяльності.

Ключові слова: управління, стратегія, стратегічне управління, стратегічний розвиток, стратегічний аналіз, фінансова діяльність, фінансове забезпечення.

Theoretical positions of methodical and practical recommendations are considered in relation to forming of strategic management an enterprise, directed on the increase of efficiency of his activity.

Keywords: management, strategy, strategic management, strategic development, strategic analysis, financial activity, financial providing.

Актуальність теми дослідження визначається необхідністю постійного стійкого вдосконалення та підвищення ефективності управлінської діяльності на сучасних промислових підприємствах. Необхідність перманентного підвищення якості управлінських бізнес-процесів, що визначають структуру і функціональну спрямованість сучасного виробничого менеджменту визначається підвищенням вимог конкурентного середовища, загостренням конкуренції з транснаціональними корпораціями на внутрішньому національному ринку з наступною адаптацією застосованих методів та інструментів стратегічного управління до умов господарювання, збільшенням числа факторів, негативно впливають на нормальний хід відтворювального процесу, зміною ролі і статусу підприємств в національній економіки та наданням їм статусу основної ланки забезпечення стійкого зростання конкурентоспроможності. Необхідність модернізації, спрямованої на зростання ефективності стратегічного управління в масштабах секторів і галузей національної економіки давно усвідомлена як в системі державного управління окремими секторами, галузями і комплексами промисловості країни, так і самими промисловими підприємствами [1]. Розширення сфери застосування стратегічного управління, впровадження нових методичних і методологічних підходів до організації виробництва з використанням принципів стратегії та комплексності дозволить підвищити ефективність цільових комплексних програм, що мають істотне народногосподарське значення, забезпечити високу якість процесів, що позитивно відзначиться на кінцевих результатах діяльності промислових підприємств за рахунок підвищення точності та обґрунтованості, а значить, збільшення позитивних і зниження негативних наслідків прийнятих управлінських рішень [2-4].

Метою роботи є розвиток теоретичних положень та розробка методичних і практичних рекомендацій щодо формування стратегічного управління підприємством, спрямованих на підвищення ефективності його діяльності.

Практичне розв’язання проблем, пов’язаних з необхідністю забезпечення існування підприємства не тільки сьогодні, але й у перспективі, залежить від ступеня освоєння методології і методів стратегічного управління. Її поява завдячує вирішенню цілій низці принципово нових проблем, що виступають на перший план перед керівниками всіх рівнів, підприємцями та просто діловими людьми: проблеми виживання в умовах конкурентної боротьби; формування нової управлінської культури.

Можна сформулювати загальні принципи, на основі яких має будуватись стратегічна діяльність підприємств [5]:

- Кожне підприємство являє собою відкриту соціально-економічну систему, що змінюється, розвивається та переструктуровується в динамічному середовищі.
- Новостворені підприємства мають високий рівень гнучкості та реактивності, що дає змогу деяким з них забезпечити виживання.
- Механізм функціонування підприємства має містити стратегічні підсистеми, спрямовану на складання, аналіз і перегляд балансу зовнішніх та внутрішніх факторів, формування цілей і стратегій розвитку, які передбачають

розробку та корегування заходів щодо формування середовища та пристосування до нього підприємства. Досвід показує, що більшість підприємств, які орієнтовані лише на внутрішні проблеми, зазнають краху.

- Забезпечення динамічності змін через прискорення практичних дій щодо реалізації стратегічних планів на основі відповідної системи регулювання, контролю та аналізу.
- Створення виробничого потенціалу та системи зовнішніх зв'язків, що є сприятливими до змін і дають змогу досягти майбутніх цілей.

Виходячи з принципів можна стверджувати, що доцільність формулювання стратегії, на підприємстві, полягає в наступному:

- стратегія відображає систему цінностей, погляди вищого керівництва організації, його бачення майбутнього, яке допомагає зорієнтувати персонал в потрібному напрямі;
- сформована стратегія є інструментом координації, який забезпечує узгодження цілей, а у випадку виникнення конфліктів чи протиріч сприяє досягненню компромісів, допомагає здійснювати діагностику діяльності організації, визначаючи причини відхилень між цілями та результатами.
- наявність сформованої стратегії підвищує готовність організації реагувати на непередбачені зміни, демонструє зв'язок між функціями посадових осіб, сприяє ґрунтовному управлінню[6].

Стратегічне управління дозволяє досягти таких основних результатів:

1. Створити системний потенціал для досягнення цілей організації. Цей потенціал складається: з фінансових, сировинних і людських ресурсів, що входять в організацію; виробленої продукції(послуг), що затребуються ринком; сформованого позитивного іміджу організації.
2. Структури організації та її внутрішніх змін, що забезпечують чутливість до змін зовнішнього середовища і відповідну адаптацію .

Зіставляючи підходи закордонних та вітчизняних вчених, та інших дослідників до визначення змістовної сторони стратегічного управління, можна констатувати, що складність і динамічна природа підприємств ускладнюють розробку однієї специфічної моделі процесу стратегічного управління.

Досліджуючи стратегічне управління розвитком підприємства, можна дійти до висновку, що воно спрямоване на створення конкурентних переваг фірми і утвердження ефективної стратегічної позиції, що забезпечить майбутню життєздатність підприємства в мінливих умовах. Вибір стратегії в стратегічному управлінні пов'язаний зі станом ключових факторів, до яких відносяться сильні сторони галузі і підприємства, мета, місія, інтереси вищого керівництва, кваліфікація працівників. Динамічний процес стратегічного управління підприємства є тою парасолькою, під якою підприємство може впевнено рухатись до поставленої мети, незважаючи на несприятливі впливи навколишнього середовища.

Література

1. Гудушаури Г.В., Литвак Б.Г. Управление современным предприятием. - М.: ЭКМОС, 2005. - 336с.

2. Горемыкин В.А., Богомолов О.А. Экономическая стратегия предприятия: Учебник. - М.: Рилант, 2005.-506с.

3. Глущенко Е. Теория управления: Учеб. курс. - М.: Вестник, 2005.-197с.

4. Градов А.П. Стратегия экономического управления предприятием: Учеб. пособие. - СПб.: СПбГТУ, 2006.-315с.

5. Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петров К.Я. Фінансова діяльність підприємства. Підручник для ВНЗ (затв. МОН України).- 2-е вид. К. Либідь 2002 384 ст.]:

6. Володькина М.В. Стратегический менеджмент: Учеб. Пособие. - К.: Знание, 2002.-159 с.

Науковий керівник д.е.н., проф. Кухленко О.В.
Стаття відправлена: 22.09.2015р.
© Вальоса О.П.

ЦИТ: 315-225
УДК 334.716(477)

Янкова Т.С., Слива Ю.В.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ WCM В УМОВАХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Національний університет біоресурсів та природокористування України, Київ, Героїв Оборони, 15, 03041

YankovaT.S., Sliva Y.V.

FEATURES OFINTRODUCTIONOF THE WCM PRODUCTION SYSTEM AT THE UKRAINIAN ENTERPRISES

NationalUniversityofLifeandEnvironmentalSciencesofUkraine, HeroyivOboronyst., 15, Kyiv– 03041

Анотація. Дослідження сучасних підходів організації виробництва є актуальним завданням, бо саме вибір концепції організації виробництва має значний вплив на ефективність діяльності підприємства в цілому. Дана стаття присвячена дослідженню особливостей впровадження концепції Виробництва світового класу (WCM), а також виявленню основних проблем що можуть виникнути на шляху до її застосування.

Ключові слова: Виробництво світового класу, ощадливе виробництво, методологія, проблеми застосування.

Abstract. Research of the modern approaches towards the organization of production is an actual task because it is the very choice of the concept for the organization that has a significant impact on the efficiency of the enterprise as a whole. The current article is dedicated to the study of peculiarities of the World Class Manufacturing (WCM) concept implementation, as well as to the identification of the main problems that can arise on the way to such implementation.

Key words: World Class Manufacturing, Lean manufacturing, methodology problems of implementation.

Вступ.

Нині в умовах інтеграції України до світової економіки питанням

конкурентоздатності є трансформація виробництва. На виробничих об'єктах досі функціонує застаріле устаткування, що є не тільки неефективним, але і небезпечним з точки зору безпеки праці, тому питання ефективної організації виробництва дуже гостро стоїть для сучасної України.

На даному етапі успіх національних підприємств на світових ринках можливий лише за умови ефективного використання усіх видів ресурсів та підвищення оперативності управління організацією. Одним з управлінських підходів, який спрямований на досягнення даної цілі, є ощадливе виробництво – набір методів та інструментів, постійне використання яких дозволяє досягти максимальної ефективності виробництва. Розвинені країни, такі як Японія, Китай, Німеччина, США, Великобританія успішно їх застосовують і тому їм вдається займати перші позиції на світовому ринку у різних сферах діяльності [2].

Огляд літератури.

Над концепцією ощадливого виробництва працювали Джеффрі Лайнер, Даніел Джонсон, Майкл Вейдер, ДжимВумек, МасаакіІмаі, ОлексійНесиоловський, Олег Віханський та інші науковці. Методологія WCM сформувалася в 80-х рр. XX століття в Японії і спочатку була відома як комплексна система забезпечення загального обслуговування обладнання. Вперше в літературі дану концепцію згадує Річард Дж. Шонбергер у книзі "Японські технології виробництва" [4].

Виклад основного матеріалу.

Повністю уникнути втрат у виробничому і управлінському процесі не вдається навіть найуспішнішим компаніям світу. Але існує безліч концепцій, які дозволяють звести рівень втрат до мінімуму та забезпечити підприємствам практично безвідхідне виробництво із найменшими витратами ресурсів та часу. Однією з них є методика ощадливого виробництва. Ощадливе виробництво (англ. leanproduction або leanmanufacturing) включає в себе комплекс бізнес-ідей, таких як "шість сигм", "п'ять S", TQM (тотальна система управління якістю), TPM (тотальна система забезпечення діяльності виробництва), JIT (точно в строк), а також концепцію Виробництво світового класу [1].

При вивченні іноземного досвіду впровадження організації виробництва, можна відмітити, що досить велика кількість сучасних зарубіжних підприємств, будують свою організацію на основі концепції WorldClassManufacturing (WCM), що в перекладі означає виробнича система світового класу. Дана концепція представляє собою інтегровану модель, що включає різні заходи, які сприяють оптимізації процесу виробництва, ґрунтуючись на поліпшенні якості продукції, скороченні витрат, гнучкості виробництва.

Нині Виробництво світового класу включає в себе 10 основних колон[3].(рис.1).До них належать: безпека(запобігання нещасних випадків та поліпшення ергономіки на робочому місці), перерозподіл видатків(кількісна оцінка потенційних економічних вигод і очікувань), постійне поліпшення (постійнезменшення найбільших втрат присутніх у виробничій системікомпанії та усунення неефективності виробництва), автономне обслуговування (підвищення загальної ефективності системи виробництва за допомогою

політики обслуговування), організація робочого місця (поліпшення роботи, звільняючись відзастарілих матеріалів та обладнання), професійне обслуговування (підвищення ефективності машин з використанням методів аналізу поломок), контроль якості (забезпечення високої якості продукції, зменшення невідповідності), логістика/служба роботи зі споживачами (зниження рівня запасів на складах), розвиток персоналу (заходи в рамках цієї колони забезпечують високий рівень професійного навчання персоналу), навколишнє середовище (дотримання вимог істандартів екологічного менеджменту).

У відповідності до цієї концепції вся компанія працює як одна команда, немає звичного поділу на операторів, які знають лише як натискати на кнопки, механіків, лише обслуговуючих обладнання, відділу контролю якості, який лише виявляє брак, але не знає, як йому запобігти. У цій програмі люди і машини працюють як єдине ціле.

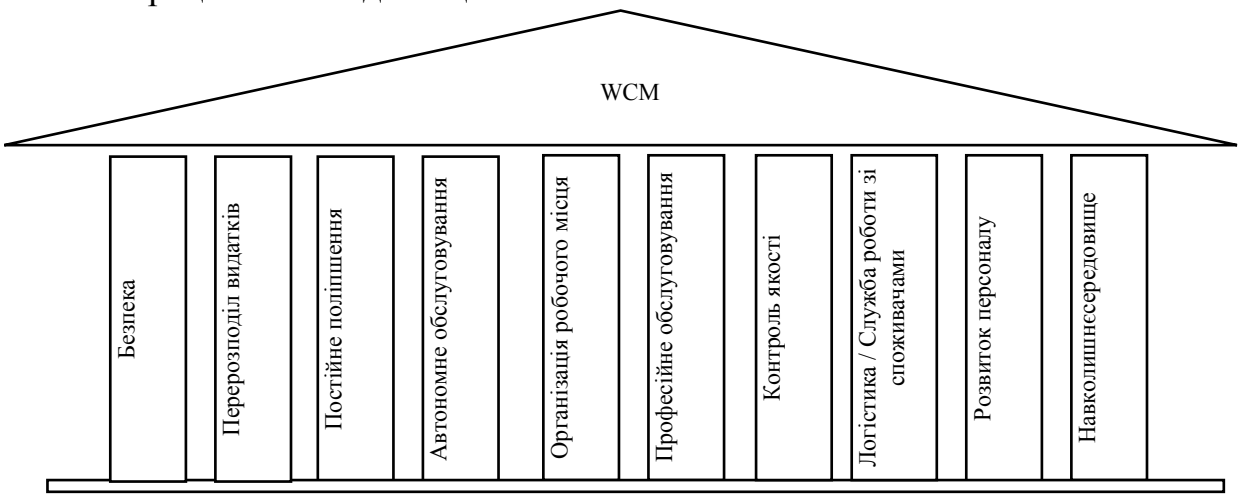

Рис. 1. 10 колон WCM

Кожен співробітник такого підприємства ставить перед собою основне завдання: своєю роботою допомогти компанії досягти глобальної мети - задоволення споживача та підвищення конкурентоспроможності.

У ході дослідження концепції WCM можна виділити основні фактори, що теоретично можуть перешкоджати впровадженню WCM в національних компаніях (рис. 2).

Рис. 2. Фактори, що перешкоджають розгортанню WCM

Висновки. Таким чином, можна виділити основні проблеми,що можуть виникнути на шляху до застосуванняконцепції WCM, а саме:

- Керівництво. В компанії повинен працювати грамотний керівник, який чітко зможе налагодити процеси комунікації та взаємодії, оскільки різним групам персоналу необхідно по-різному описувати переваги, ризики, проведені зміни і можливості, які несе з собою процес впровадження виробничої системи.
- Персонал. Формування персоналу та управління ним –одне з найскладніших завдань, без вирішення якого неможлива довгострокова конкурентоспроможність будь-якої організації, не важливо, де вона знаходиться в Японії, США чи Україні.
- Інформація. Організація системи професійного навчання персоналує важливим фактором впровадження WCM. Працівники повинні чітко розумітитермінологію, методику впровадження, принципи роботи колон і інструментів WCM, в іншому випадку впровадження не принесе позитивних результатів.

Незважаючи на всі труднощі, що виникають при впровадженні нової для України виробничої системи, при успішному застосуванні WCM на підприємстві, можна домогтися переваги або рівності з конкурентами в інноваціях, якості, ціні, гнучкості, дисципліні поставок і сервісі. Більше того, застосування передових методик, досягнення успішних результатів дадутьвітчизняним підприємствам можливість підняти свій авторитет, як на вітчизняному, так і на світовому ринках.

Література:

1. Адлер Ю.П., Хунузиди Е.И., Шпер В.Л. Методы постоянного совершенствования сквозь призму цикла Шухарта–Деминга // Методы менеджмента качества – № 3. – 2005 – [Електронний ресурс]. – www.management.com.ua

2. Деффри К. Лайкер. Дао Toyota: 14 принципов менеджмента ведущей компании мира. – М.: Альпина Паблишерз, 2011. – 400с.

3. Омельяненко Т.В., Щербина О.В., Барабась Д.О., Вакуленко А.В. Ощадливе виробництво: концепції, інструменти, досвід: наук.-практ. видання; Державний вищий навчальний заклад. К.: КНЕУ, 2009. – 157 с.

4. KatarzynaMidor «World Class Manufacturing – characteristcs and implementation in an automotive enteprise» 2012, 32(104) z. 1 s. 42–47

Науковий керівник:к.т.н. доцент, Ю.В. Слива

Стаття відправлена: 01.10.2015 р.

© Янкова Т.С.

ЦИТ: 315-095
УДК 331.1

Забара А. М.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ РОЗПОДІЛЬЧИХ ВІДНОСИН НА МОТИВАЦІЮ ДО ПРАЦІ

Сумський національний аграрний університет
Суми, Кондратьева 160, 40021

Zabara A. M.

MAJOR IMPACTS DISTRIBUTION RELATIONS WITH MOTIVATION TO WORK

Sumy National Agrarian University
Sumy, Kondrateva 160, 40021

Анотація. У даній статті розглядаються питання вмотивованості та результативності праці, з'ясування допущених помилок і досягнень у розподільчих відносинах, і формулювання рекомендацій щодо шляху їх удосконалення в умовах перехідної економіки.

Ключові слова: розподільчі відносини, мотив праці, трудова поведінка, заробітна плата, ефективність праці, безробіття, соціально-економічне становище.

Abstract. This article addresses the motivation and efficiency of labor, clarify mistakes and achievements in distribution relationships, and formulate recommendations for road improvements in their economic transition.

Keywords: distributive relations, the motive of work, work behavior wages, efficiency of labor, unemployment, social and economic situation.

Вступ. Зміни розподільчих відносин, що виступають як складова частина заходів, які проводяться державою з метою регулювання умов суспільного виробництва в цілому, тісно пов'язана з загальноекономічною ситуацією в країні. Актуальність даного дослідження полягає в обґрунтуванні причин, які стримують вмотивованість та результативність праці, з'ясуванні допущених помилок і досягнень у розподільчих відносинах, і формулюванні рекомендацій щодо шляху їх удосконалення в умовах перехідної економіки.

Ефективність праці за інших однакових умов визначається особистим ставленням людини до праці, її трудовою поведінкою. У свою чергу, трудова поведінка детермінована впливом багатьох факторів, які діють з різною силою і в різних напрямках.

Величезна роль потреб полягає в тому, що вони спонукають людей до дії, тобто породжують інтерес до певної цільової діяльності. Характер походження потреб досить складний, але в їх основі лежать дві визначальні причини: перша має фізіологічний характер, тому що людина як жива істота потребує певних умов і засобів існування; друга є результатом суспільних умов.

Огляд літератури. Сучасний стан розподільчих відносин в Україні свідчить про відсутність довіри до них у населення країни. У зв'язку з цим, буде доречним нагадати, що в 1732 році (271 рік тому) англійський філософ Джордж Берклі (George Berkeley) стверджував, що «довіра сприяє працьовитості» [1]. Ступінь довіри зменшується, коли очікування не виправдовуються. Якщо очікування стають марними народжується протест. Критична маса нездійснених очікувань призводить до непокори, страйків, протиправних дій.

Розраховувати на суттєвий вплив державних органів щодо забезпечення довіри до розподільчих відносин не варто. Про це, зокрема, свідчить оплата кваліфікованої праці за ставками простої некваліфікованої, трудові договори,

умови яких диктують лише роботодавці тощо.

Наймані працівники, які згідно чинного законодавства користуються однаковими правами людини й громадянина із роботодавцями, де-факто одноосібно не можуть відстоювати свої права у зв'язку із реальною загрозою звільнення з роботи. То ж потрібні спільні зусилля найманих працівників для відстоювання права на сприятливі умови праці та достойну винагороду за неї. Для цього в трудовому законодавстві слід передбачити безперешкодний шлях для створення незалежних від роботодавців профспілкових організацій як за галузевим, так і професійним принципом (професійні об'єднання). Для координації зусиль створювати коаліційні комітети ряду профспілок. В 1973 році в США нараховувалося 77 таких комітетів з координації профспілкових дій в період укладання колективних договорів з роботодавцями [2].

Не важко передбачити, що політична машина «великого бізнесу» в Україні буде протидіяти нарощуванню профспілкового руху, то ж на заваді такої протидії повинно бути ретельно обґрунтоване, з позицій не тільки сьогодення, а й перспективи, трудове законодавство [3].

Основний текст. У свідомості людини потреби перетворюються на інтерес або мотив, який спонукає людину до певної цільової дії. Велике значення для формування мотивів праці має оцінка імовірності досягнення цілей. Мотив праці з'являється лише тоді, коли робота є якщо не єдиною, то принаймні основною передумовою отримання блага.

Коли критерієм у розподільчих відносинах виступають статусні відмінності, стаж роботи, то виникають мотиви службового просування, одержання розряду, ступеня або звання, які вже не обов'язково передбачають трудову активність працівника, оскільки їх реально отримати при посередництві інших видів діяльності.

Будь-яка діяльність пов'язана з різними витратами і має свою ціну. Трудова діяльність визначається витратами фізичних і моральних сил працівника. Свідомо оцінюючи можливі варіанти своєї поведінки, працівники намагаються вибрати оптимальний шлях досягнення бажаного результату.

Характерною рисою мотивів праці є їх націленість «на себе» і «на інших», обумовлена характером товарного виробництва. Продукт праці, в якості товару, задовольняє потреби не самого працівника, а інших людей. Потреби ж самого працівника товар забезпечує через свою вартість.

Чим більше розрив між тим, що працівник віддає суспільству, і тим, що він одержує взамін, тим менше для нього означають такі важливі мотиви праці, як борг перед іншими людьми, перед суспільством в цілому. У його свідомості гіпертрофуються мотиви матеріальної винагороди за працю.

В результаті падіння значимості мотивів праці «для інших» відбувається зниження професійних якостей працівників. Мотиви праці дуже різноманітні і розрізняються за потребами, які людина прагне задовольнити допомогою трудової діяльності. Задоволення потреб обов'язково пов'язано з трудовою діяльністю. Зв'язок мотивації і результатів праці опосередкована природними здібностями і набутими навичками до праці.

Трудова свідомість характеризується відчуженням праці, причому

насамперед – у суспільному виробництві. Це обумовлено наступним:

– праця не завжди здатна забезпечити нормальний рівень життя. Це пов'язано з розмірами заробітків, які не дозволяють наблизитися до раціональних норм споживання;

– зберігається в цілому низький рівень трудової і виробничої дисципліни, що зумовлює низьку якість продукції;

– обмеження мотивів поведінки працівників практично позбавляє їх можливості вільного вибору місця прикладання праці і ступеня інтенсивності роботи, соціальної та професійної мобільності;

– багато керівників орієнтуються, як і раніше, на безмовного працівника замість того, щоб робити ставку на високопрофесійних фахівців;

– відсутня ефективна система стимулів праці;

– зберігається внутрішня суперечливість системи заробітної плати, що перешкоджає належній зв'язку між розміром заробітку і змістовністю праці.

У результаті відчуження праці характерною стала трудова пасивність. Робота у виробництві багато в чому втратила престиж.

Падіння іміджу Праці (саме так, з великої літери) призвело до того, що значна частина населення, не маючи реальних можливостей щодо придбання благ за рахунок сумлінної праці, воліє зменшити рівень власних домагань, обмежуючи свої потреби.

Однією з форм прояву трудової пасивності стало зниження у багатьох інтересу до підвищення кваліфікації. У структурі життєвих цінностей, навчання і творчість стали у багатьох втрачати свої позиції, через те, що подібні якості в умовах безробіття все частіше залишаються незатребуваними.

У багатьох працівників підвищилася незадоволеність працею навіть на тлі підвищення заробітної плати, оскільки посилилося відчуття несправедливості розподільних відносин. Різко зросла питома вага працівників, які вважають, що оплата їх праці несправедлива як по відношенню до свого трудовому внеску, так і по відношенню до оплати інших працівників.

При загальному зростанні заробітків стимулююча функція оплати праці знизилася, тобто знизилася матеріальна зацікавленість у підвищенні ефективності праці.

Далеко не завжди заробітна плата сумлінного працівника вище заробітку недбайливого. Негативним наслідком недоліків існуючої системи матеріального стимулювання є те, що не заохочуються розвиток і застосування здібностей працівників.

Стан трудової мотивації на разі характерне наступними ознаками:

– загальною трудової пасивністю;

– визначенням соціального статусу особистості у більшій ступені за нетрудовими критеріями;

– низькою значимістю суспільних мотивів праці;

– бажанням мати стабільну, високооплачувану роботу.

Трудова пасивність, що одержала широке поширення на державних підприємствах, обумовлена недоліками господарського механізму. Розвиток

трудової активності, вкрай необхідний в умовах ринку, передбачає зняття гальм, які пригнічують ініціативу людей.

Для розвитку трудової активності необхідна стабільна правова основа відносин керівника і виконавця, за якої працівнику надається право самостійно обирати лінію трудової поведінки в межах встановлених правових норм. Держава повинна гарантувати працівникові:

- мінімум заробітної плати при адекватній мірі праці;
- справедливість оплати;
- різні можливості реалізації на споживчому ринку зароблених грошей;
- певний рівень якості трудового життя.

За наявності різноманітних стимулів, людина вибирає форму поведінки, що відповідає його сьогоднішнім запитам, тобто процес стимулювання включає в себе не тільки створення зовнішньої ситуації вибору, але і необхідну відповідність його внутрішній сутності працівника.

Стимулювання може бути засноване на прямому (гарантованому) або опосередкованому (негарантованому) обміні. І в тому, і в іншому випадку стимулювання праці - завжди ситуація особистого вибору стратегії і тактики поведінки у сфері праці.

В системі розподільчих відносин повинен бути зв'язок між тим, що і як ви робите і скільки за це отримуєте. Оплата і продуктивність праці повинні бути взаємопов'язані,а суспільство орієнтоване на загальні кінцеві результати праці.

Сьогодні багато управлінців намагаються вирішити проблему мотивації персоналу виключно за рахунок грошового фактора. Мотивація за допомогою грошей нетривала, тому заробітна плата, яка сьогодні є прийнятною, завтра може стати недостатньою. Гроші як мотиватор заслуговують особливої уваги у нас тому, що багато людей вважають їх єдиним засобом задоволення потреб.

Особливістю сучасного періоду є те, що при владі в Україні є представники вагомого капіталу, які не інвестують в ризиковану нині виробничу сферу і зацікавлені в дешевій робочій силі. На їх погляд, роботодавці повинні спочатку підвищити конкурентоспроможність підприємств, а вже після цього збільшувати і заробітну плату найманим працівникам. Це – прагнення роботодавців, які бажають стати багатими і надто багатими, і лише потім подбати про найманих працівників. Філософія відома, але контрпродуктивна.

Без подолання «кризи довіри» в українському суспільстві взагалі та зокрема – в розподільчих відносинах – не можна забезпечити права людини, побудувати ринкову соціально-орієнтовану економіку та демократичне суспільство.

Висновки. При здійсненні наступних досліджень в даному напрямку, потрібно враховувати, що вплив держави на розподільчі відносини усередині підприємств з приватною формою власності буде зменшуватись. У зв’язку з цим, необхідно орієнтуватися на рекомендації МОП і науково обґрунтувати етапи, умови і механізм переходу від «дешевої робочої сили» до «справедливої ціни праці».

Таким чином, подальше здійснення трансформації економічних відносин в

Україні у вирішальній мірі залежить від того, яким чином вдасться подолати негативні моменти, пов'язані з соціально-економічним становищем основної маси населення.

Література:
1. Беркли Дж. Сочинения / Беркли Джордж. – М.: Мысль, 1978. – 734 с.
2. История США. Том четвертый (1945-1980). М.: Наука, 1987. – 645 с.
3. Зелінська А. М. Матеріальне стимулювання працівників сільськогосподарських підприємств, розміщених на радіоактивно забруднених територіях : автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук / Зелінська А. М. – К., 1998. – 17 с.

ЦИТ: 315-153
УДК 006.015.5:636.2.082:612.615

Угнівенко А. М.

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ СПЕРМОПРОДУКЦІЇ БУГАЙЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Героїв Оборони 15, 03041

Ugnivenko A. M.

CONTROL OF QUALITY OF SEMEN OF UKRAINIAN MEAT BREED BULLOCKS

National University of life and Environmental Sciences of Uraine, Kyiv, Heroiv Oborony 15, 03041

Анотація. У роботі розглядається можливість управління спермопродуктивністю бугайців української м'ясної породи використанням представників великорослого типу будови тіла. Доведено, що більшими об'ємом еякуляту і кількістю сперміїв в еякуляті з прямолінійним поступальним рухом (ППР) характеризуються бугаї великорослого типу, але у них менша концентрація сперміїв ніж у компактних ровесників. За результатами першого осіменіння вони мають кращу на 6,3 % (P > 0,95) запліднювальну здатність сперміїв порівняно з ровесниками дрібного типу. Причиною нижчої запліднювальної здатності сперміїв компактних бугаїв можна вважати відносно гіршу рухливість їх сперміїв.

Ключові слова: управління спермопродуктивністю, українська м'ясна порода, типи будови тіла

Abstract. The scientific work deals with the potentiality to control the quality of semen of Ukrainian meat breed bullocks using big-sized animals. It is proved, that big-sized bulls are characterized with larger ejaculate volume and amount of sperm in the ejaculate with a straight forward movement (SFM), but these animals have less sperm concentration than their smaller peers. According to the data about the first insemination they have higher insemination indicators by 6.3% (P> 0.95) compared with peers of a small type. The reason of the lower insemination ability of a compact bull's sperm can be considered a relatively worse motility of their sperm.

Key words: control of the insemination ability, Ukrainian meat breed, type of body structures

Вступ.

Українська м'ясна порода великої рогатої худоби з двома заводськими («Лохвицько-Золотоніський», «Головеньківський») типами та 7 заводськими лініями затверджена відповідно до наказу по МСГ і П України за № 211 від 30 липня 1993 р. Під час її подальшого розведення намітився спад відтворювальної здатності тварин [2]. В м'ясному скотарстві, в якому рентабельність визначається щорічним одержанням від кожної корови здорового приплоду до відлучення, виникла проблема щодо управління якістю спермопродукції бугайців цієї породи.

Огляд літератури.

В Україні добір бугайців м'ясних порід проводили за їх живою масою і вираженістю м'ясних форм у віці 15 міс., середньодобовим приростом і затратами корму на нього у період від 8- до 15-місячного віку [7]. Виявилося, що бугайці з більшою швидкістю росту не кращі за спермопродуктивністю. Взаємозв'язок між середньодобовим приростом за період від 8- до 15-місячного віку і показниками спермопродукивності є різним за спрямуванням [6]. Позитивна кореляція встановлена між швидкістю росту з одного боку і об'ємом еякуляту (r = 0,46) та рухливістю сперміїв (r = 0,24) з другого. Кореляційний зв'язок між швидкістю росту і концентрацією сперміїв від'ємний (r = – 0,20), що негативно впливає на запліднювальну їх здатність. Після першого осіменіння вона має обернений зв'язок (r = –0,73) із середньодобовим приростом [3]. Виявлені особливості взаємозв'язку між цими ознаками потребують розробляння інших методів управління якістю сперми бугайців. Тому метою роботи було розробити способи управління якістю спермопродукції бугайців м'ясних порід використанням типів їх будови тіла за збереження або поліпшення м'ясної продуктивності.

Вхідні дані і методи.

Дослідження проводили на тваринах української м'ясної породи у СТОВ «Воля» Золотоніського району Черкаської області. Вивчали вплив на спермопродуктивність і запліднювальну здатність сперміїв бугаїв різного їх типу будови тіла, визначеного за індексом великорослості тіла (ІВТ). В основу визначення типу будови тіла за ІВТ покладено метод модельних відхилень. Бугайців у дослідну та контрольну групи формували у 12-місячному віці. Під час досліду догляд, годівля та утримання тварин в групах були подібними. Ознаки спермопродукції (об'єм еякуляту, рухливість, концентрація сперміїв та індекс спермопродуктивності) і тип будови тіла бугайців визначали у віці 15 міс. відповідно до методичних вказівок, наведених у праці [5].

Результати. Обговорення та аналіз.

Відтворювальна здатність бугайців залежить від типу будови їх тіла (табл. 1).

У бугайців компактного типу об'єм еякуляту становить 3,01 см^3, рухливість сперміїв – 6,18 бала, концентрація – 1,37 млрд./ см^3. Більшим об'ємом еякуляту (3,77 см^3) характеризуються бугайці великорослого типу, але

у них менша концентрація сперміїв ніж у компактних ровесників. Великорослі бугайці більш практичні під час використання. Більшою на 13,3% кількістю сперміїв в еякуляті з прямолінійним поступальним рухом (ППР), ніж у ровесників компактного типу, характеризуються великорослі бугайці. У компактних плідників часто зустрічаються слабкі задні кінцівки, менша рухливість, від них важче брати сперму, вони мають меншу тривалість продуктивного використання. У бугайців досліджуваних груп спостерігається неоднакова запліднювальна здатність сперміїв (табл. 2).

Таблиця 1

Рівень ознак спермопродукції 15-місячних бугайців різних типів, M±m [1]

Тип	n	Ознака			
		об'єм, $см^3$	рухливість, балів	концентрація, млрд./ $см^3$	ІС, млрд. живих сперміїв в еякуляті з ППР
Великорослий	12	3,77±0,20	6,73±0,35	1,14±0,09	2,89±0,11
Компактний	10	3,01±0,29	6,18±0,59	1,37±0,12	2,55±0,13

Таблиця 2

Запліднювальна здатність сперміїв бугайців різних типів [4]

Тип	Всього осіменено корів та телиць, гол.	Запліднилося після першого осіменіння	
		гол.	%
Великорослий	1199	566	47,2*
Компактний	477	195	40,9

Примітка: *) P>0,95.

Плідники великорослого типу за результатами першого осіменіння мають кращу на 6,3 % (P > 0,95) запліднювальну здатність сперміїв після першого осіменіння порівняно з компактними ровесниками. Причиною нижчої запліднювальної здатності сперміїв у бугаїв можна вважати відносно гіршу рухливість їх сперміїв та меншу кількість живих сперміїв у еякуляті.

Висновки і заключення.

Якість спермопродукції бугайців і запліднювальна здатність їх сперміїв після першого осіменіння перебувають у тісному зв'язку з типом будови їх тіла. Для поліпшення якості спермопродукції доцільно використовувати плідників великорослого типу. Встановлений характер взаємозв'язку між показниками спермопродукції і типом будови тіла, дасть можливість за правильного визначення типу тварин у молодому віці управляти якістю сперми в подальшому.

Література:

1. Спосіб підвищення відтворювальної здатності бугаїв м'ясних порід // А. Угнівенко; Патент на корисну модель. № 18677. Зареєстровано в Держреєстрі патентів України на корисні моделі 15.11.2006 р. Бюл. № 11. 2006 р. – 3 с.

2. Угнівенко А.М. Селекційні методи створення та удосконалення української м'ясної породи великої рогатої худоби: Дис. … д-ра с.-г. наук: 06.02.01. – К.: НАУ. – 1999. – 38 с.

3. Угнівенко А.М. Спеціалізоване м'ясне скотарство // А. Угнівенко, В. Костенко, Ю. Чернявський / Підручник для підготовки фахівців аграрних вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації та навчальний посібник для III-IV рівнів акредитації з напряму «Зооінженерія». – К.: «Вища освіта», 2006. – 303 с.

4. Угнівенко А.М. Селекція великої рогатої худоби м'ясних порід: Монографія // А. Угнівенко: – К.: «Київська правда», 2009. – 206 с.

5. Угнівенко А.М. Практикум із спеціалізованого м'ясного скотарства // А. Угнівенко, Т. Антонюк, Л. Коропець та інші: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за напрямом підготовки «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»: за ред. А.М. Угнівенка. – К.: «Аграрна освіта», 2010. – 265 с.

6. Угнівенко А.М. Щодо скороспілості м'ясної худоби // А. Угнівенко: Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України, – Серія «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». – 2015. – № 205. – С. 411-420.

7. Угнивенко А.Н. Оценка мясных быков по собственной продуктивности и качеству потомства в колхозе им. П.П. Постышева // А. Угнивенко: Каталог внутрипородных типов мясного скота. – К.: «Урожай», 1988. – С. 32-50.

Статтю надіслано: 29.09.2015р.

© Угнівенко А.М.

ЦИТ: 315-154
УДК 006.015.5:636.2

Угнівенко А. М.

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПОТОМКІВ БУГАЇВ УКРАЇНСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Героїв Оборони 15, 03041

Ugnivenko A. M.

CONTROL OF THE QUALITY OF DESCENDANTS OF UKRAINIAN MEAT BREED BULLOCKS

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Heroiv Oborony 15, 03041

Анотація. У роботі розглядається можливість управління якістю потомків бугайців української м'ясної породи використанням представників різного типу будови тіла. Доведено, що отелення корів, запліднених спермою бугаїв великорослого типу проходять на 9,1 % легше порівняно з самицями, покритими плідниками компактного типу, що відображається на якості від них приплоду. Збереженість телят до 8-місячного віку і якість м'ясної продукції у молодняку від бугаїв великорослого типу кращі.

Ключові слова: управління якістю потомків, типи будови тіла, м'ясна продуктивність

Abstract. The article examines the possibility of quality control of descendants of Ukrainian meat breed bullocks using representatives of a different type of body structure. It is proved, that the parturition of cows inseminated by the sperm of big-sized bulls is by 9.1% easier compared to females inseminated with a sperm of smaller type bulls, that affects on the on the quality of the offspring. Calf survival up to 8 months of the age and the quality of meat from young descendants of big-sized bulls is much better.

Key words: quality control of descendants, types of body structure of bulls, meat productivity.

Вступ.

Під час розведення української м'ясної породи великої рогатої худоби намітився спад її продуктивності через те, що застосовувані методи селекції не у повній мірі відповідають вимогам сучасного виробництва яловичини, недостатньо розроблені в деяких аспектах теоретичного і економічного обґрунтування [4]. Тому виникла проблема щодо управління якістю потомків бугаїв цієї худоби.

Огляд літератури.

В Україні добір плідників м'ясних порід проводили за їх живою масою і вираженістю м'ясних форм у віці 15 міс., середньодобовим приростом і затратами корму на нього у період від 8- до 15-місячного віку [5]. Селекція їх за швидкістю росту призводить до погіршення власної продуктивності та якості потомків. Спостерігається обернений зв'язок між середньодобовим приростом бугайців з одного боку і кількістю отелень їх дочок за життя (r = –0,24) та відлучених телят (r = –0,25), довічною молочністю (r = –0,31), середнім періодом між отеленнями (r = –0,14) [ ]. Виявлені особливості взаємозв’язку між цими ознаками потребують розробляння інших методів управління якістю потомків. Тому метою роботи було розробити способи управління якістю потомків бугаїв м'ясних порід використанням типів їх будови тіла.

Вхідні дані і методи.

Дослідження проводили на тваринах української м’ясної породи у СТОВ «Воля» Золотоніського району Черкаської області. Вивчали вплив на якість потомків бугаїв різного типу будови тіла, визначеного за індексом великорослості тіла (ІВТ) [1]. В основу визначення типу будови тіла за ІВТ покладено метод модельних відхилень. Під час досліду догляд, годівля та утримання тварин в групах були подібними. Ознаки м’ясної продуктивності визначали відповідно до методичних вказівок, наведених у праці [1].

Результати. Обговорення та аналіз.

Плідники з різним типом будови тіла неоднаково впливають на легкість отелень, у спарованих з ними корів, під час чистопородного розведення і схрещування (табл. 1). Так, отелення корів української м'ясної (УМ) і симентальської (С) порід, запліднених спермою бугаїв великорослого типу, проходять легше на 9,1 та 12,5 % порівняно з самицями, заплідненими спермою компактних плідників. Приплід від бугаїв компактного типу має ширшу на 2,5

та 0,8 % і глибшу голову на 2,2 та 1,5, більшу ширину в плече-лопатковому зчленуванні – на 2,1 та 0,5, а довжину тулуба на 0,9 та 2,2 % меншу, порівняно з відповідними показниками приплоду від великорослих бугаїв.

Таблиця 1

Характер отелень корів, запліднених спермою бугаїв різного типу, M±m [2]

Ознака	♀УМ×♂УМ		♀С×♂УМ	
	велико-рослий	компак-тний	велико-рослий	компак-тний
Кількість отелень	37	28	13	12
Жива маса новонароджених, кг	40,1±1,4	41,1±1,1	32,1±2,2	36,2±1,3
Оцінка отелень, балів	1,1±0,08	1,2±0,13	1,2±0,2	1,5±0,2
Ширина лоба теляти, см	12,0±0,1	12,3±0,16	12,1±0,2	12,2±0,2
Глибина голови теляти, см	13,5±0,1	13,8±0,14	13,6± 0,2	13,8±0,3
Ширина в плече-лопатковому зчленуванні теляти, см	19,3±0,3	19,7±0,41	18,6±0,5	18,7±1,3
Ширина в тазо-стегновому зчленуванні теляти, см	20,0±0,3	19,7±0,34	19,5±0,6	20,0±0,4
Довжина тулуба теляти, см	66,1±0,5	65,5±1,03	65,1±1,2	63,7±0,3
Глибина грудей теляти, см	27,3±0,3	27,2±0,37	26,4±0,5	27,6±0,3

Збереженість чистопородних потомків української м'ясної породи до 8-місячного віку, одержаних від бугаїв великорослого типу, вища на 2,9 % (табл. 2).

Використання великорослих бугаїв призводить до зменшення віку запліднення дочок на 8,7 %. На запліднення телиць від великорослих бугаїв витрачається менше осіменінь на 16,6% ніж у групах від батьків дрібного типу.

Таблиця 2

Загибель приплоду, одержаного від бугаїв різних типів до відлучення

Тип бугая	Народжено телят, гол.	Відлучено телят		Падіж до 8-місячного віку	
		голів	%	голів	%
Великорослий	718	561	78,1	157	21,9
Компактний	533	401	75,2	132	24,8

Передзабійна жива маса синів бугаїв великорослого типу у віці 17 міс. на 4,8 % більша порівняно з аналогами від дрібних плідників (табл. 3). Маса туші і її вихід у потомків бугаїв дрібного типу менші відповідно на 6,4 та 0,9 %, а частка жиру більша на 0,7 %, ніж у бичків, що походять від крупних батьків.

Таким чином, уміле врахування в селекції внутрішньопородних екстер'єрних типів бугаїв дозволяє управлявати якістю потомків у стаді в бажаному напрямку. Отже, для поліпшення якості потомків необхідно використовувати бугаїв великорослого типу будови тіла. Вони мусять бути

достатньо обмускуленими, щоб давати потомків для реалізації на м'ясо з оптимальною для будови тіла живою масою. Бугаї з компактним типом будови тіла небажані для управління якістю потомків.

Таблиця 3

М’ясна продуктивність 17-місячних бугайців, одержаних від плідників різних типів, M±m

Ознака	Тип батька	
	великорослий (n= 7)	компактний (n= 5)
Передзабійна жива маса, кг	546 ± 14,5	521 ± 5,9
Маса туші, кг	334 ± 8,3	314 ± 4,4
Вихід туші, %	61,2 ± 0,7	60,3 ± 0,5
Частка внутрішнього жиру, %	2,4 ± 0,2	3,1 ± 0,5
Забійний вихід, %	63,8 ± 0,7	63,8 ± 0,6
Частка кісток у туші, %	17,7 ± 0,7	17,6 ± 0,5
Коефіцієнт м’ясності	4,36 ± 0,2	4,40 ± 0,1

Висновки і заключення.

У зв’язку з тим, що від тварин з подовженим і високим тулубом одержують більш пісну яловичину, перевагу слід надавати плідникам великорослого типу, з менш вираженими м’ясними формами, які перевірені за власною продуктивністю та якістю потомства. За якого б розведення не використовували бугая, особливу увагу під час експертизи слід приділяти величині тулуба. ЇЇ можна поліпшити без підвищення схильності до утрудненого отелення тільки в тому випадку, якщо це відбувається за рахунок збільшення довжини тулуба.

Література:

1. Угнівенко А.М. Практикум із спеціалізованого м'ясного скотарства // А. Угнівенко, Т. Антонюк, Л. Коропець та інші: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за напрямом підготовки «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»: за ред. А.М. Угнівенка. – К.: «Аграрна освіта», 2010. – 265 с.

2. Угнівенко А.М. Фактори, які впливають на характер отелень самиць м'ясних порід та методи зниження дистоції // А. Угнівенко, Г. Бондаренко: Сборник научных трудов Sworld. Одесса. – 2013. – Т. 37 «Сельское хазяйство». –С. 49-55.

3. Угнівенко А.М. Щодо скороспілості м'ясної худоби // А. Угнівенко: Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – Серія «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». – 2015. – № 205. – С. 411-420.

4. Угнівенко А.М. Селекційні методи створення та удосконалення української м’ясної породи великої рогатої худоби: Дис. … д-ра с.-г. наук:

06.02.01. – К.: НАУ. – 1999. – 38 с.

5. Угнивенко А.Н. Оценка мясных быков по собственной продуктивности и качеству потомства в колхозе им. П.П. Постышева // А. Угнивенко: Каталог внутрипородных типов мясного скота. – К.: «Урожай», 1988. – С. 32-50.

Статтю надіслано: 29.09.2015р.

© Угнівенко А.М.

ЦИТ: 315-090
УДК 353.9

Орлов Н.М.

ВЫБОР РЕГИОНАЛЬНЫМИ ОРГАНАМИ ИСПОЛНИТЕЛЬНОЙ ВЛАСТИ СПОСОБОВ ПЕРЕВОЗКИ ГРУЗОВ В ОПАСНЫЕ РАЙОНЫ ГОСУДАРСТВА

Национальная академия Национальной гвардии Украины,
Харьков, площадь Восстания 3, 61001

Orlov N.M.

CHOICE OF REGIONAL BODIES OF EXECUTIVE POWER OF THE MODES OF CARGO TRANSPORTATION IN DANGEROUS AREAS OF THE STATE

National Academy of National guard of Ukraine,
Kharkiv, square Uprising 3, 61001

Аннотация. В работе рассматривается выбор региональными органами исполнительной власти способов перевозки грузов в опасные районы государства в условия сложной обстановки в Украине. Предложенные варианты могут быть использованы для перевозки людей из опасных регионов в случае возникновения такой необходимости

Ключевые слова: перевозка, способы, региональные органы власти, груз, транспорт

Abstract: This paper discusses the range of regional bodies of Executive power of ways to transport cargo in dangerous areas of the state in conditions of the complicated situation in Ukraine. The proposed options can be used to transport people from dangerous regions in case the need arises.

Key words: transportation, methods, regional authorities, cargo, transport

Вступление и обзор литературы. События на юге и востоке Украины [1–3] требуют как от центральных, так и региональных органов власти быть готовыми обеспечивать население предметами первой необходимости во всех регионах страны в условиях действий диверсионно-террористических групп (ДРГ) противника. Должностным лицам этих органов вместе с органами военного управления необходимо использовать для этих целей все виды транспорта и в каждом конкретном случае выбирать самый эффективный. Как известно, в районы Антитеррористической операции (АТО) такие грузи в основном доставляются автомобильным транспортом [4], что по мнению автора есть недостаток, который может привести к нежелательным последствиям. Региональные органы исполнительной власти, отвечающие за всеобщее

обеспечение граждан, должны использовать весь арсенал транспортных средств для решения этой задачи.

Основной текст. Как известно из практики, в зависимости от вида транспортных средств грузов подразделяются на железнодорожные, водные (морские или речные), воздушные, автотранспортные и комбинированные.

Ниже изложены способы перевозки грузов для обеспечения населения в сложных условиях обстановки.

Перевозка автомобильным транспортом считается традиционным способом, который позволяет обеспечивать организационную целостность и компактность, доставки грузов, а также возможность осуществления быстрого маневра в процессе движения. В то же время, этот способ перевозки, особенно на большие расстояния, связан со значительным израсходованием моторесурса и снижением технических показателей автомобильной техники. Исходя из этого, должностные лица региональных органов власти заранее проводят расчеты расхода горюче-смазочных материалов с учетом расстояний на перевозку автотранспортом.

Для перевозки грузов железнодорожным транспортом применяется при условии наличия достаточного времени на загрузку и выгрузку, когда необходимо это осуществить на большое расстояние и сохранить моторесурс автомобильной техники и топливо. Объем и темпы железнодорожных перевозок зависят от условий обстановки, количества выделенных погрузочно-разгрузочных районов, железнодорожных направлений и их пропускной способности.

При организации перевозок железнодорожным транспортом определяются: грузы, которые подлежат перевозке; порядок и очередность перевозки; районы разгрузки; сроки начала и окончания перевозки;

В зависимости от обстановки и при наличии военной транспортной и гражданской авиации необходимые грузы могут перевозиться в полном составе или частично. При организации воздушных перевозок определяются: материальные средства (грузы), подлежащие перевозке; аэродромы (площадки) погрузки и выгрузки; районы ожидания, сбора и сосредоточения грузов после выгрузки; военно-транспортная или гражданская авиация, выделяемая для перевозки; время готовности груза к загрузке; порядок, очередность, сроки погрузки и выгрузки; меры по противовоздушной обороне, организации всех видов обеспечения и управления.

В отдельных случаях может быть использован комбинированный способ перевозки грузов.

Рассматриваются три отдельных частичных способа перевозки грузов, каждый из которых делится на три этапа различного содержания.

Первый этап – вывоз средств из складов; второй этап – преодоление основного пути движения; третий этап – завершение перевозки в район предназначения.

Первый способ следует применять, когда расстояние до района предназначения составляет около 700 км. и необходимо перевести грузи в весом в сотни тонн. Суть способа раскрыта на рис. 1. Вертолеты тогда

используются, когда ДРГ противника блокируют или уничтожают подъездные пути к местам погрузки и (или) выгрузки грузов.

Он включает следующие этапы: первый – перевозка воздушным транспортом (вертолетами), что обеспечивает: а) экономию времени; б) отсутствие возможности блокирования транспортных средств; второй – железнодорожным транспортом, который позволяет: а) относительно быстро преодолеть основной отрезок пути; б) не зависит от погоды, времени года и суток; третий – автомобильным транспортом, который обеспечивает оперативность осуществления перевозки.

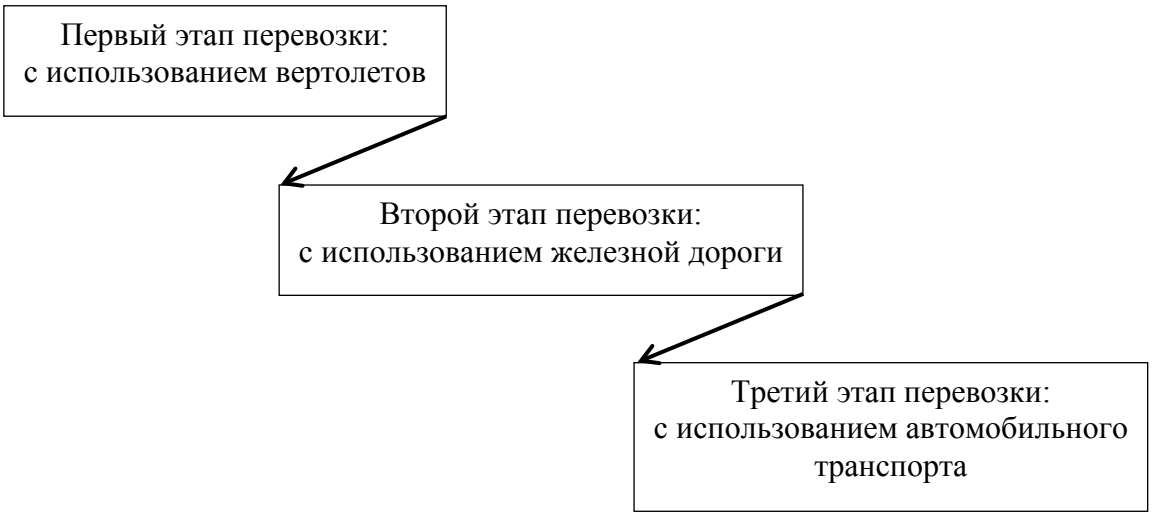

Рис 1. Комбинированный способ перевозки грузов

за способом № 1

Второй способ следует применять тогда, когда расстояние до района выгрузки составляет около 500 км. Суть этого способа представлено на рис. 2.

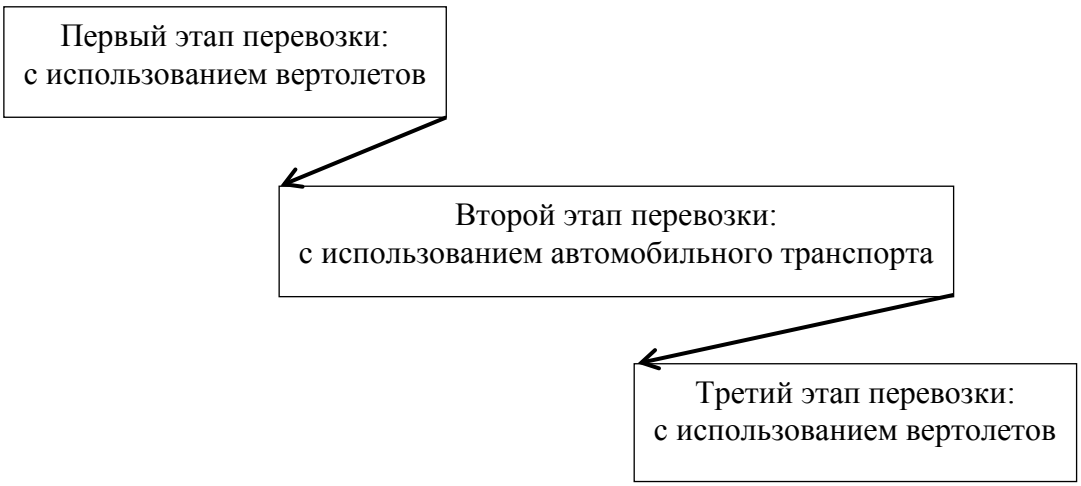

Рис. 2. Комбинированный способ перевозки грузов

за способом № 2

Третий способ следует применять тогда, когда расстояние до района выгрузки составляет около 300 км. Суть этого способа представлена на рис 3.

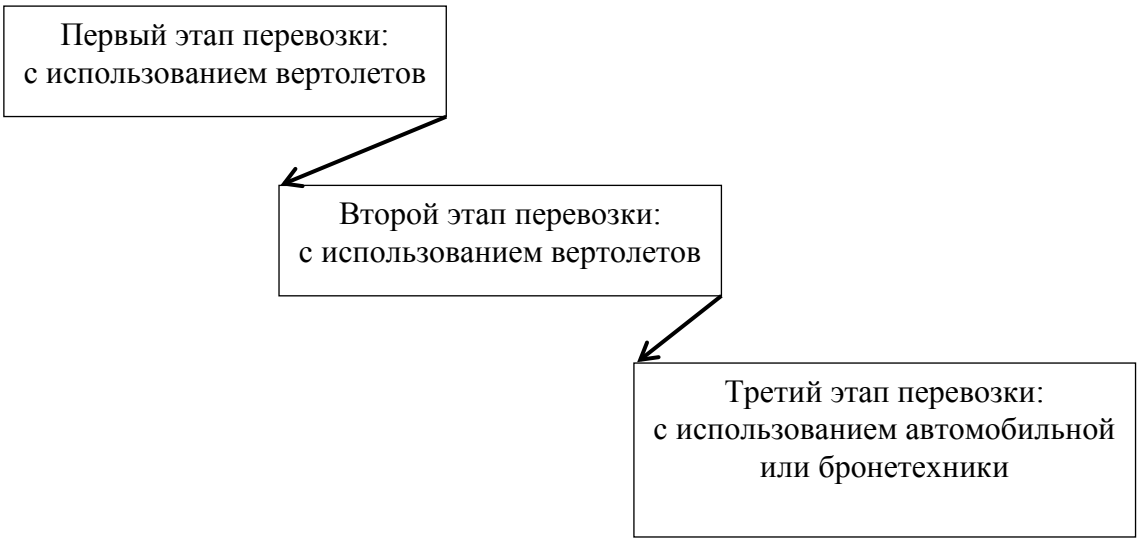

Рис. 3. Комбинированный способ перевозки грузов

за способом № 3

Заключение и выводы. Рассмотренные выше способы требуют заблаговременно принятых мер для их реализации, а именно: должны быть оборудованы площадки для посадки вертолетов; оборудовании подъезды к местам погрузки и выгрузки грузов; обучены руководители погрузки (выгрузки) и грузчики; подготовлена тара для грузов и прочее. Эти частные задачи должны своевременно решить на местах органы власти с привлечением сил и средств силовых ведомств.

С учетом изложенного выше, можно надеяться, что региональные органы власти сумеют обеспечить граждан всем необходимым для жизни в сложных условиях обстановки в которой находится Украина.

Литература:

1. Украину уже тайно поделили [Электронный ресурс]. Режим доступу http://www.pravda.ru/world/formerussr/ukraine/24-02-2014/1195736-ukraine-0/

2. Виталий Чуркин заявил о правах России на Крым [Электронный ресурс]. Режим доступа http://tomsk.fm/watch/282852

3. Генштаб ЗСУ: в Криму, крім ЧФ РФ, перебувають бригада ДШБ, спецпризначення ГРУ та батальйон “Схід” з Чечні [Электронный ресурс]. Режим доступу http://tyzhden.ua/News/104040?attempt=1

4. Волонтеры АТО.[Электронный ресурс]. Режим доступу http://ukrainianwall.com/forums/forum/volunteers-ato/

Рецензент: д. н. гос. упр., профессор., Куц Ю.А.
Статья отправлена: 28.09.2015 г.
© Орлов Н.М.

ЦИТ: 315-160
УДК 351.854

Царева Н.А.

ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ НАУЧНОЙ СФЕРЫ В РЕГИОНАХ ДАЛЬНЕГО ВОСТОКА РОССИИ

Владивостокский государственный университет экономики и сервиса
Владивосток, Гоголя 41, 690014

Tsareva N.A.

PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF THE SCIENTIFIC SPHERE IN REGIONS OF THE FAR EAST OF RUSSIA

Vladivostok State University of Economics and Service
Vladivostok, Gogolya 41, 690014

Аннотация. В настоящее время развитие научной сферы является наиболее приоритетной задачей и составляющей социально-экономического развития стран мира. В работе проанализировано состояние научной сферы Дальнего Востока России. Рассмотрен кадровый потенциал научных учреждений, его численная динамика, возрастной состав, а также проблемы подготовки кадров высшей научной квалификации дальневосточных научных центров. Рассмотрено участие Дальнего Востока в российских инновационных процессах. Выявлено, что в научной сфере региона наблюдается: стагнация развития, которая проявляется в старении персонала, неэффективности научной подготовки кадров; низкая практическая значимость проводимых научных исследований и разработок; недостаточная привлекательность научных учреждений и инновационно-активных предприятий при них как объекта инвестиций и кредитования.

Ключевые слова: научная сфера, научные кадры, Дальний Восток России

Abstract. Nowadays development of the scientific sphere is the most priority task and a component of social and economic development of the countries of the world. In the work the condition of the scientific sphere of the Far East of Russia is analysed. Personnel capacity of scientific institutions, its numerical dynamics, age structure, and also problems of training of the top scientific skills of Far East scientific centers is considered. Participation of the Far East in the Russian innovative processes is considered. It is revealed that in the scientific sphere of the region it is observed: development stagnation which is shown in aging of the personnel, an inefficiency of scientific training; the low practical importance of the conducted scientific researches and development; insufficient appeal of scientific institutions and innovation-active enterprises at them as object of investments and crediting.

Key words: scientific sphere, scientific manpower, Far East of Russia

Вступление.

Научная сфера является основой для стабильного роста экономики и важной составляющей социально-экономического развития как страны в целом, так и отдельных регионов. Взаимодействие и взаимосвязь науки, образования и реального сектора экономики приводит к количественному и качественному

росту научных исследований. Для России перевод экономики на инновационный путь развития является одним из основных приоритетов государственной политики. Научные исследования, проводимые научно-образовательными центрами, позволяют гарантировать устойчивый рост экономики. Центрами сосредоточения научных ресурсов (человеческих и материальных) являются научные институты Российской академии наук (далее – РАН), высшие учебные заведения страны и отдельные занимающиеся научными разработками консалтинговые компании. В последние годы наблюдается стабильный рост спроса на исследования и разработки со стороны отраслей и сегментов предпринимательского сектора, причем как в центральных регионах России, так и в Сибирском, Уральском и Дальневосточном федеральных округах. В то же время основное сосредоточение научных ресурсов наблюдается в Центральном федеральном округе. Так, в городах Москва и Санкт-Петербург сосредоточено 51,3% институтов РАН, 28,8% вузов России и 83,2% научно-консалтинговых структур, – остальные научные ресурсы рассредоточены в регионах [1]. Задачи развития региональной научной сферы определены в Стратегии инновационного развития Российской Федерации на период до 2020 года (утв. распоряжением Правительства РФ от 8 декабря 2011 г. № 2227-р) [2]. Однако, сегодня сложилась ситуация, при которой основная доля научных исследований и разработок приходится на гг. Москва и Санкт-Петербург и составляет 93,6% от их общего числа.

Предполагается, что научная сфера регионов должна отвечать потребностям региональной экономики. Актуальные научные исследования для реального сектора экономики преимущественно проводят различные консалтинговые компании. Анализ государственных закупок за 2011 – 2014 год показал, что участие в конкурсах на проведение научных исследований и разработок принимают и выигрывают их в основном консалтинговые компании, чья доля составляет 96,8% рынка научного консалтинга. Изредка конкурсы на проведение научных исследований выигрывают вузы (2,3%) и лишь в единичных случаях институты Академии наук (0,9%). Чтобы ответить на вопрос «Какова сегодня реальная ситуация с развитием научной сферы в регионах?», было проанализировано состояние научной сферы Дальнего Востока.

Основной текст.

Как объект исследования Дальний Восток является типичным российским регионом по условиям развития науки, в нем есть крупные предприятия различных отраслей экономики, готовые внедрять инновационные разработки, регион периодически объявляет открытые конкурсы на проведение различных научных исследований, на его территории работают институты Академии наук, есть государственные и негосударственные высшие учебные заведения и отдельные компании, оказывающие услуги в области научного консалтинга. Экономика ДФО представлена крупными предприятиями топливно-энергетического и нефтегазоперерабатывающего комплекса, автомобиле-, самолето- и судостроения, рыбной промышленности, минерально-сырьевого

комплекса, присутствуют инновационные сельскохозяйственные предприятия, предприятия обрабатывающей промышленности, предприятия строительной отрасли, порты, авиация и др.

Наука Дальнего Востока представлена 174 научными учреждениями, из которых 38 относятся к государственному сектору, 119 – к сектору высшего профессионального образования, из них филиалов 80 [1]. По состоянию на 2013 год их доля от общероссийской численности учреждений, выполняющих научные исследования и разработки, составила менее 5 %. Основное сосредоточение научных учреждений наблюдается в Приморском и Хабаровском крае. Базовыми учреждениями научного сектора региона являются институты Дальневосточного отделения Российской академии наук (далее – ДВО РАН) входящие в состав пяти научных центров – Приморского, Хабаровского, Сахалинского, Камчатского и Северо-Восточного: Институт автоматики и процессов управления ДВО РАН, Институт прикладной математики ДВО РАН, Институт химии ДВО РАН, Тихоокеанский институт биоорганической химии им. Г.Б. Елякова ДВО РАН, Институт биологии моря им. А.В. Жирмунского ДВО РАН, Дальневосточный геологический институт ДВО РАН, Тихоокеанский океанологический институт им. В.И. Ильичева ДВО РАН, Тихоокеанский институт географии ДВО РАН, Институт истории, археологии и этнографии народов Дальнего Востока ДВО РАН, Институт геологии и природопользования ДВО РАН, Институт машиноведения и металлургии ДВО РАН, Институт горного дела ДВО РАН, Институт водных и экологических проблем ДВО РАН, Институт экономических исследований ДВО РАН, Институт комплексного анализа региональных проблем ДВО РАН, Институт тектоники и геофизики им. Ю.А. Косыгина ДВО РАН, Институт морской геологии и геофизики ДВО РАН, Институт вулканологии и сейсмологии ДВО РАН, Институт биологических проблем Севера ДВО РАН и другие, а также Дальневосточный федеральный университет (г.Владивосток), Тихоокеанский государственный университет (г.Хабаровск), Северо-Восточный федеральный университет им. М.К. Амосова (г.Якутск) и другие [3].

В последнее десятилетие в ДФО наблюдалось незначительное уменьшение численность персонала, занятого в научной сфере, так в период с 2005-2013 гг. его численность снизилась с 14347 до 13521 чел. Это снижение не коснулось исследователей – основной категории персонала, занятого научными исследованиями и разработками. Прирост данной категории составил 4%, за указанный период, и составила в 2013 г. 6863 чел. (6594 чел. в 2005 г.). Рост численности научных кадров в научных учреждениях связан с пополнением рядов ученых молодыми специалистами. Снижение наблюдалось в остальных категориях занятых в науке: численность техников снизилась на 2,8% и составила в 2013 г. 2131 человек (2191 чел. в 2005 г.). Численность вспомогательного персонала за 2005-2013 гг. снизилась на 11% и составила 2090 человек [1]. Основное снижение отмечено среди работников по хозяйственному обслуживанию, а также выполняющих функции общего характера, связанные с деятельностью организации в целом – 24,2% за рассматриваемый период. Наибольший отток научных кадров пришелся на

высшую школу, и составил за период с 2005 до 2013 гг. 27,2%, не затронув при этом предпринимательский сектор. Отток научных кадров из высшей школы обусловлен реорганизацией в 2009 г. вузов, вошедших в состав Дальневосточного федерального университета и вызванным этим сокращением научно-педагогических работников, а также сокращением количества филиалов вузов [4].

Возрастной состав научных кадров имеет позитивную динамику. Удельный вес исследователей в возрасте до 39 лет в общей численности исследователей Дальневосточного федерального округа неизменно повышается и составляет 39,7% (2013) [1]. В 2005 – 2013 гг. при увеличении общей численности исследователей, рост среди них докторов и кандидатов составил 32,4%. Доля кандидатов наук среди исследователей увеличилась с 34,5% до 45,5%, докторов наук увеличилась с 9,8% до 12,9%. В 2013 г. в научных исследованиях и подготовке специалистов принимали участие 886 докторов и 2981 кандидат наук, в научных организациях региона обучалось 3741 аспирант.

Развитие кадрового потенциала научной деятельности имеет в большей степени процессный, чем качественный результативный характер. В 2005 г. из 1012 чел. закончивших аспирантуру, защитили диссертации лишь 221 или 21,8% от выпуска. В 2013 г. выпуск составил 1177 чел. (116,3% от выпуска 2005 г.), из которых защитились всего 121, или 10,3% [1]. Причем все защитившиеся – аспиранты высших учебных заведений, а не академических учреждений.

Средняя численность обучающихся в течение года в аспирантуре дальневосточных научных центров 1304 чел., при среднем ежегодном выпуске 1045 чел., или 80,2% от общего ежегодного числа обучающихся, при среднем количестве защит – 174,4. Таким образом, эффективность работы аспирантуры научных учреждений ДФО выглядит следующим образом: среднее количество защит составляет 13,4% от общей численности обучающихся в аспирантуре [1, с. 721]. Значительный рост числа аспирантов происходит за счет расширения аспирантуры в вузах, что практически не влияет на приток в науку специалистов с учеными степенями, что свидетельствует о низкой эффективности системы подготовки научных кадров.

Можно выделить два негативных фактора в системе подготовки кадров высшей научной квалификации дальневосточных научных центров: во-первых, низкую эффективность работы аспирантуры учреждений ДФО при значительном числе обучающихся в них аспирантов, в силу чего, мы вряд ли можем говорить о значительном приросте качественного научного продукта, во-вторых, об отсутствии обновления кадрового состава академических научных центров. Следовательно, отток научных кадров из институтов РАН обусловлен отсутствием возможностей развития и карьерного роста для молодых ученых при общем старении персонала, а, следовательно, и снижении квалификации кадрового состава. Аспиранты преимущественно занимают должности лаборантов, при посещении ими рабочих мест 2 раза в неделю, соответственно их заработная плата низкая [5]. Гранты распределяются между учеными, давно работающими в институтах и имеющими ученые степени, то у аспирантов нет возможностей дополнительных доходов по месту работы, а

перспективы работы над интересными темами, востребованными в реальном секторе экономики малозначительны, поэтому аспиранты уходят из научных учреждений, бросают слабоактуальные и малоинтересные для них темы.

В научных учреждениях РАН проводятся исследования по 70 научным направлениям Программы фундаментальных научных исследований государственных академий наук на 2013-2020 гг. Уже несколько лет реализуется программа фундаментальных исследований ДВО РАН «ДАЛЬНИЙ ВОСТОК», ориентированная на стимулирование приоритетных направлений фундаментальных и прикладных исследований [3]. Но до настоящего времени внедрения этих разработок в практику хозяйствующих субъектов ДФО и органов власти не произошло – проекты, в большей степени, отвечают интересам самих ученых, и лишь в незначительной степени нацелены на решение актуальных задач предприятий. Добавим, что большинство разрабатываемых проектов не имеют под собой экономических оснований, не просчитываются экономические возможности внедрения проектов [6]. Это подтверждает и структура затрат на исследования. Внутренние текущие затраты на исследования и разработки увеличились с 4537,0 млн руб. в 2005 г. до 11813,2 млн руб. в 2013 г., доля затрат на фундаментальные исследования в общей структуре затрат увеличилась в 2,8 раза, на прикладные исследования увеличилась в 2,2 раза.

Дальний Восток занимает одно из последних мест в стране по объему затрат на научные исследования и разработки, их доля составляет 1,9% от общероссийских [7]. Добавим к этому и негативные тенденции в экономики, нежелание представителей реального сектора экономики осуществлять вложения на перспективу – в инновационные проекты и разработки.

Заключение и выводы.

Таким образом, для научной сферы ДФО характерны:

– стагнация развития, которая проявляется в старении персонала, в оттоке кадров в иные сектора экономики, в отсутствии внутреннего обновления кадрового состава и неэффективности научной подготовки кадров;

– направления исследований в вузах, академических и отдельных отраслевых НИИ, представленных в ДФО, отвечают интересам самих ученых, но лишь в незначительной степени нацелены на решение актуальных задач предприятий, учреждений и иных хозяйствующих субъектов региона, что подтверждается структурой бюджета научных исследований, с преобладающим федеральным финансированием, выделяемым на фундаментальные исследования, а не на прикладные разработки;

– неспособность ученых решать практические задачи развития отраслей экономики региона, которая обусловлена старением научных кадров, концентрацией внимания на фундаментальных кабинетных темах, при отсутствии опыта исполнения практико-ориентированных научных проектов.

Одновременно присутствует успешное развитие ряда прикладных исследований направленных на решение практических задач в основном рыбной отрасли с применением передового опыта зарубежных стран, с постоянным обновлением материально-технической базы и использованием

инновационных технологий.

Участие Дальнего Востока в российских инновационных процессах крайне слабое. Для инновационной сферы ДФО характерны:

– низкая практическая значимость научных исследований и разработок, проводимых в научных учреждениях, неактуальность разрабатываемых тем и проблематик научных учреждений для бизнес-среды, работающих предприятий, учреждений и организаций, и, как следствие, недостаточная привлекательность научных учреждений и инновационно-активных предприятий при них как объекта инвестиций и кредитования.

Как уже было отмечено, Дальний Восток среднестатистический российский регион и проблемы, характерные для научной сферы округа, типичны для любого российского региона, не являющегося крупным научным центром. Отвечая на вопрос о ситуации с развитием научной и инновационной сферы в регионах, отметим, что оно крайне слабое и в ближайшей обозримой перспективе не изменится.

Литература:

1. Регионы России. Социально-экономические показатели. 2014 Статистический сборник М., Росстат, 2014, 900 с.

2. Распоряжение Правительства Российской Федерации от 8 декабря 2011 г. N 2227-р г. Москва // Российская газета 3.01.2012.

3. Дальневосточное отделение Российской Академии наук. Официальный сайт. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.febras.ru/instituty.html (дата обращения 25.09.2015)

4. Шестак О.И. Состояние и основные тенденции развития системы профессионального образования и науки на Дальнем Востоке [Текст] /О.И. Шестак // Территория новых возможностей. Вестник Владивостокского государственного университета экономики и сервиса. – 2012. – № 5 (18). – С. 24-32.

5. Шестак О.И. Теневые и нестандартные формы занятости в реализации трудового потенциала населения в России [Текст] // Экономика и предпринимательство. – 2014. – № 12-3 (53-3). – С. 89-92.

6. Шестак О.И. Проблемы развития научной и инновационной сферы в регионах на примере Камчатского края [Текст] // Экономика и предпринимательство. – 2014. – № 12-3 (53-3). – С. 254-258.

7. Изотов Д.А. Перспективы интеграции науки и образования на Дальнем Востоке в условиях модернизации научно-исследовательского сектора России [Текст] // Инновации. – 2012. - №9(167). – С.89-96

Статья отправлена: 28.09.2015 г.

© Царева Н.А.

ЦИТ: 315-177
УДК 351/354

Шатохина О.В.

РОЛЬ МАРКЕТИНГА ВЗАТМОДОПОЛНЕНИЯ В СИСТЕМЕ ПОДДЕРЖКИ РАЗВИТИЯ ИНДУСТРИАЛЬНЫХ ПАРКОВ

ООО «ИнвестСтрой», Орел, Речной пер.50, 43

Shatokhina O.V.

THE ROLE OF MARKETING SYNERGIES IN SYSTEM TO SUPPORT THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL PARKS

LLC "InvestStroy", Orel, Rechnoy 50,43

Аннотация. В работе рассматривается механизмы взаимодействия индустриальных парков и органов государственной власти. Индустриальные парки рассматриваются как действенный механизм в повышении уровня и качества социально-экономического климата страны. Основополагающим принципом в процессе создания и развития индустриальных парков является маркетинг взаимодополнения, который позволяет использовать достоинства и нивелировать недостатки всех участников.

Ключевые слова: индустриальные паки, региональный маркетинг, принцип взаимодополнения.

Abstract. The article describes the mechanisms of interaction of industrial parks and the state. Industrial parks are regarded as an effective mechanism to improve the level and quality of social and economic climate of the country. The underlying principle in the establishment and development of industrial zones is marketing synergies, which allows you to use the advantages and disadvantages of all level of participants.

Key words: Industrial packs, regional marketing, the principle of complementarity.

Индустриальные парки как наиболее эффективная форма организованных промышленных территорий являются важнейшим инструментом развития промышленности. Индустриальный (промышленный) парк представляет собой управляемый специализированной управляющей компанией комплекс объектов недвижимого имущества, состоящий из земельного участка (участков) с производственными, административными, складскими и иными зданиями, строениями и сооружениями, обеспеченный инженерной и транспортной инфраструктурой, необходимой для создания нового промышленного производства, а также обладающий необходимым правовым режимом для осуществления производственной деятельности [9].

В настоящее время на государственном уровне формируется система поддержки развития индустриальных парков, основные элементы которой: создание необходимого организационного механизма управления, компенсация затрат на создание инфраструктуры, включении парков в стратегию развития региона, разработка привлекательных кредитных продуктов, налоговые льготы и гарантии обязательств.

Организационный механизм управления представлен ответственными ведомствами: Министерством экономического развития Российской Федерации в лице департамента развития малого и среднего предпринимательства с базовыми полномочиями по определению требований к создаваемым индустриальным (промышленным) паркам для субъектов малого и среднего бизнеса; Министерством промышленности и торговли Российской Федерации, призванным составить план развития всей отрасли индустриальных

парков, включая программу государственной поддержки (субсидирования, льгот); Министерством финансов, рассматривающим вопросы о налоговой политики в отношении индустриальных парков.

Министерство промышленности и торговли Российской Федерации, являясь федеральным органом исполнительной власти России, осуществляет функции по выработке государственной политики и нормативно-правовому регулированию в сфере промышленного и оборонно-промышленного комплекса играет важную роль в формировании благоприятной среды для создания и реализации проектов индустриальных парков. Основная роль министерства выражается в стимулировании управляющих компаний индустриальных парков, компенсации части процентов по кредитам, на капитальное строительство объектов инфраструктуры и промышленности, стимулирование органов исполнительной власти субъектов РФ, возмещение затрат субъектов РФ на создание инфраструктуры за счет возврата налога на прибыль, НДС, акцизов на автомобили легковые и мотоциклы, ввозных таможенных пошлин, подлежащих зачислению в федеральный бюджет.

Большую роль в разработке нормативной базы, лоббировании на федеральном уровне дополнительных мер государственной поддержки для индустриальных парков, стратегическом маркетинге индустриальных парков осуществляет Ассоциация индустриальных парков (АИП). Как отраслевая некоммерческая организация, Ассоциация индустриальных парков, объединяет большинство индустриальных парков России, а также поставщиков услуг в сфере промышленного строительства для реализации общих интересов. Она проводит работу по распространению информации о членах Ассоциации среди международного инвестиционного сообщества с целью привлечения внимания потенциальных резидентов индустриальных парков, оказывает потенциальным инвесторам содействие в вопросах локализации производства в России. АИП проводит системную работу по повышению качества функционирования самих индустриальных парков. В рамках этой работы, основываясь на лучших практиках, разрабатываются методические рекомендации членам Ассоциации. Членами Ассоциации являются более 100 юридических лиц, представляющих 65 индустриальных парков на территории 43 субъектов Российской Федерации. Наряду с управляющими компаниями индустриальных парков в Ассоциацию входят региональные корпорации развития, консультационные, проектировочные и строительные компании.

Ассоциация взаимодействует с Министерством промышленности и торговли Российской Федерации. Как значимый результат этого взаимодействия можно рассматривать принятое Правительством Российской Федерации в апреле 2014 года Постановление об утверждении отдельной подпрограммы «Индустриальные парки» в рамках Государственной программы «Развитие промышленности и повышение ее конкурентоспособности». Постановление предусматривает финансовые меры поддержки индустриальных парков в период с 2014 по 2020 гг. Так, в 2014 году на ее реализацию выделено

250 млн. рублей, в 2015 году – 1,2 млрд. рублей.

Подпрограмма предусматривает три меры поддержки. Одна из них – субсидирование процентной ставки по кредитам для управляющих компаний индустриальных парков –предусматривает возвращение компаниям из бюджета 90% ставки рефинансирования при условии, что взятый кредит будет потрачен на создание индустриального парка. Вторая мера предусматривает возмещение прямых затрат управляющей компании на создание индустриального парка. Третья мера – прямая субсидия на строительство при наличии софинансирования со стороны регионального бюджета и наличие готовой проектно-сметной документации на создание индустриального парка, разработанной за счет собственных средств управляющей компании.

Одним из членов Ассоциации индустриальных парков является индустриальный парк «Зеленая роща», расположенный на территории Орловской области. Индустриальный парк «Зеленая роща» непосредственно примыкает к федеральной трассе М2 «Крым». Расстояние до железнодорожной станции Мценск – 2 км, до г. Москвы – 300 км. Предлагаемые участки в полной мере обеспечены инфраструктурой и инженерными сетями, оформлены правоустанавливающие документы и получены разрешения на размещение зданий административного профиля и сооружений промышленного назначения. Технические характеристики инфраструктурных сетей: газ – до 5 000 м3/ч; водоснабжение – 1 800 м3/сутки; электроэнергия – 50 МВт; канализация – до 1 800 м3/сутки [11].

Парку предоставляются налоговые льготы. Освобождаются от налога на имущество организации, зарегистрированные и реализующие инвестиционные проекты на территории Орловской области в рамках инвестиционных соглашений, заключенных инвесторами с правительством Орловской области в отношении имущества, созданного и (или) приобретенного в результате реализации инвестиционного проекта в течение первых 3 лет. Льгота действует в течение следующего количества последовательных налоговых периодов, начиная с первого числа соответствующего налогового периода и является непрерывной при общей сумме фактически осуществленных капитальных вложений в течение первых 3 лет реализации инвестиционного проекта (млн. руб.): свыше 100 до 250 включительно – 3 год; свыше 250 до 3 000 включительно – 5 лет; свыше 3 000 – 7 лет [8].

Освобождаются от налога на прибыль организации, зарегистрированные и реализующие инвестиционные проекты на территории Орловской области в рамках инвестиционных соглашений, заключенных инвесторами с правительством Орловской области, в размере, определяемом в зависимости от объема фактически осуществленных капитальных вложений в течение первых 3 лет реализации инвестиционного проекта при общей сумме фактически осуществленных капитальных вложений в течение первых 3 лет (млн. руб.): свыше 100 до 500 включительно – 1,5 п. п. (уровень возможного снижения налоговой ставки); свыше 500 до 2 000 включительно – 3 п. п.; свыше 2 000 – 4,5 п. п. [7]. В обоих случаях при применении налоговой льготы размер среднемесячной заработной платы в организации-налогоплательщике должен

быть не ниже четырехкратной величины прожиточного минимума для трудоспособного населения в Орловской области, установленной правительством области, за квартал года, в котором налогоплательщик заявил налоговую льготу [8].

Предоставляются гарантии организациям, зарегистрированным и реализующим инвестиционные проекты на территории Орловской области в рамках инвестиционных соглашений, заключенных инвесторами с правительством области в обеспечение исполнения обязательств по возврату суммы кредита и уплате процентов за пользование кредитом в объеме до 90 % названных обязательств. Гарантии предоставляются на сумму, составляющую 50 % стоимости инвестиционных проектов, осуществляемых (финансируемых) инвесторами [6].

Предусмотрено наличие управляющего органа, контролируемого администрацией региона. Так, по решению администрации области было создано Открытое Акционерное Общество «Дирекция Индустриальных парков Орловской области». Управляющая компания берет на себя: получение согласований и разрешительных документов; обеспечение безопасности объектов; содержание территории: уборку прилегающих территорий, расчистку снега, вывоз ТБО; поддержание работоспособности сетей энергоснабжения, дорожных покрытий и систем сточных вод.

Резидентами индустриального парка в настоящее время являются три компании. В их числе ООО «Центральная крупяная компания», дочерняя структура холдинга «Агро-Альянс» – первый резидент индустриального парка «Зеленая роща», которая увидела преимущества в переработке продукции сельского хозяйства в Орловской области. Компания строит завод по переработке гречневой крупы (мощностью 42 000 тонн в год) и завод по производству хлопьев (5 000 тонн в год); элеватор (15-20 000 тонн); фасовочно-логистический комплекс (площадь 7 000 м2); ООО «Мценский завод по обработке цветных металлов», занимающийся изготовлением изделий из меди, латуни, бронзы для предприятий машиностроения, атомной, нефтяной, газовой промышленности, ВПК, судостроения, приборостроения, авиации, РЖД, строительной отрасли и автомобилестроения; ООО «СкайФарма», на участке которой общей площадью 2 гектара будут построены производственные мощности по выпуску наиболее востребованных на фармакологическом рынке инвазионных растворов. Мощность технологических линий завода планируется на уровне 8 млн. литров/18 млн. различных форм упаковок в год, также предполагается создание комплексной структуры складских помещений для материалов, субстанций, спецодежды и готовой продукции.

В дальнейшем в целях комплексного освоения территории «greenfield» планируется размещение промышленных предприятий различной отраслевой направленности: производство современной продукции приборостроения и электроники; производство строительных материалов, строительной и коммунальной техники; обработка металлов; фармацевтика; переработка сельскохозяйственной продукции. [10]

В системе поддержки органы государственного управления должны вырабатывать взаимовыгодные формы сотрудничества с реальным бизнесом и профессиональными девелоперами, содействовать в вопросах территориального планирования, развитии транспортной и социальной инфраструктуры.

Важнейший элемент системы поддержки – эффективные региональные управленческие команды. Об их роли свидетельствует опыт ряда субъектов федерации, не обладающих запасами нефти и газа, но ежегодно обеспечивающие прирост ВРП более чем на 10 процентов. Исследование, проведенное силами Института общественного проектирования и журнала «Эксперт» показало, что успех региона возможен, если элиты (люди или группы людей, принимающие и реализующие стратегические решения управления регионом, а также оказывающие влияние на эти решения) не только политически консолидированы, но и объединены вокруг предложенной исполнительной властью стратегии социально-экономического развития, способной коренным образом преобразовать образ региона как хозяйствующего субъекта федерации. При этом они совместно работают над претворением этой концепции в жизнь, а также имеют устойчивую обратную связь с населением, посредством которой местные жители вовлекаются в реализацию стратегического курса развития. [3].

Создавая индустриальные парки в рамках стратегических решений управления регионом, необходимо учитывать, что ядром системы поддержки их развития является концепция маркетинга взаимодополнение. Основополагающий принцип данной концепции маркетинга – взаимодополнение – представляет собой систему отношения-действия субъектов хозяйствования, направленную на усиление достоинств и нивелирование недостатков друг друга. Ключевая идея взаимодополнение в системе поддержки развития индустриальных парков состоит в возможности и необходимости формирования такого образа отношений между субъектами, при котором каждый из них, специализируясь на выполнении конкретных функций, взаимно дополняет другого в процессе реализации цели системы в целом [4]. Реализация принципа взаимодополнения означает обеспечение гармонической связи между всеми участниками процесса формирования, продвижения и реализации стратегии развития региона. Взаимодополнение создает синергетический эффект в системе поддержки развития индустриальных парков, который обусловлен совместным использованием ресурсов, принадлежащих населению, бизнес-сообществу и органам управления региона.

Список использованной литературы:

1. Атаманчук, Г.В. Теория государственного управления: учебник / Г.В. Атаманчук. — М.: Издательство «Омега_Л», 2010. — 525 с.

2. Самостроенко, Г.М. Интеграционный маркетинг региона: Учебное пособие. Изд. 2-е, перераб. и доп. - Орёл, Изд-во ОРАГС, 2005. - 140 е.;

3. Градецкий А., Скоробогатый П.//Эксперт №25(949) 15 июня 2015 - 21

июня 2015

4. Самостроенко, Г.М. Маркетинг взаимодополнения в системе государственного и муниципального управления //Современная экономика: проблемы и решения. – 2012. – № 3. – С. 93-102

5. О понижении налоговой ставки налога на прибыль организаций, зачисляемого в областной бюджет, для организаций, осуществляющих инвестиционную деятельность на территории Орловской области: закон Орловской области от 08.11.2010 № 1130-ОЗ.

6. О предоставлении государственных гарантий Орловской области по кредитам, привлекаемым юридическими лицами на осуществление инвестиционных проектов: постановление правительства Орловской области от 15.06.2011 № 178.

7. Об утверждении Порядка отбора инвестиционных проектов и принципалов для предоставления государственных гарантий Орловской области по кредитам, привлекаемым юридическими лицами на осуществление инвестиционных проектов, и Порядка отбора принципалов для предоставления государственных гарантий Орловской области по кредитам, привлекаемым юридическими лицами, участвующими в реализации областных программ при строительстве (реконструкции) объектов социального назначения: постановление правительства Орловской области от 16.09.2011 № 317.

8. Закон Орловской области от 3 июля 2014 года № 1640-ОЗ О внесении изменений в Закон Орловской области «О налоге на имущество организаций».

9. ГОСТ 56301 – 2014 Индустриальные парки. Требования – Федеральное агентство по техническому регулированию и метрологии: М. Стандартинформ, 2014, 26 с.

10. http://www.park57.ru/

Научный руководитель д.э.н., проф. Самостроенко Г.М.

Статья отправлена: 28.09.2015 г.

© Шатохина О.В.

Авторы

Бабков Ярослав Ігорович - аспирант - Вінницький державний аграрний університет, "ТОВ "Серволюкс-Генетик", Украина

Бобер Анатолій Васильович - кандидат сельскохозяйственных наук, доцент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Вальоса Олександр Павлович - студент, Київський національний університет технологій і дизайну, Украина

Гаврись Иванна Любомировна - кандидат сельскохозяйственных наук, доцент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Голикова Татьяна Петровна - кандидат технических наук, доцент, Національний університет харчових технологій, Украина

Забара Алевтина Николаевна - кандидат экономических наук, доцент, Сумський національний аграрний університет, Украина

Завадская Оксана Владимировна - кандидат сельскохозяйственных наук, доцент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Закамский Владимир Александрович - кандидат сельскохозяйственных наук, доцент, Поволжский государственный технологический университет, Россия

Комар Віктор Олександрович - магистр, Украина

Кухленко Олег Васильович - доктор экономических наук, профессор, Київський національний університет технологій і дизайну, Украина

Малород Валентина Петрівна - магистр, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Моисейкина Людмила Гучаевна - доктор биологических наук, профессор, Калмыцкий государственный университет, Россия

Ордіховська Оксана Анатоліївна - кандидат сельскохозяйственных наук, доцент, Вінницький державний аграрний університет, Украина

Орлов Николай Михайлович - доктор наук государственного управления, доцент, Национальная академия Национальной гвардии Укураины, Украина

Павлюченко Елена Станиславовна - кандидат технических наук, доцент, Національний університет харчових технологій, Украина

Пересична Людмила Михайловна - доцент, Украина

Писарева Елена - студент, Національний університет харчових технологій, Украина

Піковська Олена Володимирівна - кандидат сельскохозяйственных наук, доцент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Подолян Юлия Николаевна - кандидат сельскохозяйственных наук, ст. преп, Вінницький державний аграрний університет, Украина

Скалецкая Любовь Федоровна - кандидат сельскохозяйственных наук, доцент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Слива Юлия Владимировна - кандидат технических наук, доцент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Спасская Алина Владиславовна - студент, Національний університет харчових технологій, Украина

Стародубцев Владимир Михайлович - доктор биологических наук, профессор, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

Таранова Анастасия Васильевна - студент, Національний університет харчових технологій, Украина

Угнивенко Анатолий Николаевич - доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Национальный университет биоресурсов и природогпользования Украины, Украина

Улюмджиева Дана Дорджиевна - студент, Россия

Урбан Богдан Васильевич - аспирант, Украина

Царева Наталья Александровна - кандидат политологических наук, доцент, Владивостокский государственный университет экономики и сервиса, Россия

Шатохина Ольга Валерьевна - соискатель, ООО"ИнвестСтрой", Россия

Штельмах Оксана Олеговна - аспирант, Вінницький державний аграрний університет, Украина

Янковая Татьяна Сергеевна - магистр, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

СОДЕРЖАНИЕ / Contents

СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО /
AGRICULTURE

Агрономия, зоотехния и лесное хозяйство /
Agronomy, animal husbandry and forestry

ЦИТ: 315-026 Стародубцев В.М., Анискевич Л.В., Урбан Б.В. К ОЦЕНКЕ ПРОСТРАНСТВЕННОЙ НЕОДНОРОДНОСТИ ПОЧВЕННОГО ПОКРОВА РАВНИННОЙ ЛЕСОСТЕПИ
Starodubtsev V.M., Aniskevich L.V., Urban B.V. ON ESTIMATION OF SOIL COVER SPATIAL HETEROGEINITY IN PLAINS OF FOREST-STEPPE ZONE…….4

ЦИТ: 315-032 Улюмджиева Д.Д. ОТГОННОЕ ЖИВОТНОВОДСТВО В СИНЬЦЗЯН-УЙГУРСКОМ АВТОНОМНОМ РАЙОНЕ КИТАЯ
Ulymdgieva D.D. PASTURE BREEDING IN XINJIANG UYGUR AUTONOMOUS REGION OF CHINA……...12

ЦИТ: 315-036 Подолян Ю. М. ВИКОРИСТАННЯ ПРОБІОТИКА У ГОДІВЛІ ПЕРЕПЕЛІВ
Podolian J. M. THE USE OF PROBIOTIC IN QUAIL FEEDING……...15

ЦИТ: 315-057 Бабков Я.І., Чудак Р.А. РІВЕНЬ ВИКОРИСТАННЯ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН КОРМУ В ОРГАНІЗМІ СВИНЕЙ ЗА ДІЇ КОРМОВОЇ ДОБАВКИ БЕТАЇН
Babkov Y.I., Chudak R.A. THE LEVEL OF FEED NUTRIENTS UTILIZATION BY PIGS UNDER THE ACTION OF FEED ADDITIVE BETAINE…….18

ЦИТ: 315-082 Ордіховська О.А. ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ХУДОБИ ДО ОТЕЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ
Ordihovska OA IMPACT TECHNOLOGY FOR CATTLE TO CALVE THE FORMATION MILK PRODUCTION…….23

ЦИТ: 315-155 Угнівенко А. М. РОЗПОДІЛ ЖИРОВОЇ ТКАНИНИ В ОРГАНІЗМІ БИЧКІВ УКРАЇНСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ
Ugnivenko A.M DISTRIBUTION OF ADIPOSE TISSUE IN THE BODY OF UKRAINIAN MEAT BREED BULLOCKS……28

ЦИТ: 315-156 Угнівенко А. М. МОРФОЛОГІЧНИЙ СКЛАД АНАТОМІЧНИХ ЧАСТИН ПІВТУШ БИЧКІВ ЗА РІЗНОЇ ВИРАЖЕНОСТІ М'ЯСНИХ ФОРМ
Ugnivenko A.M. MORPHOLOGICAL COMPOSITION OF ANATOMICAL PARTS OF HALF-CARCASSES OF BULLOCKS BASED ON THE CONTENT OF MEAT…….31

ЦИТ: 315-170 Скалецька Л.Ф., Завадська О.В. ЯКІСТЬ ТА ЛЕЖКІСТЬ КОРЕНЕПЛОДІВ БУРЯКА СТОЛОВОГО, ВИРОЩЕНИХ ЗА РІЗНИХ УМОВ МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ
Skaletska L.F., Zavadska O.V. THE QUALITY AND STORAGE CAPACITY OF BEETROOTS, GROWN UNDER DIFFERENT CONDITIONS OF MINERAL FEEDING……35

ЦИТ: 315-192 Піковська О. В. ВПЛИВ МІНІМІЗАЦІЇ ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ НА ПРОТИДЕФЛЯЦІЙНУ СТІЙКІСТЬ ЧОРНОЗЕМУ ЗВИЧАЙНОГО
Pikovska O. V. INFLUENCE OF REDUCING TILLAGE ON ANTIDEFLATIONARY STABILITY OF CHERNOZEM ORDINARY…….38

ЦИТ: 315-176 Гаврись І.Л., Малород В.П. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СОРТІВ ТРОЯНДИ ЧАЙНО-ГІБРИДНОГО ТИПУ В УМОВАХ ЗАКРИТОГО ГРУНТУ
Havris` I.L., Malorod V.P. COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF THE VARIETIES OF TEA-HYBRID ROSE IN A PROTECTED GROUND…….42

ЦИТ: 315-257 Бобер А.В., Комар В.О. ЯКІСТЬ ЗЕРНА ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ І ТРИВАЛОСТІ ЗБЕРІГАННЯ
Bober A.V., Komar V.A. GRAIN QUALITY MAIZE HYBRIDS DEPENDING ON THE CONDITIONS AND DURATION OF STORAGE……...45

История сельскохозяйственных наук /
History of agricultural sciences

ЦИТ: 315-046 Штельмах О. О. СТАН ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
Shtelmakh O. O. THE CONDITION OF THE FORMULATION INNOVATION STRATEGY OF THE AGRICULTURAL ENTERPRISES IN MODERN CONDITIONS…….49

ТУРИЗМ И РЕКРЕАЦИЯ /
TOURISM AND RECREATION

Теоретические и методологические основы туризма и рекреации /
Theoretical and methodological foundations of tourism and recreation

ЦИТ: 315-011 Пересічна С.М, Таранова А.В ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНГРЕС-ГОТЕЛІВ В УКРАЇНІ
Peresichna S.M.,Taranova A.V. PROSPECTS FOR CONGRESS HOTELS IN UKRAINE…….56

ЦИТ: 315-163 Закамский В.А., Стародумова С.Ю. РЕКРЕАЦИОННАЯ ОЦЕНКА ЛЕСНЫХ ПРИРОДНЫХ КОМПЛЕКСОВ ДЛЯ ЛЕСОПАРКА ГОРОДА
V.A. Zakamskii, S.Yu. Starodumova RECREATIONAL ASSESSMENT OF FOREST NATURAL COMPLEXES FOR PARK CITY……59

Туристский рынок, его современное состояние и прогноз развития /
The travel market, its current status and development forecast

ЦИТ: 315-029 Писарева А., Голикова Т. СОЗДАНИЕ ЗДОРОВОГО КИНО-БАРА ПРИ ОТЕЛЕ
Pisareva O., Golikova T. DEVELOPMENT OF HEALTHY CINEMA BAR IN THE HOTEL…66

ЦИТ: 315-203 Спаська А. В., Павлюченко О. С., Голікова Т. П. ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ БУТІК-ГОТЕЛІВ В УКРАЇНІ
Spasska A, Pavlyuchenko O., Golikova T. PROSPECTS OF CREATION BOUTIGUE-HOTEL IN UKRAINE……..71

Управление производством и развитие предприятия /
Control of production and development company

ЦИТ: 315-075 Вальоса О.П., Кухленко О.В. УДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА
Valosa O.P., Kuhlenko O.A. IMPROVEMENT OF STRATEGIC MANAGEMENT OF ENTERPRISE ACTIVITY……75

ЦИТ: 315-225 Янкова Т.С., Слива Ю.В. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ WCM В УМОВАХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ
YankovaT.S., Sliva Y.V. FEATURES OFINTRODUCTIONOF THE WCM PRODUCTION SYSTEM AT THE UKRAINIAN ENTERPRISES……...78

Управление персоналом / *HR Management*

ЦИТ: 315-095 Забара А. М. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ РОЗПОДІЛЬЧИХ ВІДНОСИН НА МОТИВАЦІЮ ДО ПРАЦІ
Zabara A. M. MAJOR IMPACTS DISTRIBUTION RELATIONS WITH MOTIVATION TO WORK……...81

Управление качеством / *Quality control*

ЦИТ: 315-153 Угнівенко А. М. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ СПЕРМОПРОДУКЦІЇ БУГАЙЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ
Ugnivenko A. M. CONTROL OF QUALITY OF SEMEN OF UKRAINIAN MEAT BREED BULLOCKS……...86

ЦИТ: 315-154 Угнівенко А. М. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПОТОМКІВ БУГАЇВ УКРАЇНСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ПОРОДИ
Ugnivenko A. M. CONTROL OF THE QUALITY OF DESCENDANTS OF UKRAINIAN MEAT BREED BULLOCKS……89

Государственное управление / *State management*

ЦИТ: 315-090 Орлов Н.М. ВЫБОР РЕГИОНАЛЬНЫМИ ОРГАНАМИ ИСПОЛНИТЕЛЬНОЙ ВЛАСТИ СПОСОБОВ ПЕРЕВОЗКИ ГРУЗОВ В ОПАСНЫЕ РАЙОНЫ ГОСУДАРСТВА
Orlov N.M. CHOICE OF REGIONAL BODIES OF EXECUTIVE POWER OF THE MODES OF CARGO TRANSPORTATION IN DANGEROUS AREAS OF THE STATE……..93

ЦИТ: 315-160 Царева Н.А. ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ НАУЧНОЙ СФЕРЫ В РЕГИОНАХ ДАЛЬНЕГО ВОСТОКА РОССИИ
Tsareva N.A. PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF THE SCIENTIFIC SPHERE IN REGIONS OF THE FAR EAST OF RUSSIA……..97

ЦИТ: 315-177 Шатохина О.В. РОЛЬ МАРКЕТИНГА ВЗАТМОДОПОЛНЕНИЯ В СИСТЕМЕ ПОДДЕРЖКИ РАЗВИТИЯ ИНДУСТРИАЛЬНЫХ ПАРКОВ
Shatokhina O.V. THE ROLE OF MARKETING SYNERGIES IN SYSTEM TO SUPPORT THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL PARKS…102

Научное издание
НАУЧНЫЕ ТРУДЫ SWORLD
Выпуск 3 (40)
Том 11
Сельское хозяйство
Туризм и рекреация
Менеджмент и маркетинг

На русском, украинском и английском языках

Свидетельство СМИ
ПИ № ФС 77 – 62059
ЭЛ № ФС 77 – 62060

Научные достижения Авторов были также представлены на международной научной конференции «Научные исследования и их практическое применение. Современное состояние и пути развития '2015» (6-18 октября 2015 г.) на сайте www.sworld.education
Решением международной научной конференции работы, которые получили положительные отзывы, были рекомендованы к изданию в журнале (после рецензирования).

Разработка оригинал-макета – ООО «Научный мир»

Формат 60x84 1/16.
Тираж 500. Заказ №К15-3.

ООО «НАУЧНЫЙ МИР»
153012, г.Иваново, ул.Садовая 3, 317
e-mail: orgcom@sworld.education
www.sworld.education
Идентификатор субъекта издательского дела №9906509
Издатель не несет ответственности за достоверность информации и научные результаты, представленные в статьях